

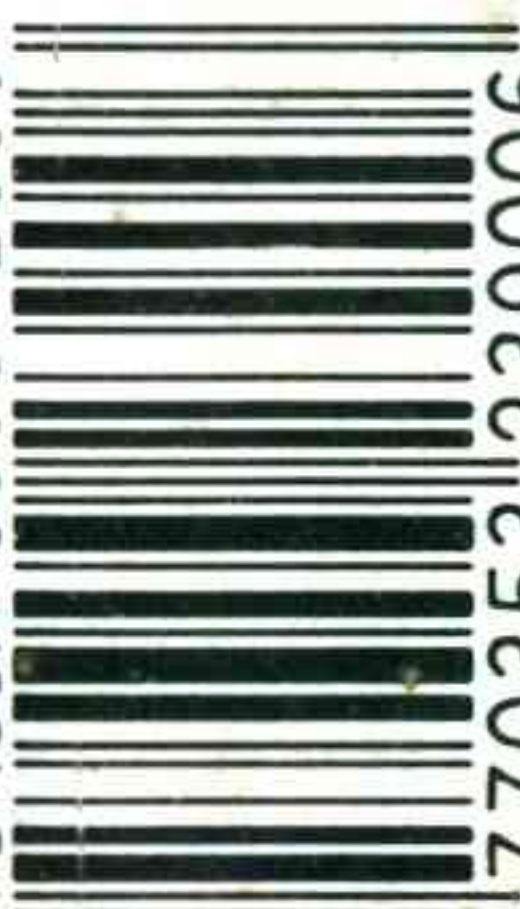
WESTERN ROMAN

LASO

Cijena 1300 dbroj 800

YU ISSN 0353-2399

9 770353 239006

Milton Bass

**JORY
NE PRASTA**

Milton Bass

JORY NE OPRAŠŤA

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček
Izdavač: NISPRO VJESNIK (predsjednik Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak)
– OOUR Informativno-revijalna izdanja (direktor Božidar Radman) Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/526-099, 515-555, 519-555 i 333-333
Telex: 21 121 YU VSK
Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.), Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac (pomoćnik gl. i odg. urednika) Tisak: NISPRO
»Vjesnik«, OOUR Novinska rotacija i OOUR TM

Urednik: Ana Hrastović
Grafčki urednik: Ivica Bartolić

Milton Bass: Jory ne oprašta
Naslov originala: Jory
Copyright: VPA
Recenzija: Tomislav Odlešić
Prijevod: Predrag Raoš

Laso broj 800 izlazi 10. 2. 1989.
u nakladi od 60.000 primjeraka.

I

San je bivao sve strašniji.

Sive oblačine vukle su se oko postelje, bez zvuka, nalik ni na što što sam dosad vidio u životu. Pritiskale su mi prsa i makar sam sebi govorio da moram ustati, da se ne smijem predati, ležale su na meni tako teško da nisam mogao maknuti ni prstom.

Oko kreveta je vitlao nekakav vihor i pokušavao mi iz šaka istrgnuti revolvere. Ali su mi se prsti sledili na otponcima i iz cijevi su izlijetali meci u neprekinutom nizu, poput mlaza, te se obarali na ljude, rušili ih s nogu u prašinu. No ljudi su uvijek iznova ustajali i uspravljali se sučelice prema meni. Tata im je bio na čelu i držao se za glavu, a ja sam pokušavao prestati pucati, ali nisam mogao vladati svojim prstima. I tako se to ponavljalo, sve dok se kroz očne kapke nije stala probijati svjetlost, koja je iz trena u tren postajala sve jača, da bi me uskoro svega oblila. Istodobno su nastupile i druge promjene: sive oblačine više me nisu tako jako pritiskale.

U taj sam se čas probudio i svega se sjetio do u tančine.

Ab Evans je moga oca do smrti izudarao nogama. Bilo je to upravo na moj petnaesti rodendan, poslije podne. Dogodilo se to u salunu »Konac puta«. U salunu je bilo sedam ljudi, a George Tyler, koji se tu tako-

der našao, zbog nekog se glupog razloga bučno smijao, hvatajući se rukama za trbuh.

Toga sam dana od izlaska sunca predosjećao da će se dogoditi nešto gadno. Najprije me ritnula Frisky, kobila doktora Jimmyja, a potom me i cijelog dana bolio ošit. Bila je to bol koju nisam mogao ni objasniti, još manje je otkloniti.

Tata je proveo tešku noć tresući se i jaučući. Jednom se čak strovalio s kreveta, pa sam morao priskočiti i podići ga. On je tu svoju bolest nazivao čudnim imenom: tremens.

— Ovaj put me tremens zaista uhvatio — znao bi reći kad bi se pošteno napio.

Tada je vidio nekakva stvorenjca kako mile po zidovima. Neki se ljudi na to naviknu, ali moj tata nije mogao nikada. I danas se tresem kad god se sjetim tih njegovih užasnih krikova. Moj je tata bio bolestan, zaista bolestan, u to nema sumnje.

— Možeš li se malo sâm snaći, sine? — upitao me toga jutra.

Otišao je i nije ga bilo cijelog dana, a obično bi oko ručka svratio da tobože nešto radi u štali. Jordan, vlasnik štale, pretvarao se da vjeruje kako tata zaista obavlja posao, ali je itekako znao kako stvari stoje. Zato mi je na tjedan davao dva dolara da ne ostanemo bez hrane, a ja

sam mu morao obećati da o tome neću govoriti nikome. Da nije bilo tih dolara, ne znam ni sam kako bih izrastao toliki.

Dakle, kako sam rekao, bila su već dva sata, a oca nije bilo. Kako sam dovršio sav posao u štali, počeo sam listati stare očeve pravničke knjige. On bi uvijek nalazio vremena da ih bar malo prevrće i to su zapravo bili jedini trenuci kad sam ga vidio sretnog. Zacijelo je bio veliki pravnik prije nego što je mama umrla i mi se doselili ovamo. To su uvijek svi govorili: kako je bio velik pravnik nekoć na Istoku.

I tako, kad je već otkucalo dva, pomislio sam kako bi možda bilo pametno obići salune i odvesti ga kući, ako mu je slučajno pozlilo. Svratio sam u nekoliko, da bih se na koncu zaustavio u »Koncu puta« i zatekao ga kako stoji za šankom i nešto šapće Evansu u uho. Ovaj bi povremeno samo progundao i odgurnuo ga od sebe, no tata bi se vraćao i ponovo mu se obraćao. Što je govorio, nisam razumio, ali sam uočio da govori brzo. Činilo se kao da će zaplakati.

Počeo sam se povlačiti jer se tati nisam želio miješati u poslove, ali je onda Evans podigao glas i dreknuo:

– Kupi se odavde! Platilo sam ti jedno piće i sada je dosta!

– Ali obećao si mi – odgovori otac glasom u kojem se osjetio stid.

– To je istina, Ab – reče barmen.

– Obećao si mu još jedno piće ako ti odrecitira sve one pjesmice.

– Ti se ne pleti – drekne Evans i barmen ušuti jer je znao da Evansa ne valja ljutiti ni trijeznog, a kamoli pijanog, kakav je bio sada. – Nije ih odrecitirao kako treba, a ja nisam toliko pri parama da bih ulijevao viski u tu bezdanu jamu.

– Ali obećao si – reče tata takvim glasom da mi je u želucu postalo

slabo, jer mi se činilo kao da vidim nekoga da prosi na ulici. – Obećao si i održat ćeš riječ.

Najednom zavlada užasna tišina i ja sam pomislio da će netko nešto kazati, ali nitko nije kazao ništa. Ja sam se od stida povukao u mračni kut. Nisam čak siguran je li itko uopće znao da sam tu.

Tata je ispružio ruku i uhvatio Evansa za mišicu, ali prije nego što je išta stigao izgovoriti, ovaj strahno opsuje i udarcem šake obori tatu na pod. Tata se uspravi na lakat, ali ga Evan udari nogom u prsa i ponovo obori.

– Čuo si što sam ti rekao – zurla Evans. – Od mene nećeš više dobiti pića, ti pijani probisvijete!

Tata ponovo počeo ustajati, pa Evans opet zamahne nogom i dohvati ga ravno u lijevu sljepoočicu. Tata se naprosto sruši i ostade ležati, dok mu se niz nos polako cijedila krv. Vrisnuo sam i pritrčao ocu, a nekoliko se ljudi postavi između Evansa i njega. Podigao sam mu glavu, no ona se mlitavo ovjesi. Neki su ga ljudi opipali i onda me odvojili od njega.

– Ovaj je podnio završni račun – reče neki muški glas.

Svi su se pogledi okrenuli prema Evansu. Ovaj malo problijedi pod tamnom kožom i reče da mu to nije bila namjera, ali što je mogao kad mu taj krpelj naprosto nije htio dati mira.

– Pozovite Charliea Bakera i recite mu da ću se pobrinuti za trošak – reče i izide iz saluna.

Sve dok Evans nije otišao nitko nije rekao ništa, a onda su zažamorili. Barmen mi je dao da popijem malo piva. Oca su položili na spojene stolove, a onda su došli Charlie Baker i brijač, pa ga odnijeli.

Prišao mi je George Tyler i rekao da mu je žao što se nasmijao kad je

sve to počelo. Ne bi to nikad učinio da je znao kako će završiti.

– To je bilo veoma podlo, gospodine Tyleru – rekao sam mu. – To je od vas bilo vrlo podlo.

On se nasmiješi, kako je to uvijek činio, pa se okrene i ode.

Netko je zacijelo brzo proširio vijest, jer se domalo skupilo mnoštvo ljudi. Bio je tu i Jordan. On me poveo svojoj kući. Gospoda Jordan se rasplakala i posjela me za stol. I tada mi je glava pala i prvo što se poslije toga sjećam bio je veliki krevet i bijela posteljina i Jordan u stolici za ljuljanje.

– Kako je, momče? – upita me.

– Odlično – odgovorio sam, kao da je najednom nestalo svega što se dogodilo, kao da sam se probudio iz sna. – Gdje je tata?

– Pod zemljom – odgovori Jordan. – Spavao si puna dva dana, pa nismo mogli čekati. Jutros smo ga pokopali. Pobriniu sam se da sve bude u redu.

– Vrlo ste me zadužili, gospodine Jordane – rekao sam mu – i ja ću se potruditi uzvratiti vam za sav trud što ste ga bili uložili.

– Učinio sam samo što bi učinio i svatko drugi. Ti i tvoj otac pošteno ste mi svojim radom vratili svaki dolar što sam vam ga bio dao, a nadam se da će se tako nastaviti i ubuduće. Cijelu si proteklu godinu zapravo sam vodio posao, pa ako to želiš nastaviti, dobit ćeš punu plaću i jednog Meksikanca za ispomoć.

– Hvala vam najljepša – rekao sam.

I tada su mi se, ne znam zašto, niz obraz počele kotrljati suze. Jordan je skrenuo pogled pretvarajući se da ništa ne opaža. Uto je ušla i gospoda, donoseći tanjur pileće juhe.

– Pojedi to, jer si se toliko preznojio da si izgubio previše tekućine iz tijela.

Kad je na koncu ipak zaključila da sam dosta pojeo, umotala me u krpe i rekla da moram spavati. Tako sam i učinio.

Valjda sam poprilično spavao, jer kad sam se probudio, bilo je već mračno kao u rogu.

Ispod vrata je prodiralo svjetlo, pa sam se izvukao iz kreveta da vidim što se zbiva. Otvorio sam vrata i ugledao kuhinju i u kuhinji svjetiljku što je gorjela na stolu. Vrata su Jordanove sobe bila odškrinuta, a iz sobe je dopiralo hrkanje. Veliki sat što ga je Jordan donio čak iz Chicaga bio je bučan gotovo kao i hrkanje njegovog vlasnika.

Širom sam rastvorio vrata svoje sobe i tako u nju pustio dovoljno svjetla da bih se mogao obući. Otvorio sam prozor i iskočio u travu. Vani je bilo još mračnije. Nije bilo ni buke što je inače dopirala iz saluna. Bila je jedna od onih noći između dolazaka krda stoke kad svi odlučuju rano se vratiti kući.

Osjećao sam se prilično klimavo, pa mi se u jednom trenutku čak toliko zavrtjelo da sam morao sjesti. Ipak je to brzo prošlo, te sam domalo osjetio jakost kao nikad u životu. Snagu mi je davala odluka za koju mi se činilo da je oduvijek postojala u mojoj glavi.

Uopće se ne sjećam kada sam ustao s kamena na koji sam sjeo. Sjećam se samo da sam se odjednom našao na jugoistočnom kraju grada i da je preda mnom bila kuća Aba Evansa.

Pročeprkao sam po cesti dok nisam našao kamen malo veći od šake. Prišunjao sam se vratima i povukao ih k sebi. Nisam bio posve nečujan, ali me zacijelo Evans nije čuo jer je unutra hrkao. Odškrinuo sam vrata tek toliko da se provučem.

Kad sam se našao unutra, od

smrada viskija gotovo mi se smučilo. Prišao sam Evansovu ležaju na kojemu je on hrkao.

Visoko sam podigao kamen i rekao:

– Gospodine Evanse!

On je i dalje hrkao.

– Gospodine Evanse – zazvao sam malo glasnije. – Gospodine Evanse, gospodine Evanse!

Nastavio sam to izgovarati sve glasnije. Napokon se podigao na lakat i otvorio oči. U mraku su mu se zažarile oči, dok mu je glas zbunjeno upitao:

– Što je? Što?

Tresnuo sam kamenčinom što sam jače mogao, no ona ga je samo okrznula po čelu i udarila po nosu. Svalio se obliven krvlju. Zatim se ponovno podigao na lakat, žareći očima. Ja sam ponovno iz sve snage udario kamenom, no ovaj put pogodio ravno u glavu. Začuo se šupljí odjek i krkljanje, nakon čega se svalio na leđa. Ja sam udario kamenom još jednom i još jednom i još jednom, sve dok nisam čuo još samo svoj glas kako urla i psuje i izgovara gadne riječi. Onda sam prestao urlati i oslušnuo tiho kapanje krvi s Evansova kreveta.

Izišao sam iz kolibe i za sobom zatvorio vrata, otišao do potoka iza štale, bacio u nj kamen i oprao zakrvavljene ruke. Opazio sam da mi je i košulja sva krvava, ali ako se izuzme nekoliko mrlja na cipelama, nigdje je više nije bilo. Skinuo sam košulju i temeljito je izribao, a s cipela sastrugao mrlje.

Otišao sam do Jordanove kuće najbrže što sam mogao, nešto zato što mi je bilo studeno, a nešto i stoga što mi je u glavi sijevao čudan osjećaj. Nečujno sam se uvukao kroz prozor i prebacio košulju preko naslona stolice da se osuši.

Spočetka je bilo hladno, ali sam

se poslije ugrijao. Ležao sam budan u mraku i razmišljao o Evansu.

A onda sam zaspao.

II

Opet mučan san.

Bio je to najveći čovjek što sam ga ikada vidio. Bio je visok najmanje tri metra, a lice mu se tako žarilo da su mu oči izgledale kao dva dijamanta zakopana u ugljevlje. Prilazio mi je sve bliže, a ja se, koliko sam se god naprezao, nisam mogao okrenuti i bar pokušati pobjeći. Njegove su dvije goleme šaketine krenule prema meni. Zavrištao sam i počeo dozivati oca...

Gospoda Jordan stajala je u punom svjetlu dana i drmala me za ramena.

– Jory, sinko, probudi se!

Prestao sam vrištati i ogledao se. Grlo mi se toliko osušilo da ne bih više mogao vikati sve da sam i htio. Gospoda Jordan se doimala vrlo uplašeno i ja sam joj poželio reći nešto da je smirim, ali nisam znao što. I tako smo se na trenutak samo gledali, a onda sam ponovno zatvorio oči i svalio se u postelju.

– Jory, groznica ti se ponovno vraća i ako ne budeš popio ovaj čaj, loše ćeš proći.

Podigao sam kapke, a ona moju glavu, da bi mi počela u usta žličicom gurati veoma zaslađeni čaj. Ja sam razmišljao što će sad biti od mene kad oca više nema. Ne bi li bilo najbolje otići na Zapad i ondje pronaći kakav rudnik zlata, pa se potom vratiti na Istok i postati veliki pravnik kakav mi je bio i tata? Da, baš ću tako učiniti, čim smognem dovoljno novaca za konja i opremu. I s tim sam mislima opet utonuo u san.

Slijedeće čega se sjećam bio je Jordan. Pokušao je nečujno ući u sobu, no kad je vidio da su mi oči

otvorene, upita me kako se osjećam. Kad sam mu rekao da sam dobro, privuče stolicu i sjedne do mog uzglavlja.

– Jory – reče on – u ovom su se gradu dogodile čudne stvari.

Ja nisam ništa odgovorio. Nisam čak ni trepnuo okom.

– Netko je sinoć upao kod Aba Evansa i smrskao mu glavu. Dotukao ga i pokupio se. Ništa nije nestalo. U gradu misle da je to mogao biti kakav Meksikanac kome se nije dopalo što mu je Evans učinio sa ženom.

Pogledao sam onamo gdje mi se sušila košulja i otkrio da je više nije bilo na onom mjestu. Onamo je pogledao i Jordan.

– Tako misle u gradu – reče on.

– A ja mislim da ću ih pustiti da i nadalje misle to što misle.

Uostane i ode u kuhinju.

Zatim uđe gospoda Jordan s golemom zdjelom pileće juhe i reče:

– Izglačala sam ti košulju. Bila je sva mokra od tog vlažnog, noćnog zraka.

I nastavi trpati u mene juhu kao da uopće ne opaža da mi se čeljust veoma objesila.

III

Poslije toga vratio sam se svom poslu u štali, kao da se baš ništa nije dogodilo. Tako su se ponašali i svi oko mene, kao da se ništa nije promijenilo, kao da mog tate nikad nije ni bilo.

Jordanovi su mi predložili da se preselim k njima, a Meksikanca da ostavim neka spava u štali, ali kad je bila riječ o konjima, nisam vjerovao nikome. No zato sam svakog dana večerao s njima.

Posao je uglavnom lijepo napredovao, tako da sam svakog tjedna stavljao od plaće na stranu gotovo osam dolara. I svake bih večeri sjedio uz tatine knjige i čitao ih, kao

što je to i on činio, s jedinom razlikom što nisam razumio baš ništa.

Prolazili su tjedni i mjeseci i ja sam prestao sanjati o rudniku zlata, a Jordanovi počeli govoriti o tome kako bi me mogli i pravno usvojiti, tako da mi jednoga dana ostave i dućan i štalu. Gospoda Jordan učila me računu i oduševila se kad su mi pod nosom počele probijati dlake.

– Za koji dan ćemo te i oženiti – govorila je.

Moj šesnaesti rođendan obećavao je uzbuđenja, jer su Jordanovi pozvali i Cooperove, a ovi su imali dvije kćeri, Laurie od devet i Lindu od šesnaest godina. Nisam baš znao koju su mi namijenili za ženu, ali sam se nadao da bi to mogla biti Linda.

I tako, stajao sam i sanjario o Lindi kad li su u štalu na konjima uletjela dva kauboja, i to tako divlje da smo se od straha ukočili i ja i životinje. Moglo se već na prvi pogled vidjeti da su iz Teksasa, zato što je prvi bio tako uskih bokova da su mu gotovo spadale hlače, a drugi je bio nekakav napirlitanko s revolverima optočenima bjelokošću.

Ipak su to bili ljubazni momci, a napirlitanko mi je čak pokazao kako se poteže revolver. Radio je to tako vješto i hitro da nisam ni mogao razabrati kretnje, već samo nekakve trzaje.

Onoga uskih bokova kao da nije sve to posebno uzbuđivalo, pa nakon petnaestak minuta čak zijevne, pa reče:

– Bilo bi dosta, Jocko! Idemo isprati prašinu iz grla.

Dali su mi dolar više da što bolje istimarim njihove konje, pa otišli sprati prašinu. Jocko me upita gdje su ženske najbolje. Uputio sam ga u »Zlatnu mamuzu«, posebno mu preporučivši jednu po imenu Dora.

– Jesi li ikad bio s njom? – upita me onaj viši, uskih bokova. – Mrda li se ili samo leži kao krepano govedo?

Nije mi baš bilo jasno o čemu to govori, pa sam se zapiljio, očekujući bar još poneki detalj.

– Je li dobra ili loša? – upita naposljetku.

– Dobra – odgovorio sam – zaista dobra.

Požurio sam s poslom što sam brže mogao da bih se prije večere mogao urediti. A kad smo se našli za stolom, uputio sam Lindi pravi, muški, oštar pogled. Ona je mrvicu pocrvenjela, ali me je pogledala ravno u oči i nije čak ni trepnula. Njena sestra samo se cerekala, no na nju se ionako nitko nije obazirao.

Bila je to večer koju neću zaboraviti dok sam živ, pa makar umro u stotoj godini. Smazali smo – uz moju zdušnu pomoć – tri pileta i hrpu krumpira, dvije vrste pita i dvije vrste kolača, a onda su tu bili čak još neki slatkiši što ih je Linda bila pripravila. Jordanovi su mi darovali nove hlače, Cooperovi novu košulju, a sestrice su mi izvezle rupčice. Onda je Jordan ustao i rekao da su sretni što sam član njihove obitelji, na što se gospođa Jordan rasplakala, a ja sam ne znam zbog čega pocrvenio, što je sve opet, ne znam zbog čega, natjeralo u smijeh.

Nakon toga smo, prežderavši se, svi otišli na spavanje. Ja sam jedva smogao snage da se svučem i zavučem u slamu. Kad bih spavao u štali, tada bi me i miš natjerao da se prenem, ali sada sam se toliko prejeo da se nisam probudio sve dok me Linda nije počela žestoko drmati za ramena.

– Što je bilo? – zabuljio sam se u njeno čudno crveno lice.

– Došla sam da porazgovorimo – odgovori ona, i dalje crvena u licu, i dalje me drmusajući.

– Pa dobro, ali mi prestani lomiti ramena.

– Ludo – reče ona: – A ja došla da ti dam specijalni rodendanski dar. I tu prebaci preko glave kraj spavaćice i u mene uperi one dvije svoje kruškice.

– Već si mi dala rupčić.

– Znam, ludo, ali je ovo za svoj rodendan od mene zatražio i naš kauboj, pa sam mislila da bi bio red da i tebi dadem.

– Vрати se u kuću – rekao sam joj.

Upravo u tom trenutku u štalu su upali Jordan i Cooper. Jordan je u rukama držao sačmaricu, a Cooper upaljenu zublju. Obojica su se zapiljili u nas dvoje, a napose u šašavu Lindu sa spavaćicom prebačenom preko glave.

Cooper brzo pride i raspali je glavnom po stražnjici. Ja sam se, kao mudrac, duboko zavukao u slamu. No najednom Cooper, strašan i raskršćen, zastane iznad mene.

– Momče, povjerovat ću ti na riječ jer joj to nije prvi put. Ali, momče, ako čujem da si o tome što je bilo samo zucnuo, onda ćemo porazgovarati na posve drukčiji način.

Kao što rekoh, bila je to večer kakva se ne zaboravlja.

IV

Kad sam ujutro ušao u kuću, Jordan mi reče da su se Cooperovi kupili usred noći.

Vratio sam se u štalu kasnije no inače. Juan je već sve bio počistio, tako da mi nije preostalo drugo nego da sjedim i pričam s konjima. Želudac mi je već bio počeo najavljivati ručak kad su se vratila ona dva Teksašanina.

Lice i odjeća onoga višeg bili su u stanju koje je upućivalo na to da je noć prespavao na upljuvanom podu, dok je onom nižem košulja bila sva pobljuvana.

– Tebe tražim – reče onaj viši i naceri se kroz ono malo zubi. – Da, baš tebe tražim!

– Tu sam.

Tada mu se izraz lica naglo promijenio. Sjedne na pod i glasno zari-da.

– Rekao si mi da je dobra – grcao je nesretnik – a samo je ležala poput crknutog goveda i na kraju me opelješila.

Nisam imao pojma o čemu govoriti. Odmaknuo sam se čekajući da ga prođe muka, no odjednom su me dograbile ruke onog nižeg.

– Rekao si mu da je dobra – reče zureći kroz mene kao da me uopće nema. – Rekao si mu da je dobra, a uopće nije bila.

Grubo me odgurne od sebe, tako da sam zamalo pao, a onda mu se ruka zaustavi na revolveru. Po bljesku u očima znao sam da će ih potegnuti, no prije nego što sam mogao odskočiti, dvije su mi cijevi bile uperene u trbuh, da bi u sljedećem trenutku ponovno nestale podjednako zagonetno.

Vidao sam žonglere po salunima, ali nikada u životu ništa nalik na ovo.

Revolveraš se naprosto odvaljao do jedne pregrade, svalio u slamu i zahrkao. Drugi je slegnuo ramenima i domalo učinio isto.

Oko dva sata začuo sam nekakvo stenjanje iz slame, pa otišao gledati što se zbiva. Visoki je još hrkao, dok je niži sjedio i držao se za glavu.

Donio sam mu kablič vode, no on ga, budući da su mu oči bile zatrovane, nije zapazio sve dok ga nisam gurnuo njime. Onda otvori oči, sne-no ga promotri, pa potegne tako požudno da mu se sve slijevalo niz vrat. Zatim ustane, otetura do vrata, sjedne na moj stolac i samo se zapi-lji. Upitao sam ga hoće li još vode, no on samo šutke odmahne glavom.

Ali mu zato ruka naglo poleti i ponovno sam ugledao u sebe uperenu cijev.

Taj me čovjek pomalo nervirao.

Ubaci revolver u korice i zatim trik ponovi ljevicom.

– O, ljudi, o ljudi moji! – napokon se oglasi. – To je bila noć! Kakva je to noć bila...

– Ako ti je noćas bilo lijepo kao što ti je danas gadno, onda je to zacijelo bila noć.

– I jest! – odgovori on i nasmije se. – Zaista je bila! A stari Slim nije htio ni s jednom imati posla, samo da se sačuva za onu tvoju ljepoticu, koja ga je na kraju iscijedila kao limun.

I tu se nasmije, da bi se potom nastavio smijati sve glasnije, tako da je na koncu pao sa stolca. Onda podigne pogled prema meni i s lica mu iščezne smiješak.

Tada sam shvatio da ne gleda u mene. Okrenuo sam se i ugledao nekakvu ljudeškaru kako stoji pred vratima štale s revolverčinom u šaci.

Mislim da me uopće nije vidio. Za njega je na cijelom svijetu postojao samo čovjek izvaljen na podu štale.

– Meni se smiješ, Jocko? Smiješni su ti moji teški jadi?

Govorio je tako iskrivljeno da sam ga jedva razumijevao. Ali Jocko očito jest, jer se na njemu nije trznuo ni mišić!

– Diži se, majušni! Ustani i pokaži mi kako potežeš. Možda i ja što-god pokažem tebi.

Jocko samo oprezno odmahne glavom, ni prebrzo ni presporo, očito neraspoložen da ništa pokazuje, a još manje željan da se nešto pokaže njemu.

– U redu onda – reče ljudeš-ka i spremi oružje. Daj da onda ispraznimo koju bocu i vratimo se u logor. Mali, pripremi konje!

Kad sam se vratio, oni su stajali, smijali se i pričali kao dva rođena brata.

– Dobro si obavio posao oko konja – reče Jocko i pruži mi još jedan dolar. – Sreća je što ona prokleta drolja nije došla da pogleda što je u bisagama.

Na ovo su se obojica nasmijala, pa odjahala onako kako svi Teksašani smatraju da se to mora izvesti.

Za mnogih godina u štali vidio sam koješta, ali ništa ni slično ovome. Ova trojica naprosto su me nagonila na oprez.

Te me je večeri Jordan upitao što je to sinoć bilo. Sve sam mu ispričao i dodao da mi nije jasno što je šašava Linda htjela s tim svojim pokazivanjem sisa. Ali umjesto da mi objasni, on samo reče:

– To mi se ne dopada. Taj je Cooper zlopamtilo. Naprosto mi se ne dopada.

V

Sutradan sam ujutro baš timario Starog Crnka kad sam na zatiljku osjetio nečiji pogled. Polako sam se okrenuo i ugledao krupnog Teksašanina.

– Kako je, momak – reče i čudno se naceri. – Zaista dobro timariš te konje.

– To je zato što ih volim – odgovorio sam – a volim i kako valja obaviti posao.

– Nema više mnogo takvih ljudi na svijetu. Pravo je osvježanje naletjeti na takvoga.

Pošavši prema meni, ispruži ruku kao da se vidimo prvi put u životu.

– Momak – reče – dva su mi se čovjeka pokupila, a trebalo bi vratiti konje. Podi sa mnom, dobit ćeš punu plaću, a kad stignemo u Teksas, pobrinut ću se da te Barron stalno zaposli.

Mislim, lijepo je to, kad ti se odra-

stao čovjek obraća kao odraslom čovjeku i nudi ti posao za odraslog čovjeka. Gotovo sam, ne promislivši, pristao, ali sam najednom shvatio kako to ne bi bilo pošteno prema Jordanima koji su učinili toliko toga za mene i koji, kad bih otišao, ne bi imali baš nikoga da im radi u štali. A o tome jesam li želio otići na zapad da vidim svijeta i nadem svoj rudnik, zlata, mislim da nema smisla ni govoriti.

– Hvala najljepša na ponudi, ali ovaj čas ne mogu otići – odgovorio sam mu svjestan svoje odgovornosti.

On samo raširi usta u smijesak i reče:

– Dobro, uzmi vremena da promišliš. Svratit ćemo za koji dan, pa da vidimo što je.

Vratio sam se konjima, ali ni strančeva ponuda nije izlazila iz glave. Kako bi to bilo krasno otići na tri mjeseca, jahati cijele dane, a predvečer sjediti uz vatru i mudrovati o tome kako je to u životu.

I upravo tada upadne u štalu onaj niski Teksašanin i upita me je li mu ovako navraćao prijatelj. Ponovno je imao dva revolvera, ne onako urešena kao ona s kojima se pojavio prvi put, već dobrano izlizanih drški. Rekao sam mu da je bio i da je vjerojatno otišao u salun. Dok sam mu pričao, on je stalno potezao revolvere i vitlao njima, kao da bez toga ne može baš kao ni bez disanja.

– Jesi li brz u potezanju? – upita me.

– Nikad nisam ni imao revolver u rukama.

On me pogleda kao da sam mu upravo rekao da mogu letjeti kao ptica.

– Moj ih tata nije imao – rekao sam, ali odmah dodao: – No ja bih volio naučiti.

Više mu nije trebalo reći. Ras-
kopča se i opase me svojim revole-
rima. Zatim se počne vrtjeti oko me-
ne poput krojača oko mušterije,
namještajući mi opasač i objašnja-
vajući. Na koncu mi, uvjeren da su
revolveri dobro namješteni, zaveže
i uzice oko bedara. Revolveri su bili
teži nego što sam mogao i pomisliti.

Otkorači od mene i pogleda me
vrlo pažljivo, kao da kupuje konja.

– Uhvati revolvere – reče mi. –
Ne poteži ih, ništa ne čini. Naprosto
ih uhvati.

Spustio sam ruke i dohvatio dr-
ške. Kad sam ih stegao, učinilo mi
se da ih nikad u životu nisam ni
ispustio. Osjetio sam vrtoglavicu.

– Napunjeni su – reče on. – Ti
su revolveri nabijeni. Uvijek pamti
da su nabijeni.

Tek sam sada na to pomislio, pa
su mi se učinili još teži.

– Izvuci ih i nanišani ravno
ispred sebe – reče Jocko.

Ja sam to učinio prije nego što je
on izgovorio. Ne sjećam se kako
sam ih izvukao, kao da i nisu bili u
koricama, već su lebdjeli u zraku.

U rukama više nisu bili teški. I
stajali su posve ravno, nepomični.

– Nemoj se micati. Sad ću ih
isprazniti.

Pride mi, izvuče bubanj i domalo
su svi meci bili u njegovoj šaci.

– Vрати ih u korice, pa da počne-
mo.

Iduća dva sata bogme smo radili.
Učili smo samo kako se revolveri
potežu. Kad bi on dreknuo, ja bi do-
hvio drške: a to je bilo baš ono što
on nije htio. Nisam ih ja smio hva-
tati, revolveri su morali izlijetati sa-
mi.

Nakon dva sata bio je revnosta-
n kao i na početku. Mene su već bolje-
li dlanovi, pa sam vrebao zgodu da
nekako dovršimo učenje, ali kad

bih god pokušao odstupiti, on bi me
ponovno uvlačio u igru.

Ne znam koliko bi još to potrajalo
da se nije pojavio Jordan.

Stao je i zabezeknuo se vidjevši
me opterećenog teškim revolveri-
ma na obim bokovima.

– Što se to ovdje zbiva?

Ušutio sam jer zaista nisam znao
što da mu odgovorim. I onda, ni
sam ne znam što mi je došlo, trgnuo
sam ih, uperio u njega, a zatim
spremio u korice prije nego što je
on stigao trepnuti okom. Ne znam
koga je to od nas trojice najviše za-
bezeknulo. Još manje znam zašto
sam to učinio. Možda je tata ipak
imao pravo kad je govorio da ljudi
posežu za revolverima kad ne znaju
što bi kazali.

– Momče – reče Jocko – ti si si-
gurno pravio sprdačinu sa mnom
kad si rekao da nikad prije nisi
imao posla s tom igračkom.

– A tko si ti? – upita Jordan i po
njegovu glasu mogao sam zaključiti
da mu nešto nije po volji.

– Mislim, poštovani gospodine,
zovem se Jocko Reedy i stari sam
prijatelj ovog revolveraša.

– Nisi ti ovdje prijatelj nikome
– reče Jordan – i mnogo ćeš me
zadužiti ako se smjesta pokupiš
odavde.

– On mi je zaista prijatelj –
upleo sam se sada i ja – i učio me o
nekim stvarima u vezi s revolve-
rom.

– Imamo mi i drugih briga – re-
če Jordan – i revolveri tu ne mogu
ništa pomoći.

Jocko se dogega do mene i ispru-
ži ruke. Shvatio sam da želi natrag
svoje oružje. Spleo sam se oko kop-
če i opasač je pao na zemlju. Sagnu-
li smo se istovremeno i pritom su-
darili glavama. U pozadini sam čuo
bijesno disanje Jordanovo. Ima lije-

pih dana i ružnih dana, a pokatkad se u jendom znaju stopiti oba.

Kad se Jocko udaljio iz štale, Jordan mi se obrati povišenim glasom:

– Kakve su to igre s revolverima?

– Ništa posebno. Ti se dečki motaju ovuda već nekoliko dana, pa mi je ovaj htio pokazati kako se rukuje s revolverima.

– To te može samo uvaliti u nevolju. Tvoj otac nije nikada nosio oružje.

Pogledali smo se u oči misleći o istome.

– Ali imamo mi i drugih briga – odjednom će Jordan. – Posjetio me je Cooper i rekao da mu je Linda ispričala kako si joj rekao da zadigne spavaćicu i da si joj htio raditi ružne stvari.

– To nije istina – rekao sam i odmahnuo glavom. – Prvo čega se sjećam bilo je kako me drma za ramena.

– Ja ti vjerujem, ali mislim da se Cooper malo zamutilo zbog svega što ta cura izvodi i sad bi htio na nekoga svaliti krivicu. U gradu je, prilično je pijan i još pije, pa bi mu moglo udariti u glavu da napravi kakvu glupost.

– Nikad nisam učinio ništa ružno – odgovorio sam. – Idem smjesta potražiti gospodina Coopera da mu objasnim da je Linda lagala.

– Mislim da bi bilo najbolje da se na neko vrijeme udaljiš iz grada dok se strasti malo smire. Mama i ja razgovarali smo, pa zaključili kako bi bilo najbolje da odeš do mog brata u St. Louis i kod njega ostaneš do konca ljeta.

Toga čovjeka nisam poznavao, a po svemu što mi je o njemu ispričala gospoda Jordan, nisam ni imao želje da ga upoznam, nekmoli da s njim proživim šest mjeseci. Bio je

podmukao i škrt, vlastitoj je djeci gledao u zube.

– Dodi u kuću čim se pojavi Juan.

– Svakako – odgovorio sam mu. No čim se pojavio Juan, otprašio sam prema salunima.

Svjetla su se već počela u njima paliti, ali zureći kroz prozore, nisam ni u jednome vidio nijednog od dvojice Teksašana. Onda sam se sjetio »Zlatne Mamuze«, iako to zapravo i nije nikakav salun, već naprosto najgora lokaonica, ali sam pomislio da bi ih Dora, o kojoj sam im napričao toliko dobra, možda mogla privući onamo.

Protrčao sam cijeli put do onamo, no kad sam stigao, zavjese su već bile navučene. Iznutra su se čule muške kletve i ženski smijeh. Pričekao sam neko vrijeme, nadajući se da će se pojaviti koji od njih dvojice, ali kad se to nije dogodilo, skupio sam hrabrost i pokucao na vrata.

Smjesta su se otvorila i na njima se ukazala postarija žena.

– Upadaj – drekne ona – i pridruži se zabavi!

Ušli smo u mračan hodnik. Iz jedne je sobe dopirala galama. Mogao sam se okladiti da je u toku teško kockanje.

– Mali – reče žena, mjerkajući me pogledom – nisi li ti još odviše balav za ovakva mjesta?

Nisam znao kakve to veze ima s mojim godinama. Nije mi to, uostalom, bilo prvi put da sam se našao u salunu.

– Mislim, imaš li lovu? Nisi li premlad da bi imao love?

– Imam ponešto – odgovorio sam – ali nisam ovamo došao zbog viskija.

– Viskija – drekne ona, očito se razljutivši. – Zar bih ja djetetu ikad prodala i kap viskija!

Okrene se i ude u sobu zastrtu niskama kuglica.

Stajao sam u hodniku posve sam. Počeo sam se osjećati nelagodno i po glavi su mi se počele motati misli kako bi možda ipak bilo bolje naprosto se pokupiti. Ali sam se onda sjetio da bih u St. Louisu bio još osamljeniji. I tako sam se okrenuo na peti i ušao kroz zavjesu. i Ugleđao sam nešto što neću nikad zaboraviti, makar doživio i pedesetu. Ili. Unutra su bila ona dva Teksašani- na. Viši je bio pijan kao smuk i ba- uljao poput slijepca. Niži je sjedio u kutu s nekom debelom curetinom u krilu, pa su se cmakali da je bilo grozno pogledati. One stare žene nije bilo u prostoriji, ali su zato bile tri druge, nimalo mlade ili ljepše od nje. Ili da budem točniji; dvije su bi- le takve, dok treća nije bila baš loša.

Ta je treća skakutala oko višeg Teksašanina koji ju je pijano poku- šavao dohvatiti. Možda bi bilo do- bro spomenuti da na sebi nije ima- la ni krpice.

Svi su se smijali kao blesavi i gu- rali kao ludi. Sumnjam da je itko zamijetio da sam ušao.

Prišao sam visokom Teksašaninu i uhvatio ga za mišicu, no on me od- gurne, i ne pogledavši me. Ali ja sam ga uhvatio ponovno i proderao se. On se naglo okrene i zapilji mi se u lice. Piljio je dovoljno dugo da bi i ostali shvatili da se nešto doga- da i sve poglede usmjerili na mene.

— Go je onaj dečko! — reče on. — To je onaj dečko!

Uhvati me za mišice i podigne prema stropu. Bio sam već poprilič- no razvijen za svoje godine, no on me podigao kao da sam lutka.

— Što ti radiš ovdje? — poželio je doznati.

Ona me gola žena uhvati za nogu.

— A što misliš, što bi radio? — re-

če i čvrsto me stisne. Došao je po ono što i svi vi ostali.

Zatim joj ruka krene prema mo- jim preponama. Uštine me tako že- stoko da sam gotovo vrisnuo.

— Što ti radiš ovdje? — ponovno sam začuo pitanje.

Ali prije nego što sam mogao od- govoriti, gola me žena zagrlila i po- čela ljubiti po licu. Meni se to, pri- znajem, najednom počelo silno do- padati, ali visokom Teksašaninu, čini se, nije. Zgrabivši ženu, otrgne je od mene, pa joj poče raditi ono što je ona do maločas radila meni. Pa i više od toga.

Ja sam ponovno počeo razmi- šljati o St. Louisu i pitati se je li on- dje zaista tako loše kao što sam ja to umislio.

Najednom gola žena izgubi rav- notežu, zaglavinja i padne. Ležala je na podu, na ledima, teško dišući. Sagnuo sam se da joj pomognem ustati, ali me visoki Teksašanin uhvati za mišicu.

— Pusti je neka predahne. Danas je imala toliko posla.

Odvuče me u kut sobe. Oči su mu i dalje bile crvene, ali nije izgledao onako pijan kao maločas.

— Želio bih s vama — rekao sam mu otvoreno.

— Zašto?

Ispričao sam mu cijelu priču. On je samo kimao glavom.

— Ako ti se ne odlazi iz grada — reče on kad sam dovršio — mi se možemo pobrinuti da gospodina Coopera prode volja da pravi glu- posti.

Znao sam na što misli, ali su Co- operovi prema meni bili inače tako dobri, čak su mi donijeli košulju i rupčice. Osim toga, izgubio sam oca i nisam to želio nikome drugome. Radije bih otišao u St. Louis nego to imao na duši.

— Ne — odgovorio sam — ja

idem iz grada, ovako ili onako. Ako me ne povedete, odoh ja u St. Louis.

— Onda smo se dogovorili. Dakle, Teksas!

Ja sam mu se široko nasmiješio i on se široko nasmiješi meni.

Zatim on ipruži ruku, pa smo se rukovali onako kako je to činio tata kad bi sklapao poslove.

VI

Kad sam ušao u kuhinju, za stolom je sjedila gospoda Jordan. Jelo je bilo neditruto i već hladno. Jordana nije bilo.

— Jory, zaboga, pa gdje si ti? Moj muž je preokrenuo cijeli grad.

Htio sam joj nešto odgovoriti, no u tom se trenutku i on pokaže na vratima.

— Jory, je li sve u redu?

Vrlo me pažljivo prijede pogledom. Potvrđno sam kimnuo.

— Sjediš i jedimo! — samo on reče.

Pošto smo dovršili, otišao sam u svoju sobu. Ondje su sve moje stvari već bile spakirane. Ude Jordan i preda mi pismo za brata.

— St. Louis je veliki grad — reče mi — i to je prilika da prođeš neka-kve škole. To sam i napisao bratu. Sav će mu trošak biti nadoknađen i neka mu, dakle, ne pada na um da te tjera da mu radiš u dućanu. To ćeš raditi kod mene kada se vratiš.

Kad je rekao »dućan« umjesto »štala«, podigao sam pogled, a on se sretno nasmiješi i potvrđno zakima glavom.

Gospoda Jordan je učinila što i obično: od ganuća se rasplakala.

Poželio sam im reći da ne idem ni u kakav St. Louis, ni u kakvu školu, ni u kakav dućan. Da idem u Teksas pravim društvom, da ću naći zlato i vratiti se prepun para.

Poželio sam im to kazati, ali naprosto nisam mogao.

Čim sam ih začuo kako su zahrkali, skočio sam s kreveta, pa počeo iz prtljage probirati ono što će mi zaista biti potrebno. Nikad prije nisam shvaćao koliko su mi toga Jordanovi bili nakupovali i sad mi se od toga bilo teško rastati, ali sam ipak bio potpuno vijestan toga da na konju nema mjesta za kompletnu garderobu.

Protekli je dan bio težak i naporan, pa sam već bio došao u napast da malo pridrijemam, ali sam se bojao da bih mogao prespavati dogovoreni jutarnji sastanak. A onda mi St. Louis ne bi ginuo.

Prišao sam prozoru da kroza nj iskočim, ali sam se s iznenadnom mučninom prisjetio posljednje zgo-de u kojoj sam to isto učinio. Prisjetio sam se istoga kako su se tada Jordanovi prema meni ponijeli. Osjetio sam kako naprosto ne bi bilo pošteno da odem bez objašnjenja.

Našao sam komad papira i počeo pisati, no što god mi je izlazilo ispod pera, nije mi se činilo dobro. Nakon ne znam kojeg uzaludnog pokušaja shvatio sam da me sva ta silna objašnjavanja neće dovesti nikamo: oni me naprosto neće razumjeti.

Uzeo sam čist list bijelog papira i velikim slovima napisao:

VOLI VAS JORY

Ušuljao sam se u kuhinju i gurnuo ceduljicu pod šalicu za čaj gospode Jordan.

VII

Ako čovjek zna timariti konje, to još uvijek ne znači da zna i jahati.

Teksašanima nije bilo potrebno dugo vremena da to zapaze. Mojoj je stražnjici trebalo još manje.

Meksikanci koji su pazili na konje bili su prvi koji su zapazili moj neobičan hod i odmah mu dokučili razlog. Što su na španjolskom govorili, nisam razumio, ali mi je bio po-

sve jasan njihov smijeh i hod koji je oponašao moje bijedno nabađanje.

Visoki Teksašanin, odnosno vođa puta, bio je mnogo jasniji.

– Dečko dragi, da te nije zaboljelo dupe? – upita me prilično nedvosmisleno.

– Malo mi je odrvenjelo.

– Malo ti je odrvenjelo! Ali ja te neću po njemu gladiti da ti bude lakše.

U krdu je bilo najmanje stotinu konja i o njima se, osim mene i dva Tekšašanina, brinulo još deset Meksikanaca, a grupi su bila pribrojena još dvojica, kuhar i njegov pomoćnik.

Krenuli smo u najraniju zoru istog onog dana kada sam pobjegao kroz prozor; naime, ljudeskara koja mi je i ponudila posao rekla da smo se svi ulijenili i razdebljali od ležanja, pa mu nije ni u peti da nas badaava hrani. Mislio sam da se zeza, ali me je ubrzo prošla svaka volja za zezancijom. Sunce mi je uprlo u glavu, a prašina ispunila oči i pluća. Nekoliko mi se već puta učinilo da gubim svijest i valjda me jedino oštro probađanje u stražnjem dijelu tijela natjeralo da ipak ostanem toliko priseban da se ne izvrnem iz sedla.

Upitao sam vođu puta što da radim, no on samo odgovori:

– Drži korak!

I tako sam držao korak, što možda i ne bi bilo tako teško da na nebu nije bilo prokletog sunca. Peklo je tako nesmiljeno da me je na trenutke spopadala želja da ga klepnem kao dosadnu muhu.

Kad smo napokon zastali i ulogorili se, mislio sam da ću umrijeti. Gotovo sam se sklijokao s konja, no nitko na to nije obratio ni najmanju pažnju. Ili točnije, nitko osim jednog Meksikanca, onoga koji je tog istog dana posprdno oponašao moj slom-

ljeni hod. Nisam razumio što hoće, ali on mi rasedla konja i sam poneo moje sedlo. Bilo je to ono pravo što je trebalo učiniti.

Čim se bol u stražnjem dijelu tijela malo smirio, pojavi se bol u želucu, bol od vučjega glada. Kuhar mi je natrpao punu porciju kaše, ali kad sam je okusio, nisam zapravo više znao što bih s njom. Imala je ustajali, pljesnivi zadah i kao da se već bila napola ukiselila. Meso je bilo užegli loj. Zagrizao sam u dvopek i učinilo mi se da jedem pijesak. Da bih se od svega toga spasio, gucnuo sam kavu i otkrio da su je vjerojatno skuhalo od najgorče trave.

Drugi su mazali da im je pucalo za ušima, pa se već i dizali po repe. Ja nisam znao kako da jelo krišom bacim, a svakako je to trebalo učiniti potajno, jer sam još mnoge dane morao provesti s kuharom.

Nije mi preostalo drugo nego da sve to suznih očiju polako uguram u sebe. I znate li što? Ta nova težina u želucu uopće nije bila neugodna.

Kad sam se ponovno primakao loncu, kuhar mi se nasmiješi i, videći prazan tanjur, pokaže na svoje djelo. Ja sam mu odgovorio smiješkom, tri puta protrljao trbuh i oprao tanjur.

Kad sam prošao kraj Jocka, ovaj reče ne pomakavši se:

– Skidaj gaće da ti vidim dupe.

Sav se razgovor najednom prekinu. Premda se nitko nije okrenuo, znao sam da svi gledaju.

– Nije moje dupe za javnu zezanciju – odgovorio sam gordo.

– Momak, tko govori o zezanciji? Hoću da ti mrvu olakšam bol.

Da je sam vrag došao s takvim obećanjem, mislim da bih mu povjerovao, a Jocko je sve dosada bio pravi prijatelj. I tako sam bez mnogo razmišljanja spustio hlače i na-

trčio se. Onda sam osjetio kako me nešto ugodno hladi. Kad sam se okrenuo, ugledao sam cijelu družbu kako mi zuri u poštovani stražnji dio tijela.

Počeo sam razmišljati o ljepotama St. Louisa.

— Drži se, dečko! Ako ti ovaj čudotvorni meksički melem ne pomogne, neće bogme nijedna zemaljska stvar.

U ruci mu je bio lonac nekakve crne tvari. U nju je umakao krpu i njome me premazivao. Nije bilo loše. Hladilo je. Vjerojatno bih tako natrčen ostao sve do večeri da Jocko nije potrošio sav melem.

— Evo! — reče on. — Moralo bi biti dosta.

Hlače su bile tako umazane da sam ih morao skinuti da ih operem i osušim, tako da sam se neko vrijeme logorištem šetao gologuz. Ubrzo me, međutim, svladao umor, pa sam se svalio i zahrkao sve do trenutka kad me ljubazan udarac noge u rebra nije obavijestio da se počelo daniti.

Još je bio mrak i gorjele su vatre. Bilo mi je studeno, pa sam tresući se, izvadio iz prtljage druge hlače. Počeo sam ih oprezno navlačiti, ali u stražnjem dijelu tijela nije bilo ni spomena bolu.

Jocko dojaše i dovede mi konja. Voda puta pride i reče da još danas mogu samo jahati, ali da očekuje da ću od sutra sam zarađivati svoj kruh. Odgovorio sam mu da sam već i danas pripravan, no on se samo široko nasmiješi i odgalopira.

Ugazio sam nogom u stremen i bacio se na konja, no prije nego što sam i shvatio što se događa, nosom sam zaorao po prašini. A konj je mirno čekao da pokušam još jednom. To sam i učinio. Ali sam ovaj put udario tako žestoko da mi je iz nosa šiknula krv. Na to što se doga-

dalo između konja i mene nitko nije obraćao ni najmanju pažnju.

Tada sam prišao konju sasvim polako i sasvim ga polako uzjahao, čekajući da se moj poraz i po treći put ponovi. Ništa se, međutim, nije dogodilo.

Pokatkad mislim da su konji iz Teksasa isti kao i ljudi iz toga kraja: najvažnije im je dokazati da nešto mogu.

Lijepo sam se ugnijezdio u sedlu, ne osjećajući bol baš nimalo. No, sve dok konj nije zakaskao. Tada me je lagano zaboljelo, ali dok sam sustigao krdo, bilo je kao i jučer, ako ne i gore. Stiskao sam zube da ne počnem urlati, a tek se počelo daniti.

Ugledao sam Jocka i, ne obazirući se na bolove, mamuznuo konja.

— Jocko — dreknuo sam — kakve su to vražje trave bile u tom čudotvornom meksičkom melemu?

— Nikakve trave, dragi dečko — odgovori on mirno. — Naprosto kava, ili bolje reći, njen talog. Meksikanci vele da je najvažnije vjerovati.

I nakon toga je odgalopirao.

VIII.

Zbog ove se sprdnje nikada nisam mogao ozbiljno naljutiti na Jocka, jer svaki put kad bi se nje sjetio, sjetio bih se i toga kako me je ugodno hladilo. To je jedno. A drugo, on je bio jedini koji je sa mnom provodio vrijeme.

Onaj krupni Teksašanin, voda puta, držao se podalje od svih i samo bi se iznenada pojavljivao, da kaže što treba učiniti, a potom bi ponovno netragom nestao. Nisam volio njegovu blizinu: svaki put kad bih mu prišao izmislio bi mi kakav posao.

Meksikanci su bili priča za sebe. Bili su ljubazni i prijateljski naklo-

njeni, ali su moj jezik poznavali koliko i ja njihov, pa mi se nakon svih dnevnih napora naprosto nije pro-
vodila večer u mahanju rukama i
pravljenju grimasa.

Moj se stražnji dio tijela treće noći počeo osjećati bolje. I zato, kad se Jocko nakon klope sagnuo do mene i upitao me kako mi je, odgovorio sam mu vrlo pristojno da se u talogu kave možda ipak krije nekakva čudotvorna ljekovita moć.

Jocko je nosio revolvere što ih je imao onoga dana kad mi je u štali pokazivao kako se njima rukuje. Nikada, zapravo, nije ni bio bez njih. Gazda je imao samo jedan, a Meksikanci ih redovito nisu nosili, čak ako su ih i imali.

– Sad smo kvit – reče Jocko. – ti si nasadio mene i ja sam nasadio tebe.

– Kako to misliš?

– Mislim, slagao si mi u oči, a to je isto kao da si me nasadio.

– Nikada ti nisam lagao – odlučno sam odmahnuo glavom.

– Sasvim sigurno jesi kad si mi rekao da nikad prije nisi imao posla s revolverima.

– Rekao sam ono što jest.

– I to mi možeš u brk reći nakon što sam vidio što sve izvodiš s njima?

– Učinio sam samo ono što si mi bio pokazao. I to je sve.

Zapiljio mi se duboko u oči.

– Kao da govoriš istinu. Ali proklet bio...

Ustane i raskopča opasač, pa mi ga dobaci.

– Vuci! – drekne kad sam ga zakopčao.

Ja sam najednom otkrio kako su mi šake pune željeza. Zavrtio sam ih i vratio u korice. Ili točnije, vratio sam samo jednoga. Drugi je zapeo mušicom, ispao mi iz ruke, udario o zemlju i opalio.

Ono što je tada nastalo teško bi se dalo i opisati. Najednom su svi počeli trčati i vikati u potpunoj pometnji.

Odněkud se stvori voda puta i drekne:

– Što se, dodavola, dogodilo?

– Indijanci! – zaurla kuhar. – Indijanci! To su sigurno Indijanci!

– Tišina! – ponovno drekne voda puta. – Kakvi vražji Indijanci! Jedan je od ova dva blesavca napravio budalaštinu. Želio bih samo znati koji.

– Ja sam! – rekli smo Jocko i ja u jedan glas.

– Tko? – drekne voda puta.

– Ja! – ponovno smo se Jocko i ja oglasili jednoglasno.

Dotle se, međutim, sve već bilo pomalo smirilo i oko nas se počeo skupljati krug ljudi. Nisu znali što se dogodilo, ali su znali da je to nešto loše i da smo za to loše kriva nas dvojica.

– Ispao mi je revolver – rekao sam dovoljno glasno da su svi mogli čuti.

– Mali nije ništa kriv.

– Pokaži mi kako je bilo – reče voda puta.

Podigao sam revolver i spustio ga u korice. Zatim sam sve objasnio. On me gledao nekako čudno.

– Tko te, dečko, svemu tome naučio?

– Jocko.

– Samo sam mu nekoliko puta pokazao – javi se ovaj. – A on veli da nikad prije nije imao posla s revolverima.

– Tko te naučio tako potezati? – upita voda puta ponovno.

– Jocko mi je pokazao u štali.

– Hoćeš reći da to nikada prije nisi činio sve dok ti Jocko nije prošlog tjedna pokazao?

– Ni tata ni gospodin Jordan ni-

su imali oružja, niti su mi ikad dopuštali da mu se približim.

— Dakle, dečko — odgovori voda puta — neka se bog smiluje svijetu ako ti udeš u posao.

IX

Jocko Reedy volio je revolvere kao što je moj tata volio viski. Imao ih je sedam — i nijednu pušku. Vadio bi ih iz sanduka kao da vadi dragulje i dugo laštio krpicom.

Od tih sedam tri su bila specijalne izrade, s drškama od sedefa, dok ostala četiri, iako su bila u izvrsnom stanju, nisu bila ništa posebno.

Prije nego što se odlučio na kojima ću učiti, o svakom mi je održao beskonačno predavanje. O svakome je govorio kao o vjernom prijatelju.

— Bog je stvorio ljude — bila je njegova uzrečica od čijeg se ponavljanja nikad nije umorio — a pukovnik Colt učinio ih je jednakima.

Nakon dugog premišljanja odabrao je mornaričke revolvere kalibra 36, bojeći se da bi mi jači kalibar bio pretežak.

Moram priznati da baš nisam veoma uživao u njegovim beskonačnim pričama, ali kad me je napokon opasao, sav sam se pretvorio u uho. Najednom je svaka njegova riječ dobila smisao. Pokazivao mi je kako se revolveri pune i kako se prazne, kako se napinju i kako se čiste. Dvije smo noći proveli samo ih rasklapajući i sklapajući. Koristili smo sve osim ona dva specijalna, ona s drškama od sedefa, za koja je dao gomilu novca. Bila su to prava mala čuda koja uopće nije bilo potrebno napinjati, već je bilo dovoljno samo povlačiti otponac. On se nije ponudio da mi ih dade u ruku, a ja ga nisam imao smjelosti upitati.

Jednom mi je zavezao rubac na oči i zatražio da ih tako rasklapam i sklapam. Ovo posljednje, dakako, nakon što bi on rasuo i izmiješao dijelove.

Osjećao sam se prilično blesavo jašući povazdan opasan sa dva revolvera, ali mi se nitko nije smijao. Meksikanci su se i dalje držali prijateljski, ali bi se držali podalje, uvjereni da sam uvrnuto derle kome bi ponovno mogao ispasti revolver, pa bi moglo biti zla.

Kad se uvjerio da sam dobro naučio sklapanje i rasklapanje, Jocko me počeo učiti potezanju i nišanjenju. Strpljivo je turpijao kokote da ih posve prilagodi mojim palčevima. Satima bi znao promatrati položaj mojih prstiju i neumorno me podučavati.

Jocko me učio kako se poteže iz svih mogućih položaja i u svakoj situaciji: stojeći, čučajući, sjedeći, ležeći, u trku i pri padu, u trku i pri okretanju, u mnogim drugim prilikama kakve ne bi živom čovjeku pale na pamet. Onda mi je pokazao kako se revolveri prebacuju iz ruke u ruku.

Uvijek je bio pun priča o tome što se tom i tom revolverašu dogodilo u tom i tom gradu, ali nikad nije spomenuo ni jedan svoj pothvat. Nekoliko sam puta došao u napast da ga upitam, ali to nikad nisam i učinio. Mnogo je toga trebalo proći prije nego što smo počeli gadati u mete.

Gadanje je prekrasna zabava kad pogodiš u metu, ali je to mnogo manje kad je promašiš. Jocko je odmah na početku sklopio pogodbu: na njegov su račun išli svi meci koji bi završili u meti, na moj promašaji. Bilo bi mi naravnije da sam ja plaćao i jedne i druge, ali je Jocku očito bilo najvažnije da što bolje naučim.

Jocko je u kolima imao metalni sanduk pun metaka, i kad bih ja ga-

dao, gađao je i on. Ako sam ja i potezao nešto brže, moje je gađanje bilo daleko ispod njegovog. Kad bih mu bacio kamen u zrak on bi ga pogodio po dva puta iz pet pokušaja, dok sam se ja smatrao sretnim ako mi je uspjelo jednom iz deset. S nepomičnim sam ciljevima imao više sreće, no ipak je mnogo metaka i dalje padalo na moj račun.

Jednom nas je vođa puta zatekao u gađanju i sretna je zvijezda htjela da sam od tri kamena slučajno pogodio sva tri. Ovaj podigne ruke.

– To je najviše što čovjek može postići! Kad samo pomislim što bi značilo s vama se sukobiti, već su mi pune gaće.

– Mali je bio dobar čim je počeo, sad je samo pitanje da od njega stvorim stvarno velikog revolveraša – reče Jocko. – Kako bih ga volio postaviti protiv kojeg od onih mamlaza iz Dodgea.

Vođa puta se prestade smiješiti. Kao da se malo naljutio.

– Čuj me, Jocko – reče. – Rekao sam ti da tu priču s revolverima ne shvaćaš preozbiljno. Jedno je zabavljati se pucanjem u kamenje, a drugo igrati za lov. Samo nemoj malome napuniti glavu glupostima.

– Ne punim mu je ništa ničim – odvrati Jocko. – Samo mu pokazujem kako se, bude li potrebe, može pobrinuti za sebe.

– Revolveri su ozbiljna stvar. Revolveri nisu igračke. Isuviše sam ljudi vidio iznesenih iz saluna zato što su se porječkali zbog nekakvih gluposti. Kad čovjek nosi revolvere, onda mora znati kako daleko smije ići.

– Veliš mi da sam toliko blesav da ne mogu ići po svijetu s tim igračkama? – reče Jocko, a oči mu se zakrijesiše kao u čovjeka koji je malo više popio.

– Ništa ja na velim, samo kažem

da malome ne puniš glavu. Ti momci iz Dodgea ovakve kao što smo mi jedu za doručak. Baš ih briga hoćeš li živjeti ili umrijeti, kad im je i za same sebe svejedno.

– Neću učiniti nikakvu ludost – sad sam i ja rekao svoju. – Samo ne želim nikome dopustiti da sa mnom učini ono što su učinili mom ocu.

X

Jedne večeri, nakon što smo Jocko i ja proradili lekciju, nije mi se još dalo na spavanje, pa sam se prošetao do Meksikanaca koji su baš nešto razgovarali s gazdom.

Nisam se još pravo ni spustio do njih kad li su u krug osvijetljen vatrom ujahala nekakva petorica i pogledala nas odozgo.

Da odmah velim, to je bilo vrlo neobično. Zašto nas stražari nisu obavijestili, nije bilo jasno, a još je manje bilo jasno kako su uspjeli ujahati, a da ih nitko od nas nije čuo.

Ali bilo kako bilo, sad su bili tu i gledali nas odozgo. Svi su bili bradati i raskuštrani, odjeveni za zimu u tople kožuhe. Prljavije stvorove nisam vidio u životu, pa se pitam, ako ih već nisam čuo, kako to da ih nisam namirisao.

Počeli su se ogledavati posvuda po logoru i dizati nosove, kao da nešto traže i njuše, ali baš ne znaju točno što. Bilo je u njima nešto mračno, nešto što me podsjećalo na Aba Evansa.

Dva su Meksikanca ustala i izgubila se u mraku, ali vođa puta, kuhar i ja ostali smo sjediti i gledali ih, onako odozdo. Onda su sjahali i stali pred nas, dok smo mi i dalje nastavili sjediti.

Pomislio sam kako bi možda trebalo ustati, ali mi je onda nešto reklo da odluku o tome moram pre-

pustiti vodi puta. On je, međutim, šutio. Petorica su se u međuvremenu raširila ispred nas, pokazujući zbirku oružja kakvu nisam vidio u životu. Ispod kožuha virili su im revolveri, puške, sačmarice i noževi, a bili su posve isprepleteni redenicima.

– Dobar večer – reče jedan od njih, koji mi se učinio mladim, no kad je otvorio usta, vidio sam da u njima nema ni jednog zuba.

– Dobar večer – odgovori voda puta i ustane.

Smjesta sam to učinio i ja. Kuhar je i dalje sjedio i zurio ispred sebe kao da se sve to njega baš nimalo ne tiče.

– Izlomili smo se jašući – reče sugovornik – pa smo pomislili da vam nije ostalo što od večere.

Voda puta spusti pogled na kuhara.

– Pedro?

Zovnuo ga je vrlo tiho, kao da se obraća nekome za koga misli da spava, a ne želi ga buditi.

Kuhar nije podigao pogled dok je odgovarao podjednako tiho:

– Ima još malo dvopeka, i to je sve.

– Onda skoči, sinko, i donesi! – reče voda puta, pride vatri i podigne lonac. – Kava je još topla.

Domalo su došljaci sjedili oko vatre, lomeći dvopek i zalijevajući ga vrućom kavom. Onda zakruži boca viskija i u trenutku bude prazna. Zatim zakruži druga i pića nestade podjednako brzo.

Voda puta je samo stajao i motrio ih, a oni su motrili njega i mene i kao da su neprestano tražili nešto u mraku. Kuhar se nekamo vrlo mudro izgubio.

Vidio sam kako se na kolima utrnuo fenjer, a vidio sam da su to opazili i oni.

– Koliko vam je stado? – upitao

je onaj koji im je očito bio voda.

– Poprilično – odgovori voda puta.

– A čije?

– Barronovo.

– Čuo sam za njega, čuo, čuo. A koliko vas ima?

– Dovoljno – odvrati voda puta.

– Dovoljno da izađemo na kraj sa svime što nas snade na putu.

– Uglavnom Meksikanci?

– Ima i njih. Ponešto.

– Dobro bi nam došli svježi konji

– reče pridošlica.

– Nemamo viška – odgovori voda puta.

– Možemo se mijenjati i nadoplatiti.

– Ništa iz toga.

– Potrebni su nam konji – reče pridošlica.

Bacivši šalicu, ustane. Za njime su ustali i ostali. Tako su sada stajali sučelice meni i vodi puta.

– Hej, dečko – reče mi njihov voda – nosiš te revolvere kao da ti je to struka. Jesi li zaista tako dobar s njima?

Htio sam im odgovoriti da me Jocko istom podučava, ali sam onda pomislio da ih to možda i ne bi zanimalo, a morao bi im i nadugo objašnjavati tko je Jocko. I tako nisam odgovorio ništa. I počeo se pitati gdje je Jocko.

– Zaista si dobar? – ponovno pridošlica upita i zakorači prema meni.

No uto zakorači voda puta i stade između mene i njega.

– Sad bi bilo dosta – reče on.

U glasu mu je bilo nešto od čega sam osjetio strah. On se nije bojao, ali ja jesam, onako sam samcat s njim. Znao sam da bi Jocko i Meksikanci morali biti negdje u blizini, ali sam se svejedno osjećao sam.

– Dobili ste kavu i dvopek – re-

če voda puta – i sada bi bilo najbolje da podete svojim putem.

– Potrebni su nam konji – reče njihov voda.

– Nema konja. Nema kave, nema više dvopeka i nemam više vremena za vas. Put pod noge!

– Kako to misliš, da ćete nas izbaciti ti i taj mali?

– Ima nas još svuda uokolo! Još dvadeset četvorica. I svi vas drže na nišanu.

– Meksikanci – odgovori došljak i pljune. – Dupeta su im već pet kilometara odavde.

– Ako ne vjeruješ, možeš pokušati.

Ljudi su se ponovno zagledali u tamu kao da nešto ili nekoga traže.

– Izazovi ga, Alfe – reče jedan od pridošlica.

Dugo se zagleda vodi puta u oči i bilo je jasno da mu koješta prolazi kroz glavu. Mislio je dugo i napregnuto. A onda slegne ramenima.

– Zahvaljujemo na kavi i dvopeku.

Minutu kasnije nije ih više bilo; čuo se samo njihov sve dalji galop.

Voda puta i ja stajali smo i osluškivali dok se zvuk nije posve izgubio. Onda se on okrene prema meni i kratko me pogleda.

– Dobro si se držao, mali, zaista dobro – reče, a onda glasno zovne:

– Jocko?

– Tu sam – smjesta se odazva ovaj. – Tu sam kod kola.

– Znao sam da si negdje – odvrati voda puta. – Ne pokazuj se! Uzmi Juana, Carlosa i Sancheza, pa cijelu noć kružite oko konja. Ja ću biti ovdje.

Zatim se ponovo obrati meni.

– Dečko, bio si dobar, zaista dobar. Pokatkad nije lako ostati miran – reče i doda: – Pokatkad je lakše naučiti trikove negoli ostati

miran. A čini se da si ti nadaren za jedno i drugo.

XI

Napredovali smo polako, jer je voda puta rekao kako konje želi dovesti na ranč u dobrom stanju. Sve u svemu, putovanje je uglavnom teklo prilično mirno. Jedini je događaj bio što smo naletjeli na jednu indijansku obitelj: otac, majka i petoro male klinčadi.

Otac nije izgledao loše, ali je majka bila veoma suha, a djeca strašno izgladnjela.

Išli su u suprotnom smjeru, pa su se zaustavili i razbrbljali s kuharom koji je ponešto razumijevao njihov jezik. Ovaj se okrene prema vodi puta i reče:

– Treba im hrane, a uz ovog jednog konja što ga imaju htjeli bi još jednoga.

Voda puta odmjeri Indijanca, ali zadrži dulji pogled na njegovoj ženi, osmijehne se i reče kuharu:

– Može, ali tako da svaki od nas jednom povali njegovu ženu. Bez toga ništa! I to samo za hranu.

Indijanac, čuvši što se od njega traži, ustukne, raskolači oči, lice mu potamni, ali kad pogleda svoju izgladnjelu djecu, nešto dobaci ženi. Ova također pogleda djecu, pa kimne i nešto stade objašnjavati kuharu.

– Pristao je na prijedlog. Samo zbog djece, jer mu umiru od gladi. Koliko da mu dam? – upita kuhar.

– Daj mu vreću brašna, komad slanine i malo graha. Mora hraniti mnoga usta.

Kuhar i njegov pomoćnik otišli su do kola i dovukli određenu količinu hrane. Stavili su to pred Indijanca, koji je smrknutim pogledom motrio bijelce pred sobom, očito još uvijek nezadovoljan tom pogodbom.

Kuhar drekne nešto Indijančevoj

ženi. Ona je otišla u polje, zadigla suknju, prevalila se na leđa. I na-prosto ostala ležati tako.

Voda puta je skliznuo s konja, prišao ženi, raskopčao pojas s revolverima, pa spustio hlače i gaće. Pimpač mu je stršio kao i meni kad me jako bolio. Bio mu je vrlo velik i nabrekao, sav crven. Zacijelo ni nje-mu nije bilo lako, pomislio sam. On-da se svalio na ženu i zatim se ne-koliko trenutaka bacakao po njoj gore dolje. Ona nije radila baš ni-šta; ležala je posve nepomično. On-da je on ustao i ponovno navukao gaće i hlače, te se zakopčao.

Svi smo stajali okolo, Jocko, Mek-sikanci, Indijanci i njegova klinča-dija. Zatim je Jocko učinio isto, a onda su na red došli i Meksikanci.

Kad je sve bilo gotovo, voda puta se okrenuo prema meni:

– Dečko, ako bi se i ti poželio poslužiti... –

– Ne, hvala najljepša – odgovo-rio sam i progutao slinu.

Indijanac je žurno spremao hra-nu, a dječica su radosno zapljeskala rukama, sretna što će jesti. Žena je polako ustala. Za sve vrijeme nije progovorila ni riječi, kao da je bila u mislima negdje beskrajno daleko. Čak nije gledala na hranu i djecu.

Najednom sam opazio da me In-dijanac gleda, samo mene i ravno u oči. Onda polako podigne desnu ru-ku i pokaže dlan.

Nisam znao što to znači, ali sam, ne znajući zašto, učinio isto.

XII

U gonjenju stoke dani su bili bes-konačni i mislim da je jedan od glavnih razloga što sam neprestano vježbao potezanje revolvera bilo to što nisam imao čime ubijati vrije-me. Ostalo je bilo jahanje za konji-ma, ispred konja i pokraj konja. Po-katkad bi samo pokoji ozlijedio ko-

pito ili čak nogu. Do četvrtog smo tjedna dva konja morali čak ustri-jeliti. Ali to je uglavnom bilo sve što se događalo.

Nakon dva tjedna čak je pjevanje uz gitaru s Meksikancima postalo dosadno i zamorno. Znali su samo nekoliko pjesama.

Zamorna jednoličnost i naponi učinili su i ljude i životinje strahovi-to razdražljivima. Jedan je konj ta-ko žestoko ugrizao drugoga da smo ga morali ubiti, a jedan je Meksika-nac istukao drugoga kad se nisu mogli suglasiti tko će gdje spavati. Voda puta je ozlijeđenome povezao ruku, a krivca odveo u polje, pa ga izlemao kao vola. Nitko, kako se či-nilo, nije mnogo razmišljao o tome što se zbivalo. Ali meni su se počele po glavi vrtjeti slike štale i počeo sam se prisjećati svih zanimljivih ljudi što sam ih ondje susretao. Ne malu patnju izazvale su i uspomene na kuharske sposobnosti gospode Jordan i tatine knjige koje su mi silno nedostajale.

Eto, tako su stajale stvari kad smo se ulogorili radi noćenja neda-leko od grada Trávise. Jocko je o njemu počeo pričati još tri dana prije, prisjećajući se kako se u nje-mu krasno proveo prije tri godine.

– Kakav je to sumanuti grad! – nije prestajao ponavljati. – Morat ćemo se dobro provesti.

– Ja sam spreman – odgovarao bih mu. – Ti naprijed, a ja ću za tobom.

Voda puta je stalno vodio putanju izvan gradova, jer je govorio da ne želi zbog viskija izgubiti posadu na cijeli tjedan dana. Nekoliko smo se puta bili ulogorili u blizini gradova, ali nam je jasno stavio na znanje kako će se provesti onaj koji noću šmugne.

Svi su mu povjerovali na riječ.

Sada se, međutim, upleo slučaj.

Kuharov pomoćnik, inače njegov nećak, počeo je pobolijevati, dok se na koncu nije toliko razbolio da više nije mogao podnijeti ni prijevoz kolima. Kad mu ni svi čudotvorni kuharovi melemi nisu pomogli, ovaj je rekao vrlo jasno i glasno da se neće maknuti ni koraka sve dok momak ne ozdravi toliko da može podnijeti put.

I tako smo se ulogorili pred Travisom, čekajući da dječak ili ozdravi ili umre.

Jocka je oduševila zamisao da ostanemo u blizini grada dok momku ne prođe groznica.

— Čini mi se da ćemo se proveseliti — rekao bi svaki put kad bi se našao u mojoj blizini.

Onda su on i voda puta odjahali u grad da obnove zalihe i vide mogu li nabaviti kakav lijek za Meksikanca. Ujutro su se vratili pijani i prilično opako raspoloženi. Voda puta je govorio kako je Travis smrdljiva rupa kakav je oduvijek i bio i da nitko više neće svratiti onamo sve dok te ništarije ne nauče kako se dočekuju mušterije. Čini se da ga je ipak najviše oneraspoložilo to što se neki divljak nedavno zatvorio s obadvije salunske žene, pa ih obadvije zadavio.

Ta vijest da se ne ide u grad silno me je razočarala jer sam se baš spremao kupiti novu košulju, no Jocko je namignuo i rekao mi neka ne brinem ni o čemu.

To je, međutim, bio samo dio priče. Drugi je bio da je voda puta donio iz grada nekakav prašak i da je od njega kuharov pomoćnik tako čudesno ozdravio da je čak mogao kušati nešto od stričevih specijaliteta.

Jocko je, međutim, mislio drukčije. Nagnuvši se prema meni, šapne mi u uho:

— Kupimo se čim zade sunce.

— Ubit će boga u nama, Jocko — odgovorio sam mu. Neće mu se to dopasti baš nimalo. Naravno će nam rebra!

— Neće ni znati da smo otišli — reče Jocko. Mislit će da smo otišli nekamo vježbati gađanje. Vratit ćemo se prije nego što se počne dani-ti.

— Dobro — slegnuo sam ramenima. — Ali imam predosjećaj, vrlo gadan predosjećaj.

Slučilo se da je to bila jedna od onih noći kad se voda puta povlačio u sebe, ne želeći ničije društvo. Mislim da je vjerojatno u gradu kupio nekoliko bočica i sada ih je želio u miru iskapiti i onako pijan pasti u san.

Kad je došao po mene, Jocko je već bio osedlao oba konja.

— Zašto si se tako upalio da odeš u taj grad? — rekao sam mu. — Nakon one svinjarije cura više nema i što da se radi?

— Barmen mi je rekao da će danas doći nove — odvрати Jocko — a jedna od njih bit će prava poslastica.

— O, fantastično! — uskliknuo sam.

Ponadao sam se da ću u dućanu naći moj broj košulje. One što sam ih bio ponio sa sobom kao da su brzo odslužile svoje, možda i zato što sam ih prečesto, u nedostatku sapuna, prao pijeskom — od čega je, uostalom, bilo malo koristi, jer se smrad ustajalog znoja baš ničim nije dao odagnati.

Bio nam je potreban čestiti sat da stignemo do grada. Kad smo ujahali, bilo se već stvarno smračilo. Grad nije bio ni izbliza tako velik, ali to će valjda biti zato što ovdje nije bilo željeznice.

Prošli smo kraj dućana, ali svjetla su već bila pogašena, a onaj koji ga je vodio nije živio na katu, kao Jor-

danovi, što je još više pojačalo moj predosjećaj da se iz ovog izleta neće izroditi ništa dobro.

Zaobišli smo mali salun na ulici i zaustavili se pred velikim, Mikeovim. Upravo smo privezivali konje kad mi Jocko reče:

– Dečko, a gdje su ti revolveri?

Pogledao sam ga i shvatio da on nosi ona dva revolvera s drškama optočenima sedefom.

– Nisam mislio da bi mi mogli zatrebati u gradu – odgovorio sam.

– A osim toga su me i nažuljali na bokovima.

– Gdje si ih ostavio? – želio je znati.

– Smotao sam ih u deke.

– Morao bi se o njima bolje brinuti. Oni nisu tvoji, već sam ti ih samo posudio.

– Pazit ću ubuduće – odgovorio sam. – A ako bi im se što dogodilo, dat ću ti koliko vrijede.

– Nije riječ o novcu – odlučno on odmahne glavom. – Naprosto moraš paziti na oružje.

Okrene se i uđe u salun. Mogao sam jasno vidjeti da ga je to malo uzrujalo.

Da velim istinu, ti su mi revolveri već počeli pomalo ići na živce. Nije imalo mnogo smisla neprestano ih sklapati i rasklapati, uljiti i čistiti, vježbati gađanje i potezanje, kad ionako s time neću imati nikakva posla. Ali Jocko je bio tako prijazan i toliko se trudio da naprosto nisam imao srca pokvariti mu tu zabavu. Kad jednom stignemo u Teksas, bit će toliko posla da će valjda posve zaboraviti na cijelu tu priču s revolverima.

Mikeov je salun bio zaista vrlo živahno mjesto. Unutra je bilo tridesetak ljudi i mnogi su bili odjeveni baš fantastično. Za tri se stola kartalo, a oko šanka je bila gužva.

Bilo je lijepo, nakon tolike divlji-

ne, ponovno se naći na čistom i osvjetljenom mjestu. Najednom mi je postalo drago što sam pošao, pa makar i ne uspio kupiti košulju.

Jocko udari ravno prema šanku, a ja sam mu bio za petama.

– Za što jesmo, narode? – upita barmen.

Jocko upita:

– Jesu li stigle cure, Mike?

– A, tu smo, dakle – odvrati ovaj.

– Nije mi bilo ni u peti da ćeš se vratiti nakon što si se onako nalio. Ne, cure nisu stigle, nemam pojma ni gdje su ni kada će stići. Ako uopće ikada stignu.

Jockovo je razočaranje bilo tako vidljivo da je Mike žurno dodao:

– Ali zato ima viskija i piva koliko ti duša želi, a ako baš hoćeš, mogu ti negdje iskopati kakvu Meksikanku.

– Dobro, neka onda bude viski.

– Za prijatelja također?

– Ja bih pivo – žurno sam odgovorio.

Jocko jednim trzajem ubaci piće u grlo, pa se onda zapilji pred sebe. Bilo je očito da mu je prijalo. Onda potegne pivo iz krigle. Pa strusi još jedan viski. Barmen nas je, tko bi ga znao zbog čega, stalno gledao.

Jocko se zapilji u šank. Moj je tata govorio da je viski najbolji prijatelj: kad si s njim, ne treba ti ničije društvo. Zacijelo je bio posve u pravu, jer me Jocko naprosto prestao zapažati.

Barmen je i dalje gledao u mene, pa sam podigao kriglu i prisilio se da otpijem gutljaj. A nije mi se dalo. Po pivu je nešto plivalo i bilo je otrovno zeleno. Okus mu je bio bljutav, no ipak sam se prislio da ga ispijem.

Jocko je sebi upravo natakao treću rundu.

Ovdje su se očito svi odlično zabavljali. Ipak se jedna grupica za-

bavljala bolje od ostalih. Bio je to nekakav mladi svijet i jedan je od njih pričao nekakvu priču. Nakon svake dvije riječi svi bi prasnuli u smijeh i zatoptali nogama. Poželio sam biti s njima.

Zato su kartaški stolovi bili najtiša mjesta u prostoriji. Ako želiš nekome povjeriti tajnu, govorio je moj tata, povjeri je profesionalnom kartašu. Njemu je svejedno hoće li netko živjeti ili umrijeti, i nijedna priča nije vrijedna truda da se prepriča.

Čuo sam kako Jocko natače sebi još jedno piće, pa sam zaključio da bi bilo u redu da i ja popijem još jedno pivo, ali se naprosto nisam mogao prisiliti. A bilo mi je i drago što nije bilo onih cura, jer bi inače Jocko otišao i ostavio me samoga.

Uopće mi nisu jasna ta zadovoljstva odraslih ljudi.

Onaj tip u kutu i dalje je pričao svoju priču, ali kao da se njegovi prijatelji nisu više onoliko smijali. Jedan je od njih otišao od stola i pridružio se dvojici za šankom. Sada se on sam sve više smijao vlastitim dosjetkama, dok mu najednom nije dodijalo. Prekinuvši priču, zaputi se prema šanku.

– Daj mi viskija – drekne i lupi šakom po šanku.

– Polako, Jack, samo polako – odgovori mu Mike žureći s bocom.

– Kad sam žedan, onda sam žedan. A kad sam žedan, onda želim piti. A kad želim piti, ne volim čekati.

Uzevši kriglu piva što ju je Mike položio do viskija, izlije ju na pod. Onda je do vrha nalije viskijem.

– Sad pazite svi – reče, pa je i iskapi u jednom gutljaju. – A gdje mi je pivo? – upita i podigne čašu za viski.

Mike uzme čašu za viski i napuni je pivom. Jack otpije malo, pa se po-

će pretvarati kao da ga peče i kao da će se svakog časa svaliti s nogu. Svi su ga gledali i smijali se.

– Dragi moj – reče on Mikeu – ovo je za mene prejako. Radije ostajem na viskiju.

Ponovno napuni kriglu viskijem, pa je iskapi jednim dugim gutljajem. U tatinom sam društvu vidio koješta, stvarno velikih ispičutura, ali ovako nešto... ne, nikad nisam vidio nikoga da bi tako pio čak vodu.

Stvarno je bio pravi.

Oslonivši se objema rukama na šank, Jack se zagleda u zrcalo. Susreo sam se s njegovim pogledom. Bio je pijan, kao što bi bio i svatko drugi nakon takvog lokanja, ali se nekim čudom ipak držao na nogama. Po pogledu sam zaključio da mu se nešto mota po glavi.

Bio je to pristao momak, odjeven u urednu odjeću. Imao je mnogo bora oko očiju, iako uopće nije izgledao star. Revolver je nosio kao da je zaista znao čemu služi i kako se njime rukuje.

Onda sam shvatio da preko zrcala gleda u Jocka, pa sam se okrenuo da vidim što ovaj radi. A Jocko je samo zurio u čašicu, no na licu mu je bio sretan izraz. Sretan zato što je oko njega bilo svijetlo, zato što je bilo toplo, što je bilo mnogo ljudi i bučno, što u salunu zacijelo postoji još pokoja boca. Ali sam se onda najednom sjetio vode puta i poželio da što prije krenemo, kako bismo stigli prije svitanja.-

A onda se Jack obrati Jocku, gledajući ga preko zrcala.

– Hej ti, malešni, ne misliš valjda sam strusiti cijelu bocu?

Jocko ga nije čak ni čuo. Ali svi ostali jesu. Onda se Jack okrene prema nama licem i reče:

– Te tvoje pištoljčine, da nisu malo preteške za ovakvog malička?

Trojica što su stajala kraj Jacka za šankom najednom su se naglo udaljila. Osjećao sam nešto gadno u zraku, ali nisam znao što da radim.

– Malešni! – drekne Jack i tako silovito lupi šakom po šanku da je odskočila čaša.

Jocko trzne glavom i ogleda se, očito ne znajući što se to zbiva.

– Meni nešto? – upita bunovno.

– Jeste li ga čuli? Možda bih ga morao malo pljusnuti da mu pročistim uši.

– Jack – umiješa se barmen – daj, molim te, zašto ne bi za promjenu malo bio miran?

Jack se naglo okrene prema barmenu i upre prst u njega.

– Slušaj me, Mike, pomalo sam već umoran od tebe. Moglo bi ti se dogoditi da više ne bude ni tebe ni tvog saluna. Shvati da postojiš zbog jednoga: da mi doneseš piće – naglasi, a zatim se ponovo okrene prema Jocku. – Što veliš, maleni? Kad mi veliki želimo piti, onda je njegov posao da nam donese piće

– Tako je – odgovori Jocko. – Mi hoćemo piće, a on nam ga donosi.

– Tako je, prijatelju. I sad hajdmo jedno na moj račun.

Prebaci ruku Jocku preko rame na i zagri ga tako snažno da mu je gotovo istjerao dah.

Mike dotrči s novom bocom, pa stade natakati obojici.

– Čekaj! – drekne Jack. – Misliš li nas nasaditi? Rekao sam da želimo piti: daj nam, dakle, prave čaše!

Dograbi čaše i rastreska ih o pod u milijun komadića, pa pred sebe i Jocka stavi pivske krigle i nali je ih do vrha.

– Idemo – reče i potegne.

Jocko se pokušava povesti za njegovim primjerom, ali naprosto nije mogao. Zagrcne se i zakašlje. Jack

prasne u gromoglasan smijeh, a i ostalima je to bilo neizmjereno smiješno. Jocko se počeo tako gušiti da sam se na trenutak uplašio za njegov život i zdravlje. Jack mu onda počeo nešto urlati u uho, a zatim, uzme punu kriglu piva, pa je izlije Jocku po glavi. Ne mislim da je time mislio išta dobro, ali je činjenica da je to Jocka privelo k svijesti. Sabravši se, ponovno stane uz šank. Jack mu natoči novu kriglu viskija i sve je na trenutak ponovno izgledalo u redu.

Svi su se ponovno vratili svojoj zabavi, a ja sam počeo razmišljati kako da sebe i Jacka što prije izvučem odavde. Na trenutak je sve upućivalo na to da je priča gotova, Jack se čak, izgubivši zanimanje, već bio okrenuo da ode, no onda je Jocku palo na um da pipne revolvere. Nije ih izvukao, samo ih je malo pomakao da vidi nisu li negdje zapeli. Ali je ta kretnja bila dovoljna da Jackovu pažnju ponovo skrene na revolvere.

– Hej, mali, strašni su ti revolveri.

– To su mi najbolji – odgovori Jocko i malo ih popravi.

Tisuću sam ga puta vidio kako to čini, ali me je sada ta njegova kretnja učinila nervoznim.

– Zacijelo si u Teksasu živa smrt. Kladim se da ti je trag posijan kostima.

– Nije mi do kavege – odgovori Jocko – ali ako do nje dode, bolje da sam spreman.

Izgovorio je to polako i značajno, kao nikada prije. Nije mi se dopalo.

– Znam da bi bila šteta reckama kvariti takve lijepe drške.

– Odradili su oni pošteno što sam za njih dao – odgovori Jocko ponovno čudnim glasom.

– O, kladio bih se da znaš škljocati njima.

Jocko se odgurne od šanka i po načinu na koji su mu se ovjesila ramena znao sam da će potegnuti. Jack je znao da sad dolazi nešto, ali nije znao što. Zato postavi ruke uz revolvere, da vidi kojim će tokom poći igra.

Ljudi kao da su najednom nanjušili da se nešto zbiva. Zamrli su svaka kretnja, svaki glas.

Ne znam je li Jocko uopće shvaćao gdje se nalazi i što radi. I je li znao da su svi pogledi uprti u njega. On je samo strelovito izveo cijeli svoj program: potezanje, okretanje oko prsta, nišanje preko ramena, između nogu, a onda revolvere ponovno smjestio u korice.

Kad je s tim bio gotov, začuo se povik kao iz jednoga grla. Najednom su svi bili oko njega, tapšali ga po ramenima i drмали ga. I da sam dobio dolar za svaku srdačnu kletvu, sad bih bio najbogatiji čovjek n svijetu.

Jocko se, međutim, preznojavao kao naš kuhar Meksikanac i sav je bio posivio od muke. Očito je prevršio svoju mjeru i pića i naprezanja.

Gomila je odgurnula Jacka ustranu, no on se ponovno probije do Jocka.

— Hej, prijane — reče i dohvati ga za lakat. — Vidio sam odmah da su to prave ruke. Ali sada — drekne tako da su ga svi čuli — napravite nam malo mjesta. Moj prijatelj nije jedan od onih koji oružje nosi zbog šminke — reče kad su mu napravili malo mjesta. — Povucite se i vidite što ćemo sad izvesti.

Pride šanku, uzme kriglu, pa s njom ode na drugi kraj prostorije. Skine sombrero i na tjeme postavi kriglu.

— Idemo, prijane — reče. — Upucaj je!

Nije to još pravo ni izgovorio, a

već se između njih stvorio savršeno prazan prostor.

— Jack, ne pretjeruj — reče netko, ali u pola glasa i nitko ga nije podržao.

Ne znam je li Jack imao prijatelja, no ovdje ga zacijelo nije bilo. Osjećao sam da nikome ne bi bilo veoma žao da Jocko promaši za dva-tri prsta.

Svi su se pogledi okrenuli prema Jocku. Šutnja je potrajala trenutak.

— To ipak ne mogu — odgovori Jocko.

— Naravno da možeš, prijatelju — odgovori Jack, stojeći nepomično poput kipa. — Samo potegni, uopće se ne bojim.

— Daj, pucaj! — drekne netko, a zatim mu se pridružiše i ostali.

— Ne mogu — ponovi Jocko.

— A zašto ne možeš? — svi su željeli znati.

— Zato što u revolverima nemam metaka — odgovori Jocko.

Zavlada ružna tišina. Stajao sam, stideći se zbog Jocka i najednom želeći da budem što dalje od ovoga mjesta. U mnoštvu je došlo do nekakve promjene. Što reći za čovjeka koji se svijetom šeće s takvim revolverima — a praznima?

Ni ja nisam znao zašto su mu prazni. Ali sam zato znao da su mu inače puni. Gomila to, međutim, nije znala i mogla je pomisliti koješta.

Jack nagne glavu i krigla se razleti u tisuću komadića. Onda pride Jocku, izvadi mu revolver iz korica, pa ga počne puniti mecima iz njegova opasača. Zatim to ponovi i s drugim revolverom. Potom pride šanku, uzme dvije krigle, pa jednu stavi na glavu sebi, a drugu Jocku.

— Stari druškane — reče — sad ćemo se malo poigrati. Kad rekнем »Vuci!«, obojica ćemo potegnuti i pucati u te krigle. Ako me pobijediš, imaš moj revolver i stotinu dolara.

Ako dobijem ja, moji su ti tvoji revolveri.

Namirisao sam krv, a namirisali su je i svi ostali. Svi smo mi znali da Jack ne govori o pucanju u krigle. Znao je to i Jocko. Vidio sam mu to po licu. Ali on naprosto nije imao vremena da razmišlja, jer je Jack dreknuo »Vuci!« i ruka mu bljesnula prema revolveru.

Jack je bio prilično dobar, ali ne dovoljno dobar za Jocka. Jer je Jocko bio naprosto strašan. Svaki put kad bi potezao, činio je to kao opsjednut. Bio je prirodan.

Ali ovaj put prilike nisu bile ni malo prirodne. Ovo nije bilo pucaње u kamenje, ovo je bio susret sa smrću. I dok je Jocko posezao za revolverima, najednom sam shvatio da se s njom nije suočio nikada prije. I zato je krenuo prema revolverima kao da je već mrtav, što je i bio prije nego što su mu i izašli iz korica.

Jackov ga je metak pogodio u grkljan i razderao mu cijelo grlo. Jocko se srušio poput vreće i iz njega je počela liptati krv kao iz podera ne mješine.

Uopće se nisam iznenadio jer sam već deset sekundi prije toga znao da Jocka više nema među živima. Osjetio sam strah. I bijes. I potpunu nedoumicu. Što da kažem gazdi? Kako da mu izađem na oči? I što da radim s Jockom? Ne mogu ga naprosto ostaviti u stranom gradu i bez prijatelja.

Jack mirno pride Jocku i zagleda se u njega, držeći se kao da se baš ništa značajno nije dogodilo.

– Kakva šteta! Uvijek mi ruku zanese malo niže.

– Sigurno – reče netko – uvijek ti zanese ruku malo niže, malo više ili malo ustranu.

– Nešto ti nije jasno? – upitao

ga Jack i samo za dlaku podigne revolver.

– Ne, sve mi je jasno i sve je u redu.

Zatim Jack dođe do mene koji sam stajao kraj šanka.

– Žao mi je zbog tvog prijatelja, no koga kriviti za nesretan slučaj? Nadam se da mi ništa ne zamjeraš.

Nisam znao što da mu odgovorim i tako nisam rekao ništa. On pogleda na moj opasač da se još jednom uvjeri da sam nenaoružan.

– Naravno da mi ne zamjeraš. Među nama nema zavade. Gdje su tvoji? Pomoći ću ti da ga natovariš.

Kad ga je uprtio i svezao za konja, raskopča mu opasač.

– Oklada je oklada – reče kao da se predomišlja. – A za tebe i tvoje možda bi bilo bolje da se ovdje ne pojavljujete. Čini se da vam ovaj grad donosi zlu sreću.

XIII

– Znam toga Jacka – reče vođa puta kad sam mu sve ispričao. – O njemu sam čuo pričati priče.

– A ja čak nisam ni imao revolvere.

Lice mu je tako pocrvenjelo da je izgledalo gotovo crno.

– Gdje, dodavola, misliš da jesi? – drekne. – Što misliš da su to igre za djecu? To ti je bio najsretniji dan u životu. Da si imao revolvere, ne bi te više bilo.

Kad smo pokopali Jocka, upitao sam vođu puta misli li štogod poduzeti.

– Ništa se tu ne može – odmahne ovaj glavom. – Ovo je njegova zemlja. Možda i nije odviše popularan, ali je svakako popularniji od čopora goniča u prolazu. Ako bismo samo pokušali ući u grad, suočili bismo se sa stotinu pušaka i revolvera.

– Ne mislim da je u redu – odgovorio sam – ubiti starog Jocka

tek tako. Jasno mi je da ga je ustrijelio samo zato da se dokopa njegovih revolvera.

– Nije važno zbog čega je to učinio. Bitno je da je to učinjeno.

– Ali naprosto nije u redu da ima te revolvare – rekao sam.

U tom sam trenutku već znao što ću učiniti.

– Tu mi ništa ne možemo – reče voda puta. – Ostat ćemo ovdje do zore, a onda dižemo sidro. Već sam se zaželio Teksasa.

Nisam morao dugo nakon večere čekati da se logor smiri. Svi su bili toliko bezvoljni i utučeni da im se nije dalo ni bacati granje na vatru. Jedva su čekali da se zavuku pod gunjeve.

Išuljao sam se iz logora i dugo vodio konja za uzdu prije nego što sam ga uzjahao. Cijelim sam putem razmišljao što ću i kako ću, no kad sam došao do cilja, nisam bio ništa pametniji nego na početku.

Znao sam da je Jack ovdje, morao je biti ovdje. Znao sam što će biti na kraju, ali o onome što će biti između početka i kraja, nisam imao ni pojma.

I zaista, bio je za istim šankom i stajao je sam. Pogledao sam mu zatiljak, pa leđa, pa bokove. Da, bili su tu. Nosio ih je tako kao da je cijeli život proveo s njima. A znao sam koliko bi Jocka boljelo da vidi drugoga njima opasanog.

Unutra su bila još samo trojica: dvojica su stajala za šankom, ali malo podalje, dok je jedan kartaš sjedio za stolom i igrao sam sa sobom. Mike te večeri nije imao čak ni pomoćnika. Stajao je kraj one dvojice, prao čaše, čavrljao i pijuckao viski.

Nisam ušao. Pogledao sam preko pomičnih vrata i zatim otišao na drugu stranu ulice i sjeo ispred dućana mješovitom robom.

Bilo je tako mračno da me nitko nije mogao vidjeti, a bilo je i dovoljno studeno da ne utonem u san.

Jack se pojavio malo posije toga. Izišao je kroz vrata i časak zastao da mu se oči priviknu na tamu. Jocko mi je jednom rekao da tako rade svi revolveraši. Izbjegavaju situaciju u kojoj bi ih mogle iznevjeriti oči.

Nisam ga želio požurivati prije nego što malo porazgovorimo, pa sam zato skočio sa stolice i potrčao prema njemu.

– Tko je to? – začuo sam njegov glas i vidio kako mu se ruka spustila na dršku revolvera.

– To sam ja, Jockov prijatelj.

– Tko je taj? Čiji prijatelj?

– Jockov! Prijatelj čovjeka što ste ga sinoć ubili.

– Aha, onaj dečko! Što hoćeš?

Ruka mu je ostala na revolveru.

– Želio bih s vama razgovarati. Strahovito je važno.

– Podi ispred mene, pa možemo popričati.

Pošao sam ispred njega, a onda skrenuo u jedan dugački prolaz. Jack je pošao za mnom, pa stao. Njegova se silhueta savršeno ocrtavala na noćnom nebu.

– Kamo to ideš? – želio je znati.

– Što ćeš tamo?

– Nešto bih vas lijepo zamolio, gospodine Jack – odvratio sam mu. – Želio bih da mi vratite Jockove revolvare. Oni su mi bili najdraži i ne mislim da je pravo što ste ga ubili zbog njih.

– Nisam ga ubio zbog revolvera – reče on. – Bio je to nesretan slučaj. Ali čak i tada oklada je oklada.

– Nije to bilo u redu, gospodine Jack – odvratio sam mu. – Dajte mi te revolvare.

– Dodi sam i uzmi ih – reče, a ruke mu polete prema revolverima.

Gledao sam ga kako pada na leđa u blato. Istom naknadno sjetio sam

se praska i osjećaja kako mi revolver poskakuje u ruci. Revolver je uskoro bio opet u koricama, ali sam onda zaključio da bi bilo razumno ponovno ga izvaditi. Oprezno sam prišao Jacku. Ležao je na leđima, ruku razbacanih lijevo i desno. Nagnuo sam se nad njim i opazio da mu krv lipti iz tri rupe, iz tri prave i blizu nanizne rupe na košulji. Bio je to dobro obavljen posao. Oči su mu bile otvorene, ali u njima već odavno nije bilo pogleda.

Mike i kartaš izletjeli su iz saluna, glasno pitajući tko je pucao, ali im nije palo na um da pogledaju u prolaz.

Raskopčao sam Jacku opasač u kojemu je još bio jedan revolver. No za drugim sam u mraku pipao punih pet minuta. I ne bih ga nikad ni našao da nisam okrenuo Jacka, kako me ne bi gledao mrtvačkim pogledom. Bip je ispod njega.

XIV

Drugoga dana nakon odlaska iz Trvisa, na logorovanju, voda puta mi pride i upita me:

– Dug dan, ha?

– Dobio sam plikove i žuljeve i tako bi mi dobro došlo da me netko namaže hladnom kavom.

Gotovo sam se već bio nasmijao prije nego što sam se sjetio tko mi je to učinio. Sjetio se i voda puta jer neko vrijeme nije rekao ništa.

– Bio je to dobar momak, taj Jocko – reče on, a zatim doda: – Kako to da ne nosiš revolver?

– Nije bio moj, nego Jockov.

– I što si s njim učinio?

– Spremio sam ga u kutiju s ostalima.

– Nije imao nikoga svoga – odgovori voda puta. – Ti si mu bio bliži od ikoga. Uzmi njegove stvari.

– Vi ste mu bili prijatelj mnogo prije mene.

– Ne – odvrati on. – Osjećam se krivim za njegovu smrt. Ne znam zašto, ali se tako osjećam. A sigurno je da njegovo oružje neću dati Meksikancima. Uzmi ga ti.

I tako sam postao vlasnikom pet revolvera i dvije stotine metaka, prilično dobrog sedla i koječega drugog dobrog i korisnog.

Kad je voda puta nabio šešir na oči i zahrkao, otišao sam do kola, pa poslagao revolvere. Zatim sam ih rasklopio, pa sklopio, pa ponovno rasklopio i nauljio, da bi ih potom opet sklopio. Zatim sam počeo vježbati potezanje, čudeći se kako je bilo moguće da Jack bude toliko brži od očito boljeg Jocka.

– Što to radiš, momče? – iznenada sam iza sebe začuo glas.

Prije nego što sam išta stigao i pomisliti, već sam se valjao po prašini, uperivši u vodu puta obadva revolvera. Samo me izuzetan napor volje spriječio da mahinalno ne povučem otklon. Onda sam polako ustao.

– Samo malo vježbam.

– Morao bih i ja malo početi – odvrati voda puta. – Bojim se da sam već malo zardao. Sutra ćemo malo skrenuti ustranu, pa se zabavljati bacanjem kamenja.

I baš smo se time i zabavljali idućeg dana i svih dana poslije toga. Postao sam tako dobar da sam jedva mogao promašiti nepomičan cilj, dok su kod pomičnoga svi izgledi bili na mojoj strani. Vodi puta baš nije išlo, pa bi pobjesnio i zapucao nasumce, bez veze rasipajući metke.

Već drugog tjedna vježbanja potrošili smo sve metke iz Jockove kutije, a njegovu kutiju trećeg tjedna. Zatim smo počeli kupovati metke od Meksikanaca, ali nam ih uskoro ni oni više nisu htjeli prodavati. Na koncu, kad smo spali samo na ono

što nam je ostalo u opasačima, morali smo se okaniti tog posla.

XV

Teksas nije nimalo različit od ostatka zemlje, ali kad smo se napokon našli u njemu, svi kao da su pomahnitali. Ujutro ih nisi mogao natjerati da još malo pričekaju s pokretom, a uvečer ih nisi mogao natjerati na spavanje.

Trećeg se dana, međutim, u Teksasu sve naglo promijenilo. Prolazili smo kroz nekakvu usku dolinu, kad li jahač iz prethodnice iznenađeno nešto uzvikne. Pogledao sam prema mjestu u koje je upro prstom i na brežuljku ugledao pet Indijanaca.

Priznat ću bez okolišanja: smrzao sam se od straha čim sam ih ugledao.

Bili su tako nepomični da bi se čovjek zakleo da su ih isklesali iz kamena. Ni da bi trepnuli očima. Da su živi vidjelo se samo po tome što bi se povremeno zanjihao koji od njihovih konja, a s njim i jahačeva kosa.

Lica su im bila išarana kričavim šarama. Trojica su imala puške, a dvojica su bila oboružana kopljima.

— Da opet ne misle tražiti hranu? — upitao sam vodu puta.

— Ni govora o tome! — odvrati on i zatrese glavom. — Ovi su pošli na zabavu.

— I što će sad biti? — upitao sam.

— To bih i ja volio znati — odgovori on i doda: — Pokrivaj me!

Oslobodio je revolver u koricama i polako krenuo prema Indijancima. Moji su revolveri uvijek bili spremni za potezanje i zato sam odmah krenuo za njim. Ne znam je li uopće shvatio da idem za njim, toliko je bio usredotočio pažnju na onu petoricu. Ali kad im se primakao, oni se najednom okrenuše i odgalo-piraše, gubeći se iz vida.

Sada i on okrene konja i gotovo se sudari sa mnom.

— Što, dodavola, radiš ovdje? — želio je znati.

— Rekli ste mi da vas pokrивam.

— Nisam rekao da mi budeš za petama.

— Lakše je pokrивati izbliza nego izdaleka.

— Bogami, mnogo si oprezan za konjušara.

I upravo tada začuše se strašni krici s druge strane stada i svi konji najednom nagrnuše prema nama. Voda puta poleti onamo, a ja sam mu bio za petama.

Odjednom iz uzvitlane prašine prema meni pojuri jedan Indijanac s očitom namjerom da me probode dugačkim kopljem. Ugnuo sam se u stranu, tek toliko da me promaši, te ga istodobno skinuo s konja. Zatim sam skinuo još dvojicu u blizini. Ugledao sam ih možda dvadesetak kako se probijaju kroz stado, dok su Meksikanci trčali amo i tamo. Vode puta nije bilo nigdje na vidiku.

Probio sam se na drugu stranu, do kola iz kojih se počeo dizati dim. Skočio sam s konja i brzo pogasio nekoliko zapaljenih vreća. Kuhara nije bilo nigdje u blizini. U tom času i Indijanci i konji već su bili na brežuljku na kojemu smo bili ugledali onu petoricu. Malo poslije toga od njih se više nije vidjela ni prašina.

Bio sam sâm samcat s kolima. Oko mene u travi su bila ona trojica što sam ih bio oborio, ali ni jedne žive duše.

Znao sam da su moji u nevolji, ali mi je bila mrska pomisao da napustim kola, jer su u njima bili i hrana i ostatak oružja.

Nisam znao koliko će sve to potrajati, ni koga ću sve morati dočekivati, pa sam uzeo lopatu i počeo kopati duboki zaklon. Do noći je sve bilo gotovo. Izbrojio sam metke. Uz

one u revolverima, imao sam još samo petnaest komada.

Zatim je uslijedila duga, uglavnom nesana noć, u kojoj su san prekidale more, no kada bih pokušao bdjeti, san bi mi začas dolazio na oči.

Zacijelo sam na kraju ipak tvrdo zaspao, jer kad sam otvorio oči, sunce me je već oštro peklo u glavu. Kola su još bila na svome mjestu, kao i konj i ona tri mrtva Indijanca.

No sada su im se pridružila još dva živa.

Stajali su kraj svojih konja i gledali na mrtva tjelesa.

Polako sam podigao cijevi revolvera preko ruba i gotovo prestao disati. Jocko mi je jednom rekao da Indijanci mogu na dvadeset kilometara čuti čovjeka kako diše. Nije mu u taj čas stalo da to provjeravam.

Vidio sam kako nešto raspravljaju, lomatajući rukama. Onda je jedan otišao do kola, pretražio ih, pa iz njih nešto iznio. Zatim su obojica uzjahali. Nijedan nije obratio ni najmanju pažnju na mog privezanog konja.

– Idite na drugu stranu, idite na drugu stranu – počeo sam ponavljati u sebi.

Ali oni nisu pošli na drugu stranu, nego ravno prema meni. Nešto su se svadali, ne obraćajući pažnju ni na što oko sebe. No nisu imali koplja, nego puške, a to je značilo da s njima nema šale.

I tada sam ih oborio, desnoga iz desnog, a lijevoga iz lijevog revolvera. Samo su se svalili s konja, a ovi su ostali mirno stajati kao da se baš ništa nije dogodilo.

Pričekao sam neko vrijeme da se uvjerim jesu li stvarno mrtvi, a onda im oprezno prišao. Pokupio sam im oružje, a konje privezao uz kola. Zatim sam zapalio vatru i počeo kuhati grah.

Bilo je lijepo ležati s punim trbuhom i u hladovini, dok lahor lijeno čarlija.

Bilo je lijepo, ali nipošto pametno. Naime, zaspao sam, ni sam ne znajući kako. Naglo me probudio povik:

– Dečko, što ti pada na pmet?

Iako mi je taj glas bio poznat kao i moj rodeni, moji su se revolveri uperili u njega još prije nego što je i izgovorio prvu riječ. No spremio sam revolvere još brže nego što sam ih potegao. I on je sklonio svoju pušku.

Zatim smo zajedno, voda puta i ja, obišli kola. Uto se pojavio i kuhar.

– Je li tu? Je li tu? – govorio je očajno.

-- Jesi li vidio njegovog nećaka?

– upita me voda puta.

– Ne, nisam ga vidio – odgovorio sam.

– M a d r e D i o s – jauknuo je kuhar, sjedeći na zemlji i glasno ridajući. – Što da joj kažem? Što da joj kažem?

Voda puta me odveo ustranu.

– Što je ovdje bilo?

Sve sam mu potanko ispričao.

– I tvoja su sva ova petorica? Kimnuo sam glavom.

– Ti si onda za petoricu bolji od nas ostalih. A nama je nestao kuharov nećak. I tri konja. Ali ti si nam pribavio pet, ako uspijemo uhvatiti tri odlutala. Dakle, za dva konja smo na dobitku i za jednog momka na gubitku.

Upitao sam ga što se događalo s njima. Odgovorio mi je da su Indijanci samo projahali. I da su prije mraka uspjeli skupiti većinu konja. A kuharova su nećaka Indijanci očito pokupili u prolazu.

– Sigurno će ga netko usvojiti, pa iz njega napraviti ratnika. No bilo kako bilo, mi tu više ništa ne možemo.

Otišao je do kuhara i lagano ga udario nogom u lakat.

– Diži se, stara kuko, da malo sredimo ta kola.

XVI

Da nije bilo onog izraza na kuharevu licu, sutradan, kad smo krenuli, nitko ne bi mogao zaključiti da se išta dogodilo. Svi smo kuharu rekli koliko nam je žao, no to je ujedno bio i kraj riječi. Dječak je bio drag, ali tu se više ništa nije dalo učiniti.

Dva dana poslije toga voda puta nas je izvijestio da smo došli na Barronovo područje i ja sam se već počeo veseliti kako ću taj dan noćiti pod krovom.

Kad se mrak počeo spuštati i mi spremati za počinak, začuđeno sam upitao vodu puta:

– Zar nećemo do kuće?

Ovaj se na to samo nasmije, pa moje riječi prevede Meksikancima, a oni također prasnuše u smijeh.

– Postavio sam pristojno pitanje i na nj sam očekivao pristojan odgovor – rekao sam namrgodeno, jer nisam volio da mi se smiju.

– Dečko moj, do kuće imamo još tri dana jahanja. Možemo još triput puknuti od smijeha dok do nje dođemo.

No dok mi je to objašnjavao, nije imao ni pojma koliko sam se bio uplašio. Ne smijeha, nego vlastitih ruku koje su krenule prema revolverima i zamalo ih potegle. I to me užasnulo. Tata je govorio da isuviše mnogo ljudi razmišlja revolverima umjesto glavom. I ne bi mu se dopalo to što se zamalo dogodilo. Nije se dopalo ni meni. Zato sam odlučio, čim dodemo na ranč, da se otarasim tih revolvera i počnem se, umjesto njima, za promjenu služiti glavom. Smatrao sam da je rješenje vrlo jednostavno: kad odbacim revolvere, glava će naprosto morati proraditi.

Iduća su tri dana protekla užasno polako, no kad se četvrtog dana pred nama otvorila plodna dolina, kroz koju je vijugao poveći potok, ugledao sam najveću kuću što sam je ikad vidio u životu. Bilo je tu svega: prigradnji i dogradnji i nadgradnji od svih mogućih materijala, pa torova i ambara i koliba, a netko je čak zasadio i lijehe. Bilo je tu i konja i kauboja i Meksikanaca. A kad su nas ugledali, svi su raširenih ruku pohrlili prema nama. Nikad u životu nisam vidio toliko ljudi.

Voda puta je sjahao i predao uzde jednom Meksikancu. Pošao je prema kući, no onda zastane i okrene se prema kuharu koji je upravo nešto objašnjavao jednoj ženi. Ona kriknje, počne čupati kose i tući se u prsa. Voda puta joj brzo pride i čvrsto stegne da ne učini sebi još kakvo zlo.

Pokušao joj je nešto kazati, no ona očito nije bila spremna slušati nikoga. Na koncu su došla dva Meksikanca i odnijeli je, dok se ona bacakala i čupala kose.

Voda puta slegne ramenima i ponovno krene prema kući, no onda me ugleda kako još sjedim na konju.

– A što ti čekaš?

– Ne poznajem nikoga i ne znam ništa, pa čekam dok se snadem.

– Silazi! Idemo u kuću da upознаš gazdu.

Od koralu do kuće bio je lijep komad puta, tako lijep da su me, dok sam do nje stigao, uspjele zaboljeti noge. Priznajem da je to možda djelomično bilo i stoga što već tjednima nisam stvarno hodao.

Voda puta je zacijelo znao kamo idemo jer nas je odmah uveo unutra, nakon čega smo se našli u velikom predvorju popločanom kamenom, što je bilo vrlo neobično, jer su

mi po njemu počele zveckati ostruge.

Iz predvorja smo ušli u jednu od najvećih soba što sam ih vidio u životu. Strop je bio visok koliko i kuća, a svi su zidovi bili urešeni glavama zvijeri, čak je i tigrova bila ovdje, a očnjacima od kojih su me počeli podilaziti ledeni žmarci.

U sobi je bilo toliko namještaja da si ga neprestano morao zaobilaziti. Da sam se ovdje našao sâm, kunem se da bih zalutao, a sve te glave toliko su me zablenule da sam se gotovo zabio u čovjeka.

Ali da sam se i zabio, zacijelo ga ne bih oborio, jer je bio jedan od najkrupnijih ljudi što sam ih ikada vidio. Bio je stariji od mog tate, ali se kladim da nema tog saluna koji ne bi mogao isprazniti, a da se uopće ne oznoji. Bio je u kućnom haljetku i pušio cigaru posve po svojoj mjeri.

Ispružio sam ruke da se ne sudarimo, no on nije ni trepnuo. Samo nas je mirno promatrao.

Voda puta je skinuo šešir pa sam i ja učinio isto. On nije rekao ništa, pa nisam ni ja.

– Napokon ste stigli, Roy?

– Da. A pokupio sam i ovoga maloga. Rekao sam mu, ako se pokaže dobrim, da ćete ga možda uzeti za stalno.

– Pa je li se pokazao dobrim?

– Preporučujem da ga uzmete.

– Dogovoreno. Gdje je Jocko?

– Poginuo.

– Konj, revolver ili Indijanac?

– Revolver.

– Što još?

Voda puta mu je sve ukratko ispričao.

– Odavno se već nisu svi vratili. Uvijek se netko izgubi putem.

– A kako je ovdje? – upita voda puta.

– Zlo – odgovori gazda. – Veliko zlo.

– Oni?

– Oni.

– Opaki?

– Opaki.

– Koliko opaki?

– Toliko opaki da sam zaboravio na dobar odgoj – reče. Prišavši ormariću, gazda izvadi iz njega bocu viskija, pa natoči u tri čaše.

– Ja ne pijem – rekao sam i odmahnuo glavom.

– Možda sam se prenaglio kad sam te uzeo. Zašto, dodavola, ne piješ? – namrgodi se gazda.

– Tko hoće, ja mu ne smetam, ali ja ne pijem.

– Ima dečko pravo – reče Roy.

– Ima svog vruga!

Ne znam zašto su ljudi toliko zapeli za taj viski. Tatu je stajao glave, koliko njega toliko i Evansa. Da nije bilo viskija, i Jocko bi još bio živ, a ni Jacku nije baš popravio zdravlje. I sad mi je bilo pomalo dosta. Ako je viski uvjet da dobijem posao, mogu se odmah okrenuti na peti i otići.

– Nešto je ženskasto u muškarcima koji ne piju – reče gazda.

– Onda je ta ženskica sama pobila pet Indijanaca – stao je Roy na moju stranu.

– Tko to?

– Ovaj tu dečko.

Sada je Roy ponovo ispričao priču o napadu Indijanaca.

– Zašto mi to nisi prije rekao?

– Niste u njega sumnjali.

– Dobar si u rukovanju revolverom.

– Jocko me podučio ponečemu.

– Pričaj mi o sebi? Gdje si se rodio?

Kad sam mu ispričao bar ponešto, on se pljesne po bedru.

– Tu smo. On će paziti na Amy!

– Zar je tako gadno? – upita Roy.

– Krađu mi konje i goveda, ubijaju moje ljude i spremni su udariti gdje god boli. I siguran sam da bi se veselili da je negdje šcepaju.

Nisam baš bio siguran da želim biti tjelohranitelj, ali kako su me ovdje dobro, hranili i lijepo smjestili, zaključio sam da će ipak biti najbolje da sve bude kako gazda hoće.

Pošto sam se pošteno nabokao, tako da više nisam mogao ni disati, ubacio sam se u veliko drveno vedro što su mi ga žene bile donijele u sobu.

XVII

Baš sam se slasno brćkao, kad li u sobu upadne Roy.

– Što je to, dečko, što radiš?

– Kuham purana za večeru.

– Mali! Sad u velikoj kući i na mekoj postelji malo smo se prožen-skili – reče, pa iz vedra udarcem noge izbije čep.

Ja još nisam bio gotov, pa sam mu to i rekao.

– Kupaj se na svježem zraku, kao što čine svi pravi kauboiji – reče mi on.

Iskobeljao sam se ih vedra i počeo otirati, no u taj čas uleti jedna mlada Meksikanka i, odvrćajući pogled, baci na postelju svježe rublje.

Roy jednom rukom uhvati nju, a drugom potegne ručnik kojim sam se bio prekrrio.

– Chita – drekne posprdno – vidjela si već kako izgleda muškarac, pa sad da vidimo što nam ovaj dječčić može pokazati.

Da mi ruke nisu bile zauzete za državanje ručnika, kunem se da bih posegnuo za revolverom. Ali je Chita neprestano provirivala između prstiju kojima je prekrila oči, tako da mi nije ni na trenutak smjela popustiti pažnja.

Zbog svega toga Roya sam samo

jednom pošteno odalamio i on se složio bez glasa. Dograbio sam odjeću, pokušavajući navući hlače, no cura je počela tako vrištati da sam se morao okrenuti.

Royu je tekla krv iz nosa, čak iz ušiju. Priskočio sam i nadvio se nad njega. Disao je čudno, isprekidano i izlomljeno, tako da sam se na trenutak uplašio da sam ga definitivno sradio.

Dok sam se uspio snaći, soba je već bila puna ljudi. Svi su se bili zapiljili u mene i blaženo usnulog Roya. A onda je najednom upao gazda s djevojkom u bijeloj bluzi i grimiznoj suknji skrojenoj za jahanje. U ruci joj je bio kratki jahački bič, a obrazi su joj bili rumeni od zdravog napora i svježeg zraka.

Možda će zazvučati čudno, ali u svoj toj gunguli i kraj tolikih ljudi ja sam našao vremena da je dobro promotrim i da otkrijem da ima pristao stas i lijepe bijele zube.

Baš tada je Barron počeo izvikivati zapovijedi i domalo su već četvorica iznosila odrvenjelog Roya. Onda je još malo podviknuo, pa su se iz sobe pokupile i žene koje je ovamo privukla radoznalost.

Tek se tada okrenuo k meni.

– Sinko – upita – što je ovdje bilo?

Sve sam mu ispričao i priznao da sam ja udario Roya.

– Vidjet ćemo, vidjet ćemo – reče, pa se okrene k djevojci: – Amy, to je taj mladić o kojem sam ti pričao.

– Drago mi je.

– Meni također.

– Jory – reče Barron – ne mislim da priliči da stojiš tako gol pred Meksikancima i svima.

Neka mi nebo pomogne, jedva sam smogao snage da spustim pogled. Stajao sam gol golcat pred svojim poslodavcem i njegovom

kćeri koju sam trebao čuvati od napasnih ljudi.

Trebalo mi je nekoliko časaka da se snađem. Skočio sam do kreveta, zgrabio odjeću, pa izjurio na verandu.

Meksikanke, koje su pred vratima čekale što će dalje biti, počele su, kad su me ugledale, vrištati kao da je došao smak svijeta. Probijajući se kroz veliku kuću, najednom sam se našao u sobi u kojoj je na postelji ležao Roy. Kad su me ugledale, žene koje su se oko njega sjatile, počele su vrištati još gore negoli one na verandi. Najednom se Roy podigne, pritišćući na čelo hladan oblog.

– Zbog čega, dodavola, sva ta strka?

Zaključio sam da je dan otpočeo tako loše da ga teško mogu bilo čime pokvariti, pa sam se stoga počeo odijevati bez žurbe.

– Dečko, dečko – reče Roy i sitno se nasmiješi – jesi ti neka napržića.

– Drago mi je što si živ – odgovorio sam mu. – Nisam te mislio udariti tako jako: Ili, da budem iskren, ni sam ne znam što sam mislio.

– Dobio sam što sam tražio. Počesto znam i pretjerati.

Ubacio sam nogu u čizmu i pošao potražiti drugu čizmu koju sam zacijelo negdje bio ispustio.

Na dnu stuba stjala je Amy i držala čizmu u ruci.

– Ovo tražite?

– Da. To je moje.

Sjeo sam na stube i počeo navlačiti čizmu na nogu. Stube su bile dovoljno široke da bi njima mogao proći petero, no Amy je sjela do mene tako blizu da sam jedva imao mjesta za laktove.

– Rekli su mi da umiješ s revolverima.

– Jocko me naučio ponečemu.

– Ljudi vele da si bolji no što je on ikada bio.

– Znao je silne trikove.

– Nemoj misliti da me brzo ptezanje osobito zadivljuje.

– Revolveri su zlo, tako je moj tata uvijek govorio.

– Zašto ih onda nosiš?

– Ljudsko zlo je veće zlo od revolvera.

Ona se glasno nasmije.

– Znaš ti si smiješan momak.

Zamislilo sam se časkom nad time. To mi još nitko nikada nije rekao. Znam da sam ponekad pokušavao ispričati šalu, ali se nitko nikad nije nasmijao. A sad se ona smijala, iako nisam nikakvu šalu ni ispričao.

XVIII

Idućeg smo jutra prvi put pojahali zajedno. Cilj nam je bilo jedno jezerce. Kako sam u tom kraju bio novajlija, pustio sam nju da me vodi. Jahali smo gotovo cijeli sat dok napokon nismo došli do njega. Popeli smo se i našli se u malom šumarku što je okruživao jezerce.

Čim smo stigli, počela je raskopčavati bluzu. Ja sam je gledao i čekao što će dalje biti.

– Idem se malo okupati – reče ona – a ti možeš ostati kod konja.

– Čekaj čas – rekao sam – ako sam tvoj tjelohranitelj, to znači da moram biti u blizini tvoga tijela. A ako ostanem kod konja, onda ću biti konjohranitelj, a ne tjelohranitelj.

– Baš me briga što ćeš ti biti. Samo znam da ću se okupati i da mi ne pada na pamet da to činim bez krpice na sebi dok si ti u blizini.

To mi je dalo misliti, no nipošto ne znači da sam nešto i smislio, bar ne odmah.

– Dobro – rekao sam naposljetku – ostat ću s konjima, ali mo-

raš dozivati svakih nekoliko sekundi, tako da znam da je s tvojim tijelom sve u redu.

– Moje je tijelo sasvim u redu, hvala na pitanju – reče ona i nestane u grmlju.

Otišao sam do konja i stao čekati. Onako sâm, poželio sam zapaliti jednu cigaretu, ali sam gospodi Jordan obećao da nikad neću pušiti.

– Je li u redu? – zvao sam.

– Sve u redu. Odlično – čuo sam s druge strane grma.

A onda sam začuo kako je nešto pljusnulo.

Ali sam začuo i nešto drugo: negdje lijevo kao da je zapucketao grm. Držao sam se kao da nisam ništa čuo.

– Hajde, vraćaj se polako! – rekao sam.

– Ni govora! Tako je lijepo. Kakva šteta što ti ne možeš!

Nastavila se brćkati i pljeskati po vodi.

Stajao sam pognut, pokušavajući smisliti što da radim. Znao sam da se prikradaju. Mogli su dolaziti sa svih strana i moglo ih, po onome što sam znao, biti i stotinu. Najpametnije što se moglo učiniti bilo je natjerati ih nekako da se pokažu, a onda smisliti što i kako.

Polako sam se uspravio i uzviknuo:

– Znam da ste ovdje i bit će bolje da se pokažete.

Dvojica su se počela uspravljati, a ja sam se bacio na bok i zapucao. Jedan je od njih ostao bez šešira prije nego što su se bacili na zemlju.

– Jory, blesane, prestani pucati! – začuo sam Roya kako viče s mjesta gdje su se pokazala ona dvojica.

– Ne brini, Roy – uzvratio sam mu – ja ću te izvući!

Ispalio sam dva metka u drveće da ih prisilim da pognu glave.

– Prestani s tom glupom pucnja-

vom, prokleta derle – najednom poviče i Barronov glas.

Odjednom sam ga vidio kako ustaje i ide prema meni. A onda je ustao i Roy. I nitko više. Osim Amy. Ali ona je bila posve odjevena kao da se uopće nije kupala.

Zaključio sam da je zacijelo sve u redu, pa sam se i ja uspravio.

– Spremi te pucaljke – reče Barron.

Ubacio sam revolvere u korice.

Roy je bio sav crven u licu, pa sam pomislio da sam mu možda nanio i više zla nego što sam mislio.

– Dečko – reče Roy – jučer, kad si me pokušao ubiti, nisam ti rekao ništa. Ali dva puta u dva dana... Ne postaje li to ipak malo prečesto?

– Nemam ja ništa protiv tebe – odgovorio sam – nego sam zapucao na dvojicu koja su se pokušala približiti gospodici Amy.

– To smo bili nas dvojica, ti blesane – odgovori mi Barron. – Pokušali smo ti se prikrasti.

Roy podigne šešir i provuče prste kroz rupe.

– Da nisi prebacio za tri prsta, sad bi mi te rupe bile na čelu.

Zapravo sam gađao u trbuh, pa prebacio cijeli metar, ali sam znao da mi ne bi povjerovao.

Amy je sjedila na kamenu i smijala se kao pomahnitala. Govorila je kroz smijeh:

– Hajte ponovno baciti kamenje u vodu da vidite poštuje li ženu. Možda ovaj put pogodi bliže meti. Trebali ste vidjeti svoje face kad ste mu pošli ususret.

Ovima su lica još više pocrvenjela, a onda Barron reče:

– Sad slušaj, djevojko, morali smo provjeriti može li mu se vjerovati u svakoj prilici. Znaš i sama što smo sve prošli s onom drugom budalom.

– Pred ovim bih mogla plesati

gola i ne bi se ni pomakao. Dakle, odsad ću pred njim plesati gola.

— Plesat ćeš ti kad te ja opletem. Nećeš se kupati gola nigdje i ni pred kim. Dečko je tu da te štiti, a ne radi tvoje zezancije.

Nije mi baš bilo jasno o čemu to pričaju, pa se nisam ni trudio shvatiti.

— Dakle — najednom drekne Barron okrenuvši se k meni — što ti na sve to veliš?

— Mislim — odgovorio sam — gospodicu Amy nitko neće dirati dok se bude kupala, a osim toga se bojim, ako ne požurimo, da ćemo zakasniti na ručak.

XIX

Iduća dva tjedna život je tekao poprilično mirno. Amy su došle ne-kakve ženske iz St. Louisa, pa se cijele dane samo vrtjela, širila ruke i uvlačila trbuh, isprobavajući nove haljine, tako da od jahanja nije bilo ništa.

Meni nije bilo loše, imao sam meku postelju i tri obroka na dan, ali moram priznati da mi je već postajalo pomalo dosadno. Radije bih obavljao redovan posao na ranču, pa makar spavao na slami.

Jednog jutra, međutim, Amy gurne glavu kroz kuhinjska vrata i reče:

— Jory, kad sve to zbacaš u sebe, osedlaj kojeg konja, pa idemo.

Kad smo uzjahali, ona je pojahala na mjesto »zločina«. Pustio sam je malo naprijed, pa kad sam je sustigao kod jezerca, ona je već bila sjahala i otkopčala tri gornja dugmeta košulje.

— Tata je rekao da nema kupanja — rekao sam joj.

— A ja sam rekla da ga ima. To znači da ti i tata možete ići dodavola.

Ljudi moji, ta mi se cura počela

dopadati. Kao i s njezinim ocem, ni s njom nije bilo mile-lale. Ako se već i odlučila okupati protiv naše volje, znala je to bar izreći na lijep način.

— Dobro, ali pazi što radiš. Ne prestano mi se javljaj kao i prošli put.

— Ako ti se ne javim, sidi pa vidi što je sa mnom.

— Ipak se ti javljaj.

Otišla je među stabla i domalo se začuo zvučan pljusak.

— U, što je hladno! — povikala je.

I upravo tada sam začuo kako se negdje lijevo slomila grančica. Sad mi je stvarno bilo dosta. Misle li me tako provjeravati do sudnjega dana?

— Idemo, Roy! — viknuo sam. — Čujem te odlično, pa sada ti i gospodin Barron možete lijepo izaći, dok vam nisam prostrijelio šešire.

Ali upravo tada neki glas iza mene reče:

— Umjesto da izvlačiš revolvere, uvući ćeš jezik u gubicu. Idemo, ručice u zrak!

Osvrnuo sam se i ugledao nekakvu ljudeškaru kako je u mene uperila pušku. Onda slijeva između drveća izide još jedan, ovaj s izvučenim revolverom. Smiješio se kao da razmišlja o nečem zgodnom.

Začuo sam gospodicu Amy kako je kriknula, pa zatim još jednom, a onda se više ništa nije čulo. Došla je minutu poslije toga, posrćući, bez krpice na sebi, dok je iza nje išao treći, također s revolverom.

— Vidi, vidi — reče onaj što se smiješio — kakve li se sve skandalozne stvari dešavaju u ovoj šumici.

Amy je stajala gola golcata, dok se s nje cijedilo. Ništa nije ni pokušavala pokriti rukama, tako da sam ja samo zurio, baš kao i ona trojica. Ali ona im je gledala ravno u oči i nije ni pokušala zaplakati. Moram

priznati da mi se sve više dopadala.

– Tu ste pogriješili i zbog ovoga ćete zažaliti – rekla je onome koji se smiješio.

– Pogriješili? – odgovori ovaj i nasmiješi se još jače. – Ja i momci prolazili smo kroz šumicu i ugledali stravičan prizor. Neka ju je protuha nekoliko puta silovala i potom pretuka, ali je pritom dobila metak u trbuh od kojega je i izdahnula prije nego što se itko pojavio. Zvuči li dobro?

– Za to treba imati petlje.

– Sigurna si da je nemam? – reče on.

Krenuo je prema njoj. Ona ustukne i spotakne se. Vidio sam da se bojala unatoč svoj hrabrosti koju je glumila.

Zaključio sam da nije u redu da to rade s curom koju sam se zarekao braniti.

Bacio sam se i onaj s puškom bio je mrtav prije nego što sam i dodirnuo tlo. Skok me odbacio neka dva metra udesno. Dok sam se otpočinjao okretati, pogodio sam ravno u prsa onoga što je bio iza Amy, upravo u trenutku kad mi se ni četiri prsta daleko od lica u zemlju zakopao metak. Zatim sam oba revolvra usmjerio na onoga što se smiješio i oborio ga prije nego što je uspio ispaliti i drugi hitac.

Brzo sam skočio na noge i otrčao do onoga što sam ga bio pogodio u prsa. Još je disao, no kod svakog udisaja krvavi mu je mjehur izlazio kroz rupu na košulji. Uperio sam mu pištolj u glavu.

– Ne, Jory, ne! – viknula je Amy.

– Gledao vas je golu – odgovorio sam i ubio ga.

Ona je još ležala u travi u koju je bila pala spotaknuvši se.

– Gdje vam je odjeća? – upitao sam je i krenuo prema jezercu.

– Ne! – vrisnula je ona. – Ne! Ne ostavljaj me!

Zgrabile me za košulju kao da se utapa. Sva se tresla, pa sam je privio uza se, ne bih li je malo ugrijao. Mirisala je zaista lijepo, pa sam pomislio kako ne bi bilo loše jednoga dana imati takvu curu da se pritišće uz tebe i da joj gledaš lijepo lice.

– Gospodice Amy – rekao sam joj – kad bi se sad pojavili Roy i vaš otac, bojim se da bi moglo doći do vrlo neugodnih objašnjavanja.

– Objašnjavanja će tu ionako biti, i to mnogo.

Kad se malo pribrala, reče zamišljeno:

– Zaboravimo cijelu tu priču s kupanjem i golotinjom. Sjedili smo na panju kad su ispala ona trojica. Ti si se bacio na njih i sada su mrtvi. To su Mullerovi ljudi, i to je sve što tata treba da zna.

– Gospodice Amy – rekoh.

– Da?

– Ja sam vam vidio tijelo.

– To možemo naprosto zaboraviti.

– Trudit ću se – odgovorio sam

– ali bih želio da znate da sam gord na to što sam ga sačuvao, iako mi je krivo što su ga i drugi vidjeli. To se više neće ponoviti.

Kad smo se našli pred kućom, Barron nam je krenuo ususret.

– Lijepo si se provela? – upita on.

Ona se nato rasplače.

– O, tata, bilo je užasno!

Njemu je lice najednom tako porcvenjelo da mi se učinilo da će prsnuti.

– Što je bilo? – drekne on na mene. – Što si sad opet izveo?

– Bilo je nekih mali neugodnosti, ali je sada sve u redu.

– Neugodnosti! – drekne on ponovno. – Kakvih neugodnosti?

– Tri su nam ih tipa pokušavala

stvarati – odgovorio sam mu – ali je sada sve u redu.

– Bili su to Mullerovi ljudi – reče Amy i zajeca. – I htjeli su nas ubiti:

– Ali sad je sve u redu – ponovno sam ga umirio.

– Mullerovi ljudi! – drekne gazda još jednom i lice mu još jače po-crveni. – Gdje su? Gdje su?

– Ostali su tamo – rekao sam i pokazao prema jezercu. – Sad je sve u redu. Sva su trojica mrtvi.

Kad smo svi odjahali onamo, Roy se nije mogao načuditi:

– Pet hitaca! Ti sam pet hitaca! A od njih trojice samo jedan!

Barron me je gledao prodorno kao i onda kad smo došli, samo što mu lice nije više bilo crveno. Ali je svejedno disao vrlo teško.

– Jory – reče on – dugujem ti život svoje kćeri. I nikad to neću zaboraviti.

Ali zaboraviti nisam mogao ni ja. Ne tu trojicu, već Amyno bijelo tijelo.

Dugo sam se okretao po postelji, ne uspijevajući sklopiti oči. A onda sam ustao, izvadio svih pet revolvera i izašao. I vježbao, vježbao, vježbao...

XX

Život je gorak ili sladak, običavao je govoriti moj tata, ovisno o tome ljubi li te netko ili te udara nogom.

Sada mi je život postao sladak. Plaća je skočila s četrdeset na osamdeset dolara. Meksikanci, koji su bili otpratili ona tri tijela na groblje, skidali bi šešire i duboko mi se klanjali čim bi me ugledali. To su činili čak oni s kojima sam doputo-vao. I badava sam ih zezao – nisu se dali odvratiti. A posla zapravo nije ni bilo jer Amy gotovo više nije ni izlazila iz kuće.

Zato sam se okolo skitarao sâm i

trošio pregršt Barronovih metaka, ali je i to postalo zamorno. Kuhari-ca me je tako kljukala da mi je već i to toliko dodijalo da se jednom zgo-dom čak nisam pojavio na ručku.

Upitao sam Barrona bi li mi mogao naći nekakvog posla, no on mi je odgovorio da mu ljudi ne manjka, neka samo marljivo vježbam i lije-po se provodim. Roy je uvijek imao nekakvog posla, a kako da se s dru-gima zbližim kad su neprestano skidali šešire i klanjali se.

I tako sam jednog ponedjeljka uzjahao i rekao sam sebi:

– Imam pet revolvera i punu tobru novca, pa ako sada krenem, možda se i ne moram vratiti.

Kako nisam bio u gradu otkako sam stigao na ranč smatrao sam da je sad prilika da ga malo pogledam i usput kupim živežnih namirnica i metaka. Grad se nalazio na Barro-novoj zemlji, ali je do njega bilo do-brih pet sati jahanja, tako da je, dok sam do njega stigao, već bilo dobra-no upeklo sunce.

Nije to bio neki veliki grad, ali ni-je bio ni mali. Imao je dva američka i dva meksička saluna, dva dućana i dvadesetak kuća.

Grlo mi se bilo osušilo od prašine i sunca, pa sam odlučio strusiti pi-vo, iako ga inače ne volim. Jedan se salun zvao »Oaza« a drugi »Maxov salun«. Odlučio sam okušati sreću u ovom potonjem.

Nakon žege vani unutra je bilo gotovo studeno, pa sam se već bio pobjao da bih mogao uhvatiti na-zeb. Kad sam ulazio, smjesta sam zakočio ustranu, onako kako me je Jocko bio naučio. Šteta što Jocko nije bio obrazovan, jer bi postao ve-liko učitelj.

Unutra su, uz barmena, bila još šestorica, dva za šankom i četvori-ca za kartaškim stolom.

U prolazu? – upita me barmen natačući mi pivo.

– Moglo bi se reći.

– Kamo?

– Kalifornija. Možda.

– Gdje si bio?

– Svud pomalo.

Kad si u tuđem kraju, a netko te pita što ga se ne tiče, najbolje je odgovarati kratko i neodređeno, tako me je bar bio naučio Jocko. Ona su dvojica na drugom kraju šanka bili pijani, pa je barmen valjda samo tražio izliku da im ne bude u blizini. Ali što bi mene zbog toga trebalo da boli glava?

– Daj još jedno – rekao sam mu i on mi ga dade.

– Tražiš posao? – upita me.

Meni se nije odgovaralo, zato sam strusio i drugo pivo, pa naručio treće.

– Ovdje ima posla napretek – odgovori on vrativši se s trećim pivom. – I Muller i Barron traže ljude, napose takve koji znaju rukovati oružjem.

– Max, pričaš previše – najednom se javi jedan od kartaškog stola.

– Govorim samo ono što svi već znaju.

– Pjevat ću ti na sprovodu – javi se sad još jedan glas od stola.

Onda su kroz vrata došla još dvojica, pa stala za šank. Bili su na pola puta između mene i ona dva pijana na drugom kraju. Glasno su zatražili viski i pivo. Max se trudio da ih što prije posluži kako bi se mogao vratiti u moje društvo. Rekao bih da mu se baš nisu mnogo dopali.

– Mali, je li ti to u mene zuriš? – upita jedan od njih.

To me tako prenulo da sam gotovo skočio od šanka. Bio sam malo zakunjao i u glavi mi se vrtjelo, jer

tri piva zaredom nisam popio u životu. Nisam ni dva, da budem posve iskren.

– Da, zurim – odgovorio sam jer mi se čovjekov glas nije ni najmanje dopao. – Jasno da zurim.

– Ne volim da ljudi u mene zure ako za to nemaju baš posebnog razloga. A imaš li ga ti?

– Baš sam razmišljao o tome kako si musav.

Jedini zvuk koji se čuo bilo je odmicanje četiriju stolica i žurno udaljšavanje koraka prema zidu.

Bit će pucnjave, rekao sam sebi. No ovaj će tu ostaviti kosti.

– I ti si sebi dao truda da ne izgledaš ništa bolje – odgovori ovaj.

Nisam mogao smisliti što da mu odgovorim i zato sam naprosto šutio. Gledao je u mene kao da očekuje da ću nešto kazati.

– Znaš li što mi je zabava u životu? – upita me.

– Ne, nemam pojma.

– Zabava mi je udesiti ovakve balave neotesance – reče i krene prema meni.

Odmaknuo sam se od šanka i postavio ruke uz revolvere. On se trgne. Možda nije ni opazio da ih imam.

– Dečko – reče – trebalo je samo da dobiješ malo po gubici. A sad si gotov.

Njegov se prijatelj odmakne od šanka i po svemu sam zaključio da mu namjera nije samo promatrati.

Kako sam ih obojicu mogao pokriti, nije bilo potrebe da se pomaknem ni za dlaku.

– Mali ima petlje – reče onaj što se odmaknuo od šanka. – Ne uzmiče ni za dlaku.

– Istina je – odgovori prvi. – Mali, bi li htio raditi za Mullera? Spasio bi život.

– Ja već radim za Barrona – odgovorio sam mu.

– Onda je sada za jednoga siromašniji – odgovori on i potegne.

Poslao sam mu zrno u desno rame i pokušao isto učiniti i njegovom ortaku. Kako je, međutim, drugi hitac bio ponešto prebrzo upućen, promašio sam rame i usvrdlao mu metak u prsa, zanijevši ga malo udesno. Onda sam uputio još jedan metak prvome u lijevo rame, tek toliko da budem siguran da se neće poslužiti drugim revolverom. Jocko mi je pričao da mnogi nose po dva revolvra, no da ih malo zna valjanost pucati istodobno s oba. Ja sam živ dokaz. Ciljao sam čovjeku u rame, a prosvrdlao ga kroz prsa. Zacijelo mu je bio zahvaćen i neki vitalni organ, jer je bio mrtav prije nego što je opalio.

Drugi se napasnik naprosto skljkao u sjedeći položaj i zapiljio u mene. Pokušao je nešto kazati, ali mu je iz usta izlazila samo slina.

Izgledao je prilično jadno, onako sav krvav, dok mu je krv liptala iz oba ramena.

Upitao sam se zašto mu nitko ne pokušava pomoći, no onda sam shvatio da se nitko ne miče, da svi nepomično zure u moje revolvre.

Spremio sam ih u korice i tek su se tada pomakli.

Malo mi se mutilo u glavi. Prišao sam šanku i upitao koliko sam dužan, no barmen se samo zablenuo u mene kao da sam rekao nešto veoma blesavo i odmahnuo glavom.

Bacio sam dolar na šank i krenuo prema vratima. A onda sam zastao i vratio se do ranjenika. Njemu su se krupne suze slijevale niz obraze.

– Nikada prije nisam popio toliko piva – rekao sam.

Uzjahao sam konja i vratio se k Barronu.

– Idemo, prijatelju. Barun bi te želio vidjeti.

– Pa za njega i radim, za Barrona. S nekim si me zamijenio.

– Ne Barron, nego barun – odvrati on. – Barun Muller.

Zaključio sam da to nije dobro.

XXIII

Kuća Mullerovih nije bila ništa manja od Barronove. Jedina je razlika bila u tome što oko nje nije bilo ni žena ni dječjega smijeha. Nije bilo ni cvijeća.

Kraj nje je bilo samo jedno golemo stablo do kojega je ležalo, za nj prikovano dugačkim lancem, neko ljudsko biće u traljama. Tek kada me snažna pljuska oborila, shvatio sam da je riječ o muškarcu. Ostalo sam morao sâm zaključiti. Sudeći po krvavim prugama kojima mu je bilo prekriveno tijelo, bičevima su ga tjerovali oko stabla sve dok nije klonuo.

Kad sam rekao »snažna pljuska«, stvari sam malo uljepšao. Ustvari je bilo nešto mnogo žešće, jer mi je trebalo prilično vremena da dodem k sebi. A kad sam došao k sebi, ugledao sam dva para čudno čistih i čudno uglačanih čizama.

– Dižite ga! – reče jedan.

– Dižite ga! – ponovi drugi, savršeno sličan prvome.

Onaj krupni ponovno me nekoliko puta udari i nije mi preostalo drugo nego da stanem na noge. Nikad me u životu prst nije tako svrbio za obaračem, nikad želja da ga povlačim, povlačim i povlačim nije bila tako jaka.

Podigao sam pogled s čizama i otkrio da u njima stoje Mullerovi.

Nije to mogao biti nitko drugi. Da sam pao s neba, bilo bi mi jasno da to mogu biti jedino oni.

Zaista su izgledali neobično. Bili su stasiti, nosili su konjičke hlače, svilene košulje sa svilenim rupcima i kratke bradice. Ali su od svega najčudniji bili sniježnobijeli šeširi.

Obojica su u rukama imali kratke bičeve.

Stariji je upro svoj bič u mene.

– Daj ga bliže!

Engleski nije govorio ništa lošije od ikoga, ali je u njemu bio nekakav čudan prizvuk, nešto nalik na fijuk metka preko kanjona.

– Ti si, dakle, taj strašni? – reče kad su me primakli. – Ti si, dakle, taj koji ubija moje ljude i zbog kojega se seljaci noću bude od straha? A ti si još dječak, i to veoma mladi dječak. Koliko ti je godina, diečače?

Pustio sam ga da malo pričeka na odgovor.

– Dovoljno! – rekao sam.

Nisam još bio ni završio kad li me raspali bičem po licu. Nije me udario do krvi, ali je udarac jasno govorio da bi mogao biti i mnogo jači.

– Kad ti postavim izravno pitanje, onda želim i izravan odgovor. Inače bi moglo biti zla.

To izgovorivši, raspali me još jednom, ovaj put do krvi. Suze su mi potekle na oči. Ne, nisam plakao, bilo je to naprosto nesvjesno.

Nisam imao dojam da sam ga stvarno naljutio. Naprosto ga nisam poslušao, i to je bilo sve.

– Ljudi, na posao – reče Meksikancima što su se bili skupili i sve to šutke promatrali. – A vas trojica idite nešto pojesti, pa na zadatak.

– Potrebno nam je malo odmora – reče onaj krupni. – Već se tri dana skitamo ne bismo li ga uhvatili, a sad bi drugi nešto mogli i sami.

– Dok zadatak ne bude izvršen – reče barun – svi ostaju vani. A svi znače svi.

Onaj krupni mi pride.

– Jeste li sigurni da ćete s njim moći sami? Znate i sami, kad ga vide, krave od straha ostaju bez mlijeka.

Ponovno me raspali da mi se sve zamutilo.

– Petersene, ti stalno vučeš smrt za crni rep – reče barun. – Možda ti jednoga dana udovoljim želji.

Dok je to izgovarao, izraz očiju nije mu se promijenio ni za dlaku.

Ljudi su se povukli, ostavljajući me samoga s barunom, njegovim bratom i jednim Meksikancem. Ponovno sam se digao, čekajući što će dalje biti. Očito mi nije bila dosudna onako laka smrt kako sam se bio nadao. Neću reći da sam se baš bio uplašio, ali me nešto hladno štípalo u želucu.

Moj je tata uvijek govorio kako je najvažnije umrijeti dostojanstveno.

Ne znam je li pritom mogao i slutiti da će ga jednog dana pijanog nogama zatući pijani Ab Evans. Ali tko zna što je još mene čekalo.

— Za mene ovdje rade četrdeset tri bijelca — reče barun — i svi oni nose revolvere za pojasom i puške u sedlu. I svi znaju pucati u konzerve, ali kad treba potegnuti otponac na čovjeka, nema ih možda više od sedam. Petersen je jedan od onih koji u tome uživaju, zato mu i dopuštam male slobode. Ti si očito još jedan koji uživa ubijati ljude jednostavno i bez ustručavanja. Potrebni su mi ljudi poput tebe da bih ostvario svoj plan u ovom kraju. Ali kako si u ovom trenutku važniji kao golub negoli kao sokol, nema baš mnogo smisla raspravljati o tome što je moglo biti — naglasi, a zatim se okrene k Meksikancu. — Carlos, miči tu strvinu!

Meksikanac pride onom čovjeku u prnjama, pa mu skine okove. Njegovo držanje nije odavalo strah.

Gledao je baruna ravno u oči, kao da ga zanima što će biti dalje.

— Ovdje sam već dvije godine — reče barun, a Carlos je to brzo preveo na španjolski — i za te dvije godine morali smo te išibati ravno tri puta. Ti nikako nisi htio shvatiti da

je to moja zemlja, da ti i tvoji na nju nemate baš nikakva prava na temelju nekakvih papira koje ste navodno dobili od španjolskog kralja. Držao sam te na životu da drugima budeš na pouku. Ali sada je dosta. Ako te još jednom uhvate u neposluhu, dat ću da te šibaju dok te ne raspolove. Možeš ići!

Čovjek pode prema svojim skupljenim sunarodnjacima, a oni se razmaknuše da mu naprave prolaz. Nitko ga nije pogledao, ali nitko od njega nije ni odvratio glavu.

Ti su Meksikanci bili sunarodnjaci onih što su radili na Barronovom ranču, pa ipak kolika razlika! Kod Barrona je uvijek bilo smijeha i priče i brbljanja i dječje vriske. Ovdje je vladala grobna tišina.

XXI

Bio je to najveći čovjek što sam ga ikada vidio. Bio je visok najmanje tri metra, a lice mu se tako žarilo da su mu se oči doimale kao dva dijamanta zakopana u ugljevlje.

Prilazio mi je sve bliže, a ja...

Najednom sam osjetio kako me netko drma za rame. Otvorio sam oči i ugledao Amy.

— Sto, zar već ručak? — upitao sam bunovno.

— Ručak? Već dva dana ne znaš za sebe i goriš kao suha trava.

— Što? Idemo na jahanje?

I već sam ustao iz postelje. Upravo u trenutku kad je u sobu ušao Barron.

— Što se to, dodavola, ovdje zbiva? — upita, a zatim se okrene k

Amy. – Čini mi se da oca dočekuješ u prilično neobičnoj situaciji.

– Idemo na jahanje – pokušao sam mu objasniti.

– Za to nije potrebno biti gol kao od majke rođen. Cijele te dane gledam gologuzog, a ne čini mi se baš da imaš što pokazati.

Uto se pojavio i Roy, pa su me on i Amy ponovno strpali pod pokrivače.

– Mali – reče Barron – zar želiš razbucati taj prokleti grad?

Znao sam da ti je pomalo dosadno, ali to nije razlog da ubiješ dva čovjeka.

– Ubio sam samo jednoga – odgovorio sam mu. – Drugoga sam samo malo drmnuo u ramena.

– Njega više nema. Dobio je otrovanje, pa ispustio dušu.

– Šteta. Veoma mi je žao.

– Je li me ti zezaš? – upita Barron. – Ja se tu jadam kako Muller dovlači revolveraše, a ti mu samo tako zbrišeš njihovog vođu i njegovog prvog pomoćnika.

– Žao mi je što to nisam vidio – reče Roy. – Sad pričaju da si pola medvjed, pola antilopa. Ali dobro nije. Sad kad si postao slavan, svi će žilavi momci poželjeti da te izazovu.

– Nije mi do toga. Volim samo da me ostave na miru.

Amy se ponovno počela ceriti, pa joj tata reče neka se kupi iz sobe. I teško njoj ako je ponovno zatekne s golim muškarcem.

Ona pride krevetu, poljubi me pred ocem u čelo, pa ode.

– Čuj me, mali – reče Barron – nije me briga koliko te Mullerove klateži pobiješ, ali ne mogu dopustiti da naprosto odeš u grad i upucaš ih. Ja sam ovdje stalno vrištao kako nam je potreban red i zakon, kako bismo morali imati šerifa, a sad ispada da sam mislio jedno, a govorio drugo.

– A jeste li? – upita ga Roy.

– Naravno da jesam, ali kakve to veze ima i sa čim?

Ja sam se naslonio na lakat i rekao:

– Gospodine Barrone, čim se budem mogao popeti u sedlo, oslobodit ću vas svojega društva.

– Ne pričaj gluposti! Dokle god si ovdje, ove će ništarije moju kuću zaobilaziti u širokom luku.

XXII

Jocko je uvijek govorio da su žene prokletstvo kad god je riječ o ozbiljnom poslu, a rukovanje, revolverima zacijelo se može ubrojati u takve.

Počelo je s jednom ženom, nastavilo se s drugom, a završilo nesrećom. Prirodna stvar.

Dok sam ležao bolestan, njegovala me Chita i zar sam ja kriv što je ona svoj posao shvaćala odviše revnosno? Najprije me je počela kojekuda hvatati, da bi me najednom počela ljubiti u usta. Kako baš nisam imao jasne predodžbe o tome što da učinim, gurnuo sam joj ruku u njedra, kako sam to onomad vidio Roya.

Sudbina je htjela da u tom trenut-

ku u sobu upadne Amy. Izraz lica radije joj ne bih opisivao.

– Jory – rekla je kroz stisnute zube – ako još samo dočujem što-god o tebi i Chiti, bit ćeš sretan da se možeš utopiti.

Amy je bila čovjek od riječi, što je svakako vrijedno pohvaliti. Kad me jednog jutra Barron pozvao da doručujem s njima, Amy je počela ispod stola svoju nogu trljati o moju. Gospodica Betty, njena prijateljica koja je došla iz Kalifornije s neshvatljivom količinom haljina, počela se ceriti kao blesava jer je jasno znala što mi Amy radi. Mogao bih se okladiti da je ta zamisao potekla baš od nje.

Nije mi preostalo drugo nego da naprosto ustanem i odem.

– Kamo ćeš, dodavola? – povikao je Barron za mnom.

– Do sto davola, samo da nisam ovdje – lijepo sam mu odgovorio.

Toliko sam se bio raspalio da sam skočio na prvog osedlanog konja i odgalopirao sve do jezera. Nisam ništa ni vidio ni čuo sve dok nisam stigao onamo. A prvo što sam čuo bilo je kako konj stenje kao da će ispustiti dušu. I tek sam tada shvatio da ga je netko prije mene čestito gonio. Smjesta sam skočio i poveo ga za uzdu.

Toliko sam bio ljutit na sebe što sam to učinio ubogoj životinji da nisam nanjušio opasnost sve dok nisam u nju upao strmoglavce.

Iza nekakvog drveta iskočio je nekakav tip i tresnuo me toljagom po glavi. Posegnuo sam za revolverom, no on me tako žestoko raspa-

lio nogom da sam već pomislio kako mi ju je slomio.

Dok sam se snašao, korice su mi već bile prazne, a oko mene su stajala još trojica s uperenim revolverima.

Onaj prvi, krupna ljudeskara, iz sve me snage raspali nogom u rebra.

– Nije on tako žilav – reče. – Što je u njemu tako žilavo?

Pa me još jednom raspali nogom.

– Samo polako – reče jedan od ostalih. – Rečeno nam je da ga dovedemo cijeloga.

Prvi me uhvati za gušu i podigne na noge.

– Ništa mu nije – reče. – Osjeća se odlično.

To rekavši, tako me pljusne da mi je zazvonilo u ušima.

Nedugo poslije toga okovi su dobili novog stanovnika. Ostavljen sam i izgarajući od žeđe, počeo sam se pitati što su sa mnom nakanili.

Očito me nisu mislili ubiti, u svakom slučaju ne odmah. Osvrnuo sam se. Posvuda su bili naoružani ljudi, kao da nekoga čekaju. Nešto se trebalo dogoditi, nešto u vezi s Barronom, i to vrlo brzo.

Ali ja tu nisam mogao učiniti ništa. Mogao sam samo čekati što će dalje biti.

XXIV

Kad je sunce počelo zalaziti, svi su se Meksikanci povukli u svoja staništa. Ostalo je samo dvanaest

ljudi s puškama. Jednom mi je jedan pokušao nešto i kazati, ali ga drugi ušutka, stisnuvši mu mišicu.

Očito je zapovijed bila da se izložena roba ne smije dirati, što zapravo nije bilo loše. Kladim se da mi je prištedjela podosta bubotaka u glavu.

Upravo kada je sunce utonulo za brda, prišao mi je jedan prastari Meksikanac, donijevši mi tanjur graha i šalicu kave. Ako je u takvoj situaciji uopće moguće biti sretan, onda sam to zacijelo bio ja. Ako ništa drugo, nisu me kanili umoriti gladu.

Kad se već gotovo posve smračilo, iz kuće su izašli barunov brat i Carlos, pa mi provjerili okove. Za sve to vrijeme nismo progovorili ni riječi.

Zatim se spustila noć. Bilo je mračno kao u rogu i niotkuda ni zvuka. Očekivao sam da će se nešto dogoditi, ali se nije dogodilo ništa.

Napravio sam jedan krug, širok koliko su mi dopuštali lanci. Zatim sam njima zatražio, ali sam mogao trzati do sudnjega dana, ne bih ih rasklimao.

Noć koja se počela spuštati bila je studena, ali kako se baš ništa nije događalo, zaključio sam da će najpametnije biti zaspati. I zaspao sam krepko, unatoč hladnoći.

Kad su me probudile prve sunčeve zrake, u glavi mi je bubnjalo, a kosti boljele kao da se raspadaju. Da nije bilo lijepe, mlade Meksikanke koja mi je donijela doručak, sve bi bilo tako crno da crnjene može biti.

Jedna je straža smijenila drugu,

ali se tiho, napeto čekanje nastavilo.

U deset su iz kuće izašla braća s Meksikancem. Barun je malo podigao bič, kao da mi želi dobro jutro, a njegov mladi brat pride i ponovno mi provjeri okove. Nijedan nije rekao ni riječi. Zatim su obišli straže.

U podne sam dobio ručak. Umjesto kave dobio sam vode, ali je zato ispod graha, kao da ga je tu netko sakrio, bio sočan komad masne govedine.

Nitko mi ništa nije govorio, ništa se nije događalo.

Već sam se počeo pitati ne kane li me umoriti grahom kad li se oko tri sata pojaviše tri muškarca i dvije cure.

Dojahali su ravno do mene i sjahali. Djevojke su bile Amy i njena prijateljica Betty Whittman. Amy je bila umorna i zapuštena: nikad je nisam vidio takvu. Betty je bila u još gorem stanju: prebačena preko sedla, mrtva.

Amy je naoko bila sasvim u redu, ali strašno uplašena. Izgledala je čudno, strašno čudno, bila je blijeda, i dok je u mene gledala, kao da me nije vidjela.

Toliko sam se bio zaokupio njima da ostale nisam pravo ni promotrio, sve dok jedan krupni muškarac nije sjahao i pošao prema meni. Bio je to najkrupniji čovjek što sam ga ikada vidio, možda ne viši od Barrona, ali zato mnogo plećatiji, tako da bi valjda rukama mogao volu izravnati rogove. Bio je sav odjeven u crno, čak mu je i rubac bio takav. Na licu mu je bilo prst čekinja, a ni dlake po rukama nisu mu bile ništa manje duge ili crne.

Ne treba ni kazati da se pojavio barunov čovjek zadužen za bičevanje.

– Zovite baruna! – rekao je upravo djevojački visokim glasom.

Čudan glas za takvu ljudekaru.

Ali je zbog njega izgledao još opakije.

Dok smo čekali baruna, nitko nije ništa govorio; jedva da se itko i pomakao. A myni su pratitelji bili prljavi kao da su već danima noćili na otvorenom. Nju nisam gledao; gledao sam onoga golemoga – isto onako pažljivo kao što je i on gledao mene.

Polako me je obilazio, sve više mi se primičući, a ja sam se okretao tako da budem stalno licem prema njemu. Nosio je jedan revolver, veoma nisko i tako stisnut uz bedro da mu se gotovo zasijecao u meso.

Imao je barem stotinu kilograma.

Konj mu, međutim, nije bio ništa posebno i nije se baš činilo da je zbog toga posebno sretan.

Možda bismo tako stajali satima da iz kuće nisu izišli barun i brat mu u pratnji Meksikanca i jednog stražara.

– Moje su upute bile da se nikome od ovih ne čini zlo sve do izvršenja plana – reče baron.

– Nitko nije nikoga dirao – odgovori krupni došliak.

– A što je s ovom? – upita barun i pokaže bičem na mrtvu Betty.

– Dogodila se nesreća. Pala je pri pokušaju bijega i skrhala vrat.

– To je laž! – vrisne Amy i suze joj udariše na oči, te upre prstom u krupnog muškarca. – Rekao je da

ona nije u planu. Kad su je počeli odvlačiti u grmlje, ona ga je opalila po nosu, a on ju je tako jako udario da ju je ubio.

Podigla je prijateljici glavu i pokazala smrtnosni biljeg na vratu.

– Baume, s tobom je uvijek zapleteno – reče barun. – Plaćen si da jednostavne zadaće izvršavaš jednostavno. Pa ipak, svaki put zapleteš situaciju. Ja nisam čovjek neograničenog strpljenja i jednog ćeš dana otkriti da si od veće štete nego koristi.

Dok je barun sve to govorio, krupan muškarac ga je samo gledao.

Nije se moglo znati hoće li ga usmrтити šakom, reći da mu je žao ili naprosto neće reći ništa. Učinio je ovo posljednje.

Barun je napravio nekoliko zamišljenih krugova.

– Iluzija se mora sačuvati – reče. – To je najvažnije od svega, da se sačuva iluzija.

Okrene se svom bratu i počne mu nešto govoriti na svom jeziku. Onda nešto rekne Meksikancu i ovaj ode i vrati se s lancem i tankim konopcem. Lancem su zakovali Amy za isto drvo za koje sam i ja bio vezan, a konopac je bio za Betty.

– Stavite njeno tijelo s druge strane drveta – reče.

Ali nitko nije želio dotaknuti mrtvu djevojku. Onda se pomakne onaj golemi i zbaci Betty sa sedla. S podjednakom ju je pažnjom dovukao do stabla.

– Postavi je tako da sjedi – reče barun. – Neka izgleda što prirodnije.

Pristup Meksikanac, pa joj priveže i glavu, tako da joj ne pada na prsa. Izdaleka je izgledalo prilično dobro, makar su se oko nje već počele rojiti muhe.

Onda pride barunov brat, pa joj pregleda spone, hladnokrvno kao da razgledava izloženu robu. Potom provjeri i moje i Amyne okove. Pogleda baruna i kimne glavom.

– Bravo – reče baron. – A sad da počnemo s pripremama. Povucite sve ljude, da je više ne traže. Tu će biti potrebni. Trebat će im najmanje jedan dan da otkriju da je nestala i možda još jedan da doznaju gdje je. A onda će ujahati u pravom teksaškom stilu i tako ćemo se zauvijek otarasiti te pokore. Ipak ne smijemo ništa prepustiti slučaju pa je pred nama, dakle, prilično posla.

Baum se zagleda u Amy. Barun opazi njegov pogled i upitno podigne na njega oči.

– Ova bi mi dobro došla kad vi s njom budete gotovi – reče krupni muškarac.

– I imat ćeš je... ali kad ja budem s njom gotov – odvrati barun.

– Glavno da se razumijemo – reče krupni muškarac.

– Glavno da se razumijemo – odvrati i barun.

Kad su se svi udaljili, Amy i ja ostali smo sami. Osjećao sam se kao da smo izvan švega.

Ali njeno raspoloženje nije bilo baš najbolje. Bila je prljava i oznojena i bezglasno je plakala. Bez ikakva zvuka, suze su joj curkom tekle niz lice.

– O, Jory, što će biti s nama?

– Što bilo da bilo, mi tu ne možemo ništa.

I dok smo tako sjedili, pažljivo sam je promatrao, razmišljajući o tome kako bih je na najbezbolniji način riješio muka.

– Misliš li da će nas naći? – upita nakon nekog vremena.

– O, da – odgovorio sam. – Naći će nas sigurno.

– Ali to je u njegovom planu, da nas nađu, zar ne?

– Po njegovom bi planu oni morali ujahati ravno pred cijevi i dati se izrešetati. I veliki su izgledi da u svom planu i uspije.

– To je užasno – reče Amy.

– Užasno je da tvoj tata nije to smislio prvi.

– Moj tata ne bi nikad učinio nešto takvo.

Vrijeme je protjecalo. Najprije su odnekud dojahala trojica, pa potom još jedanaestorica. Društvo se skupljalo da priredi dostojan doček.

Kad se sunce već bilo pošteno diglo, u želucu mi je počelo kruljiti.

Već sam pomislio da je barem zaključio, s obzirom da se plan primiče kraju, da je veća šteta trošiti hranu na nas, kadli se pojavi stari Meksikanac s ručkom. I to kakvim! Jedan je tanjur još bio kakav-takav, ali je na drugom bila hrpetina graha.

Pristojnost mi je nalagala da taj obilniji obrok ponudim Amy, no Meksikanac ga nije htio ispustiti nego mi ga je stalno gurao pod nos.

To me je natjeralo da ga malo bo-

lje promotrim: bio je to isti onaj jadnik što je još jučer bio na momu mjestu.

Nije mi preostalo drugo nego da kao pametniji popustim.

Amy nije ništa vidjela, toliko je bila zaokupljena zurenjem u svoju mrtvu prijateljicu. Nikad se prije nije bila susrela sa smrću: za to se pobrinuo njen brižni otac. Ali ja nisam znao što bi se o tome imalo misliti: živi su živi, a mrtvi mrtvi, i to je sve.

Ne želeći je ometati u razmišljanju, junački sam zagrabio u tanjur graha. I grdno sam se razočarao: ovaj put nije bilo nikakvog komada govedine. Ali mi je viljuška zvecnula o nešto što nije bio lim tanjura.

Razgrnuo sam grah i toliko se iznenadio ugledavši nož da zamalo nisam ni opazio trojicu jahača što su pošla prema nama.

Jedan se od njih pohoto zapilji u Amy, ali ga drugi udari rukom u rebra, pa su se udaljili.

Dok sam srkao kavu, neopazice sam petom iskopao rupu i zatim krišom u nju ubacio nož zajedno s nešto graha. Nisam to učinio baš veoma dobro, ali je ipak sve već bilo gotovo u trenutku kad su prema nama krenuli barun i njegovo društvo.

— Vidi ovoga — reče barun i upre u mene prstom. — On jede. Za njega dolazi konac svijeta, a on jede. Ne znam je li to dobro ili loše.

Dok je barun to govorio, Baum uzme od Amy šalicu kave, pa je iskapi jednim gutljajem. Ona cijeli dan nije pila i mnogo se znojila, ali

nisam baš imao dojam da ga je to veoma diralo.

— Sad bi Barronovi ljudi već mogli pročešljavati teren — reče barun — i pitati se što je s njom. A i s ovim — doda i pokaže na mene. — Sutra će napokon shvatiti što se dogodilo, a prekosutra nas ujutro napasti.

— Što ako dodu sutra?

— Mi smo budni — odvrati barun. — Spremni smo na svako iznenađenje.

XXV

Pokatkad čovjek ima nešto za što je siguran da ima, a opet nije siguran u to. Tako mi je jednom jedan čovjek dao pravi zlatnik, i kad sam ga sakrio, neprestano sam provjeravao je li još ondje gdje sam ga bio stavio.

Tako je bilo i s nožem. Kad sam ga te noći otkopavao, kao da nisam vjerovao da ću ga naći. Ali sam ga našao — a zapravo nisam znao što bih s njim.

Nož je lijepa stvar, ali njime se ne mogu presjeći ni lanci ni stablo za koje su bili učvršćeni.

Ali sam nastavio misliti, znajući da moram nešto smisliti.

Ustao sam ne bi li mi, dok sam bio na nogama, misli bolje radile. Amy je sjedila nepomično, tako već satima, zureći u svoju mrtvu prijateljicu. To je bilo dobro, jer bi preglasno žensko ćeljade samo stvaralo nevolje.

Ali nije Amy bila moja nevolja. Moja je nevolja bila to prokletó dr-

vo. A Amy mi je morala pomoći, pomoći da odem odavde, i to smjesta.

Nešto se čudno događa u meni. Onaj me krupni muškarac plašio, plašio više nego li ikada išta. I nisam imao baš nikakve zamisli kako bih mogao pobjeći.

Opipao sam nož skriven u hlačama, pa prišao do Amy. Nisam je želio preplašiti, jer bi mogla vrisnuti i privući pažnju cijeloga društva.

– Gospodice Amy! – prošaptao sam. – Gospodice Amy! Sjena se nije ni pomakla.

– To sam ja – rekao sam malko glasnije: – Ja! Jorv!

Prišao sam joj polako i stisnuo je za mišicu.

– Nemojte me tako stiskati, to boli – reče ona tako naravno kao da smo, umorni od jahanja, zaista pod kakvom krošnjom da malo predahnemo.

– Amy – odgovorio sam ne obazrijevši se – moramo se izvući odavde prije nego što tvoj tata uleti u klopku, a nas ubiju. Ono što nas priječi u tome jest ovo drvo, to prokleta golemo staro drvo. Moramo ga nekako nadmudriti.

I počeo sam razmišljati o tome drvetu, razmišljati, razmišljati. Nismo ga mogli prerezati mojim nožićem, to je bilo sigurno. Ali možda smo ga mogli preskočiti?

– Ja ću napeti svoj lanac – rekao sam joj – a ti se po njemu popni do grane za koju je privezan. Pokazao sam joj što želim, a onda legao na zemlju i objesio se za lanac. Ona se počne penjati vješto i okretano, svaka joj čast, te se domalo našla na grani.

– Gore sam – reče mi šapatom. – Što sada da radim?

O tome nisam unaprijed razmišljao. Pokušao sam se i ja popeti za njom, ali nije išlo. Lanac se zibao, a onaj kraj što mi je visio o nozi postajao je sve teži dok me naposljetku nije povukao na tlo.

– Amy, povuci lanac koliko god možeš, a kad velim da idemo, skoči s druge strane, čvrsto se držeći za nj. To me možda dovoljno povuče da se uspijem uhvatiti za granu. Onda ću te ponovo izvući.

Morao sam joj objasniti nekoliko puta dok je shvatila.

– Spremna? – upitao sam je nakon što sam skinuo čizme.

– Jesam.

– Onda idemo!

Učinila je kako sam joj bio rekao, samo je nevolja bila u tome što joj baš nisam rekao najbolje. Ona je povukla lanac i objesila se za nj s druge strane, a ja sam se hitro počeo penjati. I već sam rukama uhvatio granu, kadli me najednom povuklo gore. Ona je ispustila lanac i svalila se u pijesak, a za njom sam stromoglavce poletio i ja.

Znao sam da nisam mrtav samo zato što mi je bol u glavi i gležnju tjerao suze na oči. I krv na nos i uši.

– Je li sve u redu? – upitao sam Amy.

– Jest – odgovori ona, ali sam joj po glasu raspoznao da nije tako, da je ponovno upala u mračno stanje.

Opipao sam gležanj. Bolio je, ali sam bar mogao njime micati. Iako se izvana pošteno izgulio, iznutra, čini se, ništa nije bilo slomljeno.

Ponovno sam prišao Amy. Oči su joj bile otvorene, ali se baš nije činilo da je posve budna. Ponovo se povukla u sebe. Žestoko sam je prodrmao, ali ona na to nije obratila baš nikakvu pažnju.

Što mi je drugo preostalo nego da slegnem ramenima i ponovno zakopam nož, nemajući baš nikakve predodžbe čemu bi mogao poslužiti.

Potom sam se vratio do Amy, položio je na bok, pa legao do nje da je zagrijem. Čvrsto sam je zagrlio da joj bude toplije.

Nakon nekog vremena, da bi ugodnije legla, iskopao sam joj udubljenje za bok. Zatim sam je ponovno zagrlio.

Sutrašnji će dan biti dugačak, pomislio sam, zaista dugačak. Pokušavao sam smisliti nekakav način kako da se izvučemo, ali sam zaspao prije nego što mi je išta palo na pamet.

XXVI

Najprije sam pomislio da je to topot kopita, ali kad sam se probudio, otkrio sam da je to kucanje Amynog srca. Tuklo je strahovito brzo, a onda kao da bi na trenutak zastalo, pa ponovno produžilo podjednako žurno.

Još je bilo mračno, ali se već počinjalo nazirati svjetlo.

Izvukao sam ispod Amy ruku koja mi je već počela trnuti, jer je na njoj ležala cijelu noć.

A onda sam zaista začuo topot kopita. Preko ravnice je dojahalo desetak ljudi u dvojicama i trojka-

ma. Dolazili su tako ležerno da nisam ni na trenutak povjerovao da bi to mogli biti Barron ili Roy koji nam dolaze u pomoć. Osim toga su po barunovu planu trebali doći tek sutra, a on se još nikad nije prevario.

Protutnjali su kraj nas. Svi su bili mrgodni, osim jednog Meksikanca koji je digao sombrero i široko se nasmiješio Amy. Znao sam da ta gesta nije bila posve prijateljska, ali mi je svejedno bilo drago.

Prošli su kraj velike kuće, pa nestali iza jedne od sporednih i više od njih nije bilo ni glasa. Opet smo ostali sami. Sunce se sve više dizalo, a vjetar njihao krošnje.

Amy je bila, naravno, poderana i prljava, ali je ponovno bila biće koje je u svemu sudjelovalo s punom sviješću, a ne kao neživa stvar koja je užasnuto sjedila, posve nepomična.

– Gladna sam, Jory – reče ona.

I upravo tada jedna Meksikanka donijela nam je kave i dvije velike kriške svježeg kruha. Ovaj put graha nije bilo. Nije se potrudila odnijeti jučerašnje sude; naprosto se okrenula i otišla.

Bilo je lijepo jesti bijeli kruh i piti crnu kavu. Da nije bilo zveckanja prokletih lanaca, bilo bi nam kao da smo na izletu.

Naslonili smo se jedno na drugo ledima, pa je tako ona prije mene ugledala baruna.

– Evo ih! – rekla je.

Spustio sam šalicu i ustao, a onda je i ona učinila isto. Barun je došao u društvu s bratom Baumom, Meksikancem i još dvojicom koje sam

sada vidio prvi put u životu. Kimnuo nam je glavom.

– Evo, ovdje će – obrati se svom društvu – ovdje će biti žarište sukoba. Oni će nasrnuti s onog brežuljka i udariti ravno prema zarobljenicima. Danas ćemo popodne tamo postaviti još šestoricu, što će nam uvelike povećati vatrenu moć, i to s leđa. Tvoji će – pokaže bičem na jednog iz pratnje – pucati iz glavne zgrade. A ti – pokaže na drugoga – ti ćeš sa svojih dvadeset konjanika udariti s boka i počistiti što bude ostalo.

– Što ako ti Barronovi uopće ne postupe prema našem planu?

– Proučio sam ja njih – odvrati barun i – znam točno što će i kako će. Postupit će baš tako, jer im mozak radi samo na jedan način, a taj mi je način poznat. Nakon ručka pristupamo izvršenju. Dajte svima hrane i vode do sutra popodne, jer više nema micanja s položaja. Tko se makne, kazna mu je smrt. I nema paljenja vatre, nema svjetiljaka. Mora vladati potpuna tišina. Tko se ne bude toga pridržavao, bit će kažnjen smrću.

Ponovno su nam provjerili okove, pa su se udaljili.

Upravo nekako pred podne došli su jedan Meksikanac i jedna Meksikanka, pa nam donijeli obilat ručak: kruha, graha, čak govedine, a uz to još i kave te veliki krčag vode.

Muškarac me je gledao kao da očekuje da ću nešto kazati, ali kako nisam imao što, kazati mogao je samo skrenuti pogled i otići.

Pažljivo sam prokopao po grahu, nadajući se da ću opet nešto naći,

ali sam našao samo grah. Stoga sam uzeo Aryn tanjur, ali je s njim bila ista priča.

Dok smo tako sjedili i pijuckali kavu, iz kuće je izašla cijela povorka ljudi naoružanih puškama i otišla da zauzme položaje.

A potom ništa. Samo ja i Amy i cijeli taj veliki ranč. Nije bilo čak ni Meksikanaca. Nemam pojma što su s njima učinili, ali ih naprosto nije bilo, kao da su izumrli.

Zatim je iz skupine zgrada izjahalo dvadeset jahača, nakon čega smo ponovno ostali sami.

Onda je Amy ponovno počela iznenada plakati.

– Nemoj plakati! – pokušao sam je utješiti. – Ovdje sam da te čuvam, pa ću to i učiniti.

– O, Jory – reče ona i nasmiješi se. – Tako si dobar, tako hrabar i tako smiješan. Ništa se tu više ne može. Moj će tata dojahati, oni će ga ustrijeliti i sve ostale s njim, a onda će doći po mene onaj gad.

Znao sam o kome govori.

– Amy – rekao sam – tamo sam u zemlju zakopao nož. Kad se sputi mrak, iskopat ću ga, pa razvaliti lance.

Bilo mi je jasno da mi ne vjeruje, da misli da sam sve to izmislio, samo da je malo razveselim.

– Jučer mi ga je donio onaj Meksikanac – objasnio sam joj. – Bio je ispod graha.

– Zašto onda nismo pobjegli noćas?

– Pokatkad je potrebno iskušati

mного planova da bi se došlo do jednoga koji dobro radi.

Pogleda me zamišljeno.

– Kako ćeš nas, dakle, izbaviti? Da čujem taj tvoj plan.

Stajao sam tako i gledao je. Želio sam joj nešto reći, pokušao sam nešto kazati, ali naprosto nisam imao što. Morao sam stajati i gledati je.

– O, Jory – reče ona i sjedne.

Cijelo smo popodne proveli u šutnji. Ona tako zna zbog čega, a ja stoga što sam pokušavao smisliti nešto kako da je izbavim. Ali ništa mi nije padalo na um.

Misli, Jory, misli, govorio sam sebi, ali glava naprosto nije slušala.

XXVII

Bilo je još jedva toliko svjetla da se razabru sjene kad je Amy prišla i sjela do mene.

– Joriy – upita me – što ti osjećaš prema meni?

– Sve najbolje – odgovorio sam, a i što bih drugo.

– I to je sve? Sve što osjećaš prema meni?

– Mislim, nije to baš tako lako izreći riječima.

– Ne znam je li lako, ali morat ćeš. Da budem jasna: voliš li me?

Nitko me nikad nije upitao ništa slično. Da li je volim? Nekoliko mi je puta, priznajem, palo to na um. Kad bismo jahali, kad me je onako gola bila zagrlila, nešto me stezalo u trbuhu i prsima. Tada sam zaista pomišljao da bi to moglo biti to.

Pravo da velim, nisam baš znao što bih joj odgovorio, no kako sam osjećao da ne očekuje određen odgovor, postupio sam po njenoj želji.

– Da, volim te.

– Ako je tako, onda mi moraš nešto obećati: da me taj čovjek nikad neće dobiti.

O tome sam mnogo razmišljao, pa ipak sam se trgnuo kad je to ona izgovorila. Nije imalo nikakvog smisla pretvarati se da ne razumijem o čemu to govori.

– Da, obećavam. Čvrsto obećavam. i Od toga nije izgledala sretnija, ali kao da joj je bilo malo lakše.

Mrak se već bio dosta spustio.

Onda sam zaključio da ipak ne bismo smjeli čekati skrštenih ruku. Uzeo sam tanjure i pribor za jelo, pa joj izložio svoj plan.

– Barun očekuje da će pobiti tvog oca i njegove kad sutra nagrnu. Ali možda ne bude tako, možda sreća bude na strani tvoga oca. Malo vjerojatno, ali ipak moguće. Stoga bi bilo pametno iskopati rupu i sakriti se dok sva ta pucnjava prođe.

– Kakvog to ima smisla?

– Ima, jer nam je to jedina prilika, makar i vrlo mršava.

Ona je šutke pala na koljena i stala kopati kao da do jutra namjera stići do središta zemlje.

Ja sam iskopao nož, sluteći da bi mi mogao zatrebati. Kleknuo sam do nje da joj pomognem, no u tom sam času čuo kako netko dolazi od kuće. Odmaknuo sam se od rupe i podigao pogled. Sudeći po silhueti, bio je to barunov brat.

Bio je sam, što mu baš nije bilo pametno.

Sagnuo se da mi pogleda lanac na nozi, a ja sam tog časa potegao nož iza pojasa i sjurio mu ga u šiju. Srušio se bez glasa.

– Jory? – upita Amy sasvim tiho.

– Sve je u redu – odgovorio sam joj još tiše.

Nije me ništa pitala, nego je samo nastavila šutke kopati.

Prevalio sam mrtvaca na leda i opipao mu prsa. Bio je mrtav.

Krenuo sam rukom prema njegovom pojasu, ali revolvera nije bilo. To je bilo gadno. Nisam volio nož, bio mi je potreban revolver. Prepipao sam cijelo tijelo, ali revolvera nije bilo baš nigdje. A onda sam se sjetio da ga nikad nisam vidio s oružjem. Baš kao ni baruna. Ali sam osjećao da ga mora imati!

Još sam ga jednom počeo nervozno pretresati i napipao nešto tvrdo u jednom džepu. Zavukao sam ruku i izvukao kolut s četiri ključa. Došlo mi je da zaplačem od sreće.

Drhtavim sam rukama isprobao sva četiri na svojim okovima. No nijedan nije pristajao. Zatim sam to ponovio na Amynim okovima. Moje je razočaranje bilo potpuno. To nisu bili ključevi naših okova.

Stisnuo sam ih tako čvrsto da mi je zamalo na jagodice probila krv. Morao sam se nekako dočepati revolvera. Naprosto morao!

Od bijesa i oćaja ponovno sam počeo gurati ključeve u lokot. Kad sam ugurao treći, on se okrenuo i okovi su mi spali s noge. Nisam mogao doći k sebi od radosti i zapre-

paštenja. Zacijelo sam prvi put u mraku pobrkao ključeve!

Vratio sam se do Amy i ponovno isprobao sve ključeve, i to ne jednom već nebrojeno puta. Slučaj se nije ponovio.

Vratio sam se do barunovog brata i još ga nekoliko puta pomno pretražio. Ali nisam našao baš ništa.

Pitao sam se hoće li se netko pojaviti da vidi što je s njim, ali nije bilo nikoga. Očito je to učinio na svoju ruku. Barun je bio zapovjedio da nitko ne napušta svoje mjesto, no njegov je brat to ipak učinio. Možda je naprosto morao neprestano provjeravati okove.

Ali, ako je barun takav kakav jest, možda ga ni bratov nestanak neće natjerati da odstupi od svoje zapovijedi. Svatko bi drugi to učinio, uzeo fenjer i pošao potražiti brata, ali barun nije bio kao svi ostali ljudi.

Ipak se nisam smio u to uzdati. Prišao sam k Amy.

– Trebat će nam revolver, i to po svaku cijenu, da ih zadržimo dok Barron ne stigne do nas. Idem se proskitati, možda ga uspijem naći.

– Tko je to bio? – upita ona ni na trenutak ne prekidajući kopanje.

– Barunov brat.

– Mrtav?

– Mrtav.

– Hoćeš li se brzo vratiti?

– Ne znam. Jer zapravo nemam pojma gdje je, tko i što se zbiva.

– Idi i učini što treba. Ja ću se snaći.

Dok sam skidao čizme, da bih bio što nećujniji, razmišljao sam što ću

i kako ću. Na koncu sam zaključio da bi bilo najpametnije da krenem do male kolibe od nepečene opeke, nešto zato što mi je bila najbliža, a još više stoga što sam je promatrao otkako sam ovdje, pa sam je upoznao, čak znao koliko je u njoj ljudi.

Noć je bila povoljna. Nije bilo mjeseca, a žestok je vjetar pokrivao svaki zvuk. Krenuo sam polako, pa sve brže, da bih na koncu gotovo trčao.

Zadihan sam se svalio uz zemljani zid, gotovo začuden da nitko nije izišao i upitao kakva je to buka vani.

Pričekao sam trenutak, a onda prislonio uho na procijep uz kapak. Iznutra se čuo razgovor, smijeh, natanje viskija. Onda bi netko zatražio tišinu i ljudi bi se stišali, ali bi domalo počeli iznova.

Kad su se vrata iznenada otvorila, trgnuo sam se od prepasti. Sreća da onome što je izlazio oči nisu bile priviknute na mrak, inače bi me zacijelo vidio.

— Zatvaraj vrata! — drekne netko za njim i vrata su se zatvorila.

Nije otišao daleko: svega nekoliko koraka. Odložio je pušku i raskopčao hlače. Začuo se lagani šum mlaza.

Dok smo s konjima putovali ovamo, jedan me je Meksikanac naučio kako se nećujno ubija nožem. Meksikancima su noževi kao nama revolveri i neprestano pričaju o njima. On mi je rekao da čovjeka treba ubosti u bubrege, jer mu to stegne grlo.

Tako sam i učinio. Samo je malo zakrkljao i svalio se nauznak. Sko-

čio sam mu na pleća i tako mu istjerao zrak, pa ga usmrtio.

Uzeo sam mu pušku, a potom i revolver iz korica.

Onda sam shvatio da ga ne bi bilo pametno ostaviti tako: prije ili poslije netko će izviriti da vidi što je s njim.

Naprtio sam ga na leđa i krenuo prema drvetu. Spočetka mi se nije baš činio težak, ali sam poslije morao zastajati svakih deset koraka da bih se na koncu jedva vukao.

Kad sam ga napokon zbacio sa sebe, znoj je s mene tekao u potoci-ma.

— Jory? — zazvala je Amy. — Jory?

— Da — napokon sam došao do daha. — Da.

Prišao sam i pogledao rupu što ju je sve vrijeme kopala.

— Nećemo je stići iskopati dovoljno duboku za oboje. Ali imam ideju: ova bi dvojica ipak mogla nečemu poslužiti.

Prekrili smo ih izbačenom zemljom i njima povisili prsobran. Onda smo nastavili kopati. I tako do osvita stvorili tvrđavicu usred ničega.

XXVIII

Zaklon je bio nalik na plitku raku. Nisam baš bio zadovoljan, ali nas je mogao zaštititi bar od izravne vatre. Samo s jednim nisam bio zadovoljan. Rasjekao sam konopce i dovukao Bettyno tijelo, pa i nju ugradio u prsobran. Nije bio trenutak za profinjene osjećaje.

Tek što sam je bio ukopao, začuo

sam poklič, pa bez mnogo razmišljanja uskočio u rupu.

Prema nama je trčao stari Meksikanac, s uperenom puškom i vičući nešto nerazumljivo.

Pogodio sam ga iz puške ravno u prsa i već počeo razmišljati da li da skoknem do njega po oružje, kad li su iz kuće istrčala još dvojica. Jednoga sam uspio oboriti, no drugi je uspio šmugnuti iza zida. Istog se časa u naš prsobran zabio metak. Preostalo nam je, dakle, ponovno čekati.

Pošto više nismo morali biti tihi, ispalio sam metak u Aryn lanac.

Presjekao sam ga dva pedlja od gležnja, nisam se usudio bliže.

No kad sam se okrenuo, prema nama su nastupali barunovi ljudi razvijeni u strijelce.

Očekivao sam da ću smaknuti dvanaest do petnaest njih prije negoli Amy olakšam odlazak. Ipak sam se odlučio da Bauma i baruna smaknem prve. I već sam bio na Bauma poravnao nišan, kadli odnekud zaprašta sva sila pušaka.

Ali što je bilo čudno, pucnjave je bilo, no ne i fijuka metaka. I zato sam se okrenuo da vidim što se to zbiva.

Moj je tata govorio da na svijetu ima stvari previše čudesnih za golo oko, a jedan od razloga njegovom opijanju bila je želja da takvo čudo, ako se ikad s njim sretne, dočeka zamagljena vida.

Niz brežuljak su se, ravno prema kućici od nepečene opeke, kotrljala kaubojska kola, a najčudnije je bilo to što su bila bez konja ispred sebe i ljudi na sebi.

Iza njih je jurišalo dvadesetak ljudi na konjima. Mogao sam se zakleti, čak unatoč tolikoj udaljenosti, da su im na čelu bili Roy i Barron.

Pucali su kao pomahnitali na kolibu od nepečene opeke iz koje su im odgovarali istom mjerom, ali nisam vidio nijednoga da je pao.

A onda su kola udarila u kućicu i pošteno je stresla. Zid prema nama ostao je još čitav, ali se zato drugi razletio nadaleko. Eksplozija je bila strašna. Ono malo preživjelih rasulo se poput šibica, a mnogi su ostali pokošeni Barronovom vatrom.

Iz druge zgrade odgovorili su im žestokom paljbom i bili bi se loše proveli da se nisu smjesta sklonili za nesrušeni zid i počeli im odvrćati istom mjerom.

Pokušao sam se snaći. Od naših napadača nije ostao nitko: svi su potražili zaklon. Osvrnuo sam se da nađem dostojnu metu za metak, no uspio otkriti samo dvojicu što su se prikradali Barronovom zaklonu. Skinuo sam jednoga, no to je na nas navuklo takav roj metaka da sam smjesta morao pognuti glavu.

— Tata je tu — rekao sam Amy.

— Vidim. I Roy i Phil Miles i Ken Slater i mnogi drugi.

— Barron je ipak došao, ali ne onako kako je to barun bio zamislilo. Očito ipak nije tako lukav.

— Tata je lukaviji.

— Nećemo sada o tome. Bitno je da se Barron morao podosta tući dok je osnovao ranč i da nije jučer naučio ratne lukavštine. No bilo kako bilo, sad je najvažnije ostati živ dok nas ne spase.

– A kad će to biti?

Najednom sam shvatio preko kolikog bi brisanog prostora morao prijeći, pa mi je postalo jasno da joj ne mogu reći svu istinu.

– Uskoro. Vrlo skoro – odgovorio sam umjesto toga.

Provirio sam preko prsobrana i vidio kako Barronu dolazi pojačanje, praćeno s dvojica kola krcata zalihama, da bi uskoro i ono našlo zaklonište iza zida od nepečene opeke.

Dan je bio oblačan i vjetrovit, vidjelo se da će zakišiti, ali kiše još nije bilo.

Bitka je jenjala: tek bi tu i tamo proletio pokoji metak, tražeći nekog dovoljno neopreznog da proviri.

Čak sam i ja jednom pokušao skinuti jednoga, ali to je izazvalo takvu kišu metaka da sam se okanio tog sporta. A osim toga, valjalo je štedjeti metke.

Malo poslije podneva sve nas je prodrimala još jedna eksplozija koja je porušila zidove susjedne zgrade.

Barronovi su ljudi očito dinamitom krčili sebi put, primičući se glavnoj zgradi. Svi bi izgledi bili na njihovoj strani samo da su znali za onih dvadeset konjanika koji su im za prvog mraka mogli udariti s leđa.

Želio sam ih na to upozoriti, ali su bili predaleko.

A nadao sam se da će nas spasiti prije mraka i zbog drugog razloga. Pretpostavljao sam da barun baš nije sretan što sam mu ubio brata i pokvario planove, pa se ne bih krasnno proveo da mu padnem u šake.

– Jory – upita me najednom

Amy – Kamo si krenuo kad su te uhvatili?

– Nikamo. Samo što dalje.

– Jory, ja bih željela da ostaneš što bliže. Željela bih da ostaneš i oženiš se sa mnom.

Baš je tako rekla, iako je ženidba za ljude kojima je bar dvadeset godina. Pa ipak, ležeći tako na trbuhu vrebajući da ubijem nekoga prije nego što on ubije nas, najednom sam se osjetio silno ozbiljnim i starijim.

Stavio sam joj dlanove na obraze i privukao je k sebi. Prislonio sam svoje usne na njene. Bile su ispućane i krvave, no to me nije ni najmanje smetalo. Od toga sam samo postajao nježniji.

– Amy, želio bih se oženiti s tobom. Zaista bih želio.

Ali upravo tada je zaorila krika. Podigao sam glavu i ugledao barunovu konjicu kako juriša na naše. Jahali su u urednom poretku, kao na paradi. Nastupali su po planu, težeći da pobiju ostatke na brisanom prostoru. Ali nikakvih ostataka nije bilo, jer danas ništa nije išlo po planu.

Kad su se, naime, našli na otvorenom, izloženi ubitačnoj bočnoj vatri, shvatili su da taj posao može imati i drukčiji obrat. I zato su naprosto protutnjali – i povukli se.

Naši su se sada već ugnijezdili i u drugoj kući, zaštićeni i s četiri tvrda zida i krovom. Sada su napokon pokušali prodrijeti do nas. Vidjeli smo kako su iza druge kuće progurali kola i polako krenuli prema nama. Jedan trenutak kao da se nitko na to nije obazirao, no onda ih je najednom zasula takva paljba da su se četvorica što su gurala kola dala u bezglavi bijeg. Jedan je za-

šepesao kao da je pogoden, ali se ipak uspio izvući.

Kola su ostala gdje su ih ostavili. To je značilo da nam je bilo suđeno da ostanemo sami. A mrak se već počeo spuštati.

I tada je, na opće iznenađenje, sva punjava najednom utihnula. Čak ni zapaljene kuće nisu mogle pružiti dovoljno svjetla za ciljanje i daljnja bi pucnjava bila puko rasipanje metaka.

— Jory — reče Amy — da potrčimo, pa što bude?

— Zapucat će na prvi šušanj — odvratio sam. — Bolje da ostanemo gdje jesmo i pričekamo što će dalje biti.

S Barronove je strane poletjela upaljena strelica i na trenutak osvijetlila dvojicu što su iz glavne zgrade trčali prema nama. Bili su nam preblizu, pa sam ih obojicu oborio prije nego što je strelica udarila u tlo.

— Amy — rekoh — moramo biti što tiši da ih čujemo ako pokušaju prići.

Čekali smo tako dugo, a onda su zrak ponovno potresle eksplozije, nakon čega je zapraštalo sa svih strana. Najednom su sve kuće plasnule i posvuda su se ustrčali ljudi, padajući i dižući se.

Nije se baš moglo sasvim razabrati što se zbiva. Samo bljeskovi i praskovi i krici u noći. Topot konja bez jahača. Nije se više znalo tko je tko. I zato je bilo najpametnije ne pucati ni u koga bez potrebe.

— Amy, vrijeme je da se kupimo odavde.

Povukao sam je za ruku i potrčao. Da nam olakšam bijeg, ostavio sam

pušku, što nije bilo baš veoma mudro. Da sam imao vremena promisliti, umjesto revolvera u ruku bih uzeo pušku, a revolver strpao u korice, ali vremena za razmišljanje nije bilo.

Krenuli smo što dalje od ranča i poprišta bitke, no onda smo najednom shvatili da to naprosto nije moguće. Morali smo se vratiti i vidjeti što se zbiva. I tako smo krenuli natrag, da vidimo pobjeđu li naši ili njihovi. Ako pobijede njihovi, ionako ne bismo mogli pobjeći daleko.

Što smo se više približavali, vatre su postajale sve svjetlije, dok nije postalo svijetlo gotovo kao danju.

Glavna se bitka vodila oko jedne velike kuće od nepečene opeke, ali se pucnjava orila na sve strane.

Trčao sam s revolverom u desnici i Aymynom rukom u ljevici, dok je ona klapkala za mnom zveckajući lancem.

Kad god bi se netko pojavio, povlačili bismo se u zaklon, jer je u tom sumanutom svjetlu bilo nemoguće raspoznati prijatelja od neprijatelja, a sva je zgoda bila da je zavladao običaj da se prvo puca, a onda ispituje.

Poveo sam Amy prema glavnoj zgradi, pretpostavljajući da bi negdje unutra morali biti ključevi ovih njenih prokletih okova.

Ulazna su vrata bila izvaljena kao da je netko unutra ubacio dinamit. U kući je sve bilo u rasulu, kao da su se tu vodile oštre borbe koje su potom nastavljene negdje drugdje.

Znam da je bilo glupo poći u potragu za ključevima, no nakon onog

tužnog zarobljeništva i usred ove bitke i vatrometa možda nitko ne bi ni mogao biti pametan. Naprosto me bila obuzela želja da joj skinem to željezo s nogu, pa je ta želja pomračila sve ostalo.

Ipak je bilo i dobro što smo upali ovamo, jer se uz nasuprotni zid naslonio Barron, dok mu je iz grudi tekla krv. Pokraj njega, u sličnom položaju bio je barun, iz koga je krv tekla na još više mjesta, a pod njegovim nogama je ležao onaj sitni Meksikanac koji mi je dao nož.

Očito mi je dao manji, a veliki što ga je još krvavoga stezao u rukama, ostavio je za sebe.

Netko mu je smrskao glavu, ali ne prije nego što je baruna temeljito isprebadao. Amy je potrčala k ocu, pa položila njegovu glavu u krilo. Kad sam krenuo da joj pomognem, osjetio sam kako se iza mene nešto miče. Ne, nisam čuo, nego baš osjetio.

Okrenuo sam se i na izlazu hodnika ugledao Bauma. Izgledao je kao da ima tri metra, a crna mu je odjeća bila poprskana krvlju, kao da ga je netko njome zalijevao.

Ugledao me istoga časa kad i ja njega, a njegove zakrvavljene oči gledale su nekamo kroz mene. bio je tako golem, tako crn i krvav da sam naprosto želio pobjeći. Raširio je ruke. U njima nije imao revolvera a i korice su mu bile prazne. Vidio sam ga kako dolazi iz plamenova i najednom sam shvatio što će učiniti Amy ako ga ne ubijem.

— Jory, Jory — krikne ona.

I tako sam podigao revolver i povukao otklonac i on je stao. Sledio se i spustio pogled na prsa iz kojih je

briznula krv, a zatim se svalio na leđa.

Bacio sam revolver na pod. Znao sam da je Baum mrtav i najednom sam želio prestati ubijati. Ispustio sam revolver zato što ga više nisam imao snage držati. Kao da je sva moja snaga istekla s metkom što sam ga ispalio u Bauma.

Zašto idem svijetom i ubijam ljude? Zar samo zato što nosim revolvere? A da nosim bocu kao moj otac...

— Jory! — reče Amy. — Jory!

Okrenuo sam se i vidio je kako pokušava podići oca.

— Jory, pomози mi!

Upravo kada sam se sagnuo, Barron otvori oči i iz njih su suze potekle potocima.

Uspjeli smo! Uspjeli!

U tom su trenutku u prostoriju upali Roy i tri Meksikanca, pa mašući revolverima, zavirili u svaki kutak, sve tražeći nekoga da ga ubiju, ali se nitko nije pojavio.

Roy poleti prema Barronu i pokuša otkriti gdje je ranjen. Priskoči mrtvom Meksikancu, pa mu istrgne nož iz ruke. Rasječe Barronu kaputić, pa olakšano uzdahne:

— U rame je ranjen, samo u rame.

XXIX

Nekako sam očekivao da će sve biti drukčije, pa sam se doslovce iznenadio kad sam Barronov ranč zatekao točno onakvim kakvim sam ga bio ostavio prije tri dana. Pedeset kilometara dalje kuće su još gorjele, a leševi se već počeli ra-

spadati. Barunov je plan bio mrtav, a s njim i on. Nismo našli čak nijednog ranjenika: svi su naprosto iščeznuli.

Naš se život nastavio normalno, to više što smo izgubili samo jednog čovjeka, Meksikanca Jorgea, koji nije imao ni obitelji ni rodbine.

Nešto se, međutim, ipak izmijenilo. Ljudi su se počeli opasivati i stalno nositi revolvere, što prije nisu činili. Sa mnom je bilo obratno: najednom su mi postali besmisleno teški. Bacio sam ih nekamo u kut i pokušao više ne misliti na njih.

S Amy nisam razgovarao nekoliko dana. Najprije je bila zauzeta brigom o ocu, no kad je on počeo šetati s podvezanom rukom, kao da me počela izbjegavati.

Ondje su, u onoj rupi, bile izrečene velike riječi. Niti sam ja znao što su one značile njoj, niti je ona znala što su one značile njoj, niti je ona znala što su one značile meni.

Na koncu je ili njoj ili nekome drugom postalo jasno da se stvari mogu riješiti jedino preko posrednika.

Jednog je jutra u moju sobu upao Barron i upitao me bi li malo prošetao s njim. Slutio sam da mu nije do protezanja nogu, pa sam kimnuo glavom.

Neko smo vrijeme hodali šutke, a onda se ona nasloni na ogradu napilji u daljinu i upita:

– Dečko, koliko je tebi zapravo godina? Devetnaest?

Smatrao sam da ga ne bi imalo smisla razuvjeravati.

– Amy ima dvadeset dvije. Zapravo već skoro dvadeset tri.

Onda počeo govoriti kao da se obraća nekom drugom ali se odjednom okrene prema meni i nastavi:

– Amy mi veli da bez tebe ne samo što ne može nego čak i ne želi živjeti. I priča o braku. Što ti veliš?

Ja sam se zagledao u beskrajnu preriju i pomislio kako je sve to moje. A onda sam se sjetio kako je Amy krasno izgledala danju i kako su joj usne bile slatke noću. Već sam se bio spreman reći da pristajem, kadli on ponovno progovori:

– Ne žuri, razmisli, brak je velika odgovornost. Neki su je ljudi spremni prihvatiti, neki nisu. Razmisli o svemu.

Kako je sve najednom postalo zamršeno.

Rekao sam Juanu da mi osedla konja. Otišao sam u svoju sobu.

Mimoišao sam se s Amy koja mi je uputila sitni smiješak.

Otvorio sam ormar i izvadio revolver. A onda sam uzeo i bocu viskija što mi ju je Barron bio dao, pa sve to strpao u bisage. Uzjahao sam i udario prema jezercu.

Sjeo sam ondje i dugo zurio u to mjesto na kojem se dogodilo toliko toga. Dugo sam ostao tako, a onda iz bisage izvadio revolver i viski, iako mi baš nije bilo jasno zašto to činim.

Odgovornost! Odgovornost i dužnosti!

Moj je tata bio odgovoran za mene, ali mu je viski značio više. A ja

sam se ponio odgovorno. I prema tati i prema Jocku i prema Barronu i prema Amy. Ali to je uvijek značilo da sam morao nekoga ubiti. A to više nisam želio činiti.

Želio sam Amy i želio sam taj ranč, ali to je značilo odgovornost, a odgovornost je značila ubijanje. Od toga se ne može pobjeći. Jedino se u viskiju na nju na trenutak može zaboraviti.

Prišao sam jezercu i zagazio u nj, držeći revolver za cijev. A onda je nešto u meni proradilo. Zgrabio sam ga za dršku, pa ispalio metak u bocu viskija.

Pogodio ju jesam, ali traljavo, odbivši joj samo grlić. Da je na njenom mjestu bio protivnik, bio bih mrtav.

Ulijenio sam se, dakle, ruka mi je omlitavila, izgubila sigurnost.

Osim toga, Chita se ljubila tako različito od Amy. Kako se ljube druge? Hoću li to ikada otkriti?

Ali ako bude onako kako je Bar-

ron zamislio, provest ću život brinući o stoci i djeci i Meksikancima i otvaranju škole. On naprosto ne zna što znači osjećati u ruci dršku revolvera. Nikad se nije iskreno potrudio. On čak ne zna valjano privezati svoje revolvere.

A Amy će zahtijevati pažnju, stalnu i strpljivu. U tome je posve nalik na oca: voli ljudima određivati kako će provoditi vrijeme.

Na kraju krajeva, kakva je razlika između Barronovog ranča i Jordanovog dućana? I ne bi li onda bilo jednostavnije da sam naprosto otišao u St. Louis?

Želio sam vidjeti Teksas. Pa dobro, vidio sam ga. A sad sam želio vidjeti Kaliforniju. I Dodge City. Možda i prije nego Kaliforniju.

I dok sam tako razmišljao, potezao sam revolver, pa ispaljivao metak za metkom, osjećajući se sve jači, sve sigurniji – i u sebe i u svoju odluku.

K R A J

LASO

Svaki
tjedan

erotika

Svakih
14 dana

SUPERSTRIP

Svaki mjesec

Tom i Jerry

Svaki mjesec

Svakog
13. u mjesecu

SIRIUS

Svakog
5. u mjesecu

MAGAZIN

Izlazi
povremeno

erotika

Svaki mjesec

U PRIPREMI:

John Gray

Čovjek poput vuka

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 60.840 d, a za šest mjeseci 30.420 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO). Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DEM 33,00, ATS 234,00, SHF 27,00, HLG 37,00, SEK 116,00, FRF 109,00, USD 17,00, (avionom USD 20,20) CAD 24,00 (avionom CAD 28,30), Australia AUD 12,00, (avionom AUD 15,00).

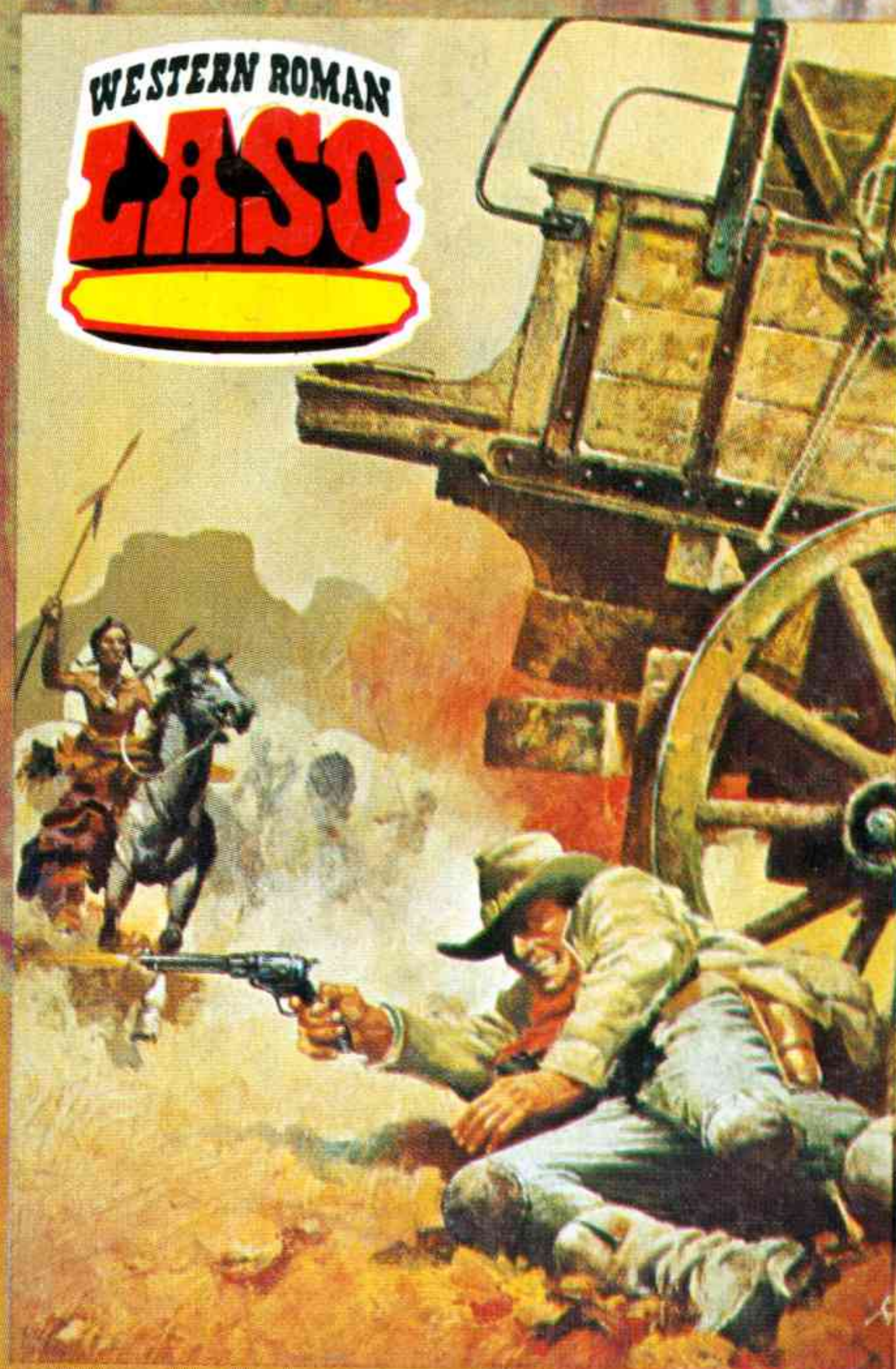
Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3296911 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26.XI.1973.

Rukopisi se ne vraćaju.

LASO idućeg petka